

**„СЛУЖБЕНИ ГЛАСНИК РС“, БР. 66/2019 ОД
18.9.2019. ГОДИНЕ**

[Закон о дуалном моделу студија у високом образовању](#)

[Закон о регулисаним професијама и признавању професионалних квалификација](#)

[Закон о изменама и допунама Закона о патентима](#)

[Закон о изменама и допунама Закона о ауторском и сродним правима](#)

[Закон о изменама и допунама Закона о заштити топографија полупроводничких производа](#)

На основу члана 112. став 1. тачка 2. Устава Републике Србије, доносим

УКАЗ

о проглашењу Закона о дуалном моделу студија у високом образовању

Проглашава се Закон о дуалном моделу студија у високом образовању, који је донела Народна скупштина Републике Србије на седници Шеснаестог ванредног заседања у Једанаестом сазиву, 17. септембра 2019. године.

ПР број 95

У Београду, 18. септембра 2019. године

Председник Републике,

Александар Вучић, с.р.

ЗАКОН

о дуалном моделу студија у високом образовању

I. УВОДНЕ ОДРЕДБЕ

Предмет закона

Члан 1.

Овим законом уређују се садржај и начин остваривања дуалног модела студија у високом образовању, узајамна права и обавезе студената, високошколских установа и послодаваца, материјално и финансијско обезбеђење студената, као и друга питања од значаја за реализацију студија по дуалном моделу.

Термини изражени у овом закону у граматичком мушком роду подразумевају природни мушки и женски род лица на које се односе.

Значење појмова

Члан 2.

У смислу овог закона утврђују се следећи појмови:

- 1) „дуални модел студија” (у даљем тексту: дуални модел) је модел реализације наставе на студијским програмима у високом образовању у коме се кроз активну наставу на високошколској установи и практичну обуку и рад код послодавца (у даљем тексту: учење кроз рад), стичу, усавршавају, односно изграђују знања, вештине, способности и ставови (у даљем тексту: компетенције) у складу са студијским програмом и стандардом квалификације;
- 2) „послодавац” је правно лице или предузетник, који испуњава услове утврђене овим законом и чија делатност омогућава остваривање одговарајућих садржаја и учења кроз рад утврђеног студијским програмом;
- 3) „учење кроз рад” је интегрални део студијског програма по дуалном моделу студија који носи одређени број ЕСПБ бодова и представља организован процес током кога

студенти под надзором ментора код послодавца радећи код послодавца примењују теоријска знања у реалном радном окружењу, имају непосредан додир са пословним процедурама и технологијама које се користе у пословном свету, повезују се са запосленим професионалцима и припремају се за свет рада;

4) „ментор код послодавца” је лице ангажовано код послодавца, које непосредно обезбеђује да се током учења кроз рад реализују садржаји утврђени студијским програмом и одговорно је да студенти стекну компетенције прописане студијским програмом и стандардом квалификације;

5) „академски ментор” је лице запослено у високошколској установи (наставник или сарадник), који у сарадњи са ментором код послодавца планира, прати, реализује и вреднује остваривање учења кроз рад;

6) „план реализације учења кроз рад” садржи опис активности, место и динамику остваривања учења кроз рад и заједнички га доносе високошколска установа и послодавац.

Циљеви дуалног модела

Члан 3.

Циљеви дуалног модела су:

- 1) обезбеђивање услова за стицање, усавршавање и развој компетенција студената у складу с потребама тржишта рада;
- 2) допринос јачању конкурентности привреде Републике Србије;
- 3) обезбеђивање услова за лакше запошљавање по завршеном високом образовању;
- 4) обезбеђивање услова за даље образовање и целоживотно учење;
- 5) развијање предузимљивости, иновативности и креативности сваког појединца ради његовог професионалног и каријерног развоја;
- 6) обезбеђивање услова за лични, економски и општи друштвени развој;
- 7) развијање способности за тимски рад и осећај личне одговорности у раду;
- 8) развијање свести о важности здравља и безбедности, укључујући безбедност и здравље на раду;
- 9) развијање способности самовредновања и изражавања сопственог мишљења као и самосталног доношења одлука;
- 10) промовисање друштвено одговорне улоге послодавца у друштву.

II. ОСТВАРИВАЊЕ ДУАЛНОГ МОДЕЛА

Сарадња високошколских установа и послодаваца

Члан 4.

Високошколска установа која жели да реализује студијске програме по дуалном моделу студија образује мрежу послодаваца који имају потребу за запошљавањем лица са квалификацијама које се стичу на тој установи.

Чланови мреже послодаваца могу бити и чланови савета послодаваца који се образује у складу са законом којим се уређује високо образовање.

Студијски програми по дуалном моделу

Члан 5.

Основ за реализацију дуалног модела студија је студијски програм акредитован у складу са стандардима за акредитацију утврђеним у складу са законом којим се уређује високо образовање и овим законом и стандард квалификације утврђен у складу са законом којим се уређује национални оквир квалификација.

Дуални модел студија може се акредитовати као самостални студијски програм или као један од модула у оквиру студијског програма и поред елемената прописаних законом који уређује високо образовање и стандардима за акредитацију, садржи опис и обим учења кроз рад исказан у сатима и ЕСПБ бодовима.

У изради студијских програма, односно модула из става 2. овог члана учествују и послодавци, у складу са законом који уређује високо образовање.

Високошколска установа може да поднесе захтев за давање сагласности за организацију модула у оквиру акредитованог студијског програма за остваривање студијског програма по дуалном моделу, без повећања броја студената из акредитације.

Захтев из става 4. овог члана са елаборатом подноси се Националном телу за акредитацију и проверу квалитета у високом образовању (у даљем тексту: Национално акредитационо тело).

Елаборат из става 5. овог члана усваја стручни орган самосталне високошколске установе.

Форму и садржину елабората из става 5. овог члана утврђује Национални савет за високо образовање на предлог Националног акредитационог тела.

По пријему захтева из става 4. овог члана Комисија за акредитацију и проверу квалитета (у даљем тексту: Комисија за акредитацију) у року од 15 дана од дана подношења захтева образује посебну комисију од рецензена именованих у складу са законом којим се уређује високо образовање.

Посебна комисија из става 8. овог члана у року од 30 дана од дана именовања доставља Комисији за акредитацију предлог да да сагласност или да одбије захтев за давање сагласности за организацију модула за остваривање студијског програма по дуалном моделу.

Комисија за акредитацију на основу предлога посебне комисије одлучује о захтеву, у року од 30 дана од дана пријема предлога из става 5. овог члана.

Стандарди за акредитацију студијских програма, односно модула по дуалном моделу утврђују се у складу са законом којим се уређује високо образовање.

Обим, период и место реализације

Члан 6.

Однос у обиму часова активне наставе која се изводи на високошколској установи и учења кроз рад код послодавца утврђује се студијским програмом с тим да активна настава (предавања, вежбе и други облици активне наставе) мора да буде заступљена најмање са 450 часова годишње просечно на нивоу целог студијског програма, а учење кроз рад са најмање 450 сати годишње просечно на нивоу целог студијског програма.

Учење кроз рад реализује се у целости код једног, односно више послодаваца у складу са студијским програмом и планом реализације учења кроз рад.

Изузетно од става 2. овог члана, искључиво уз сагласност високошколске установе, део учења кроз рад може да се реализује на самој високошколској установи или код трећег лица (тренинг центри, друго правно лице које реализује обуке, други послодавац, друга високошколска установа и сл.) које има материјалне, техничке и кадровске услове за извођење дела учења кроз рад, уколико учење кроз рад није могуће у целини реализовати код послодавца.

Међусобна права и обавезе између високошколске установе и послодавца, као и између високошколске установе и трећег лица из става 3. овог члана уређују се уговором.

Упис студената

Члан 7.

На студијске програме по дуалном моделу студија студенти се уписују путем конкурса, у складу са законом којим се уређује високо образовање.

Општим актом високошколска установа утврђује специфичне услове за упис студената на студијске програме по дуалном моделу, као и услове преласка студената са дуалног на друге моделе студија, односно преласка на дуални модел студија.

Распоређивање студената код послодаваца

Члан 8.

Уколико у реализацији студијског програма по дуалном моделу студија учествује више послодаваца, студенти се пријављују за учење кроз рад код одређеног послодавца из мреже послодаваца високошколске установе код којег се реализује учење кроз рад.

Распоређивање се врши путем интервјуисања студената од стране послодавца, при чему се усаглашавају жеље студената са избором послодавца.

Студијским програмом, односно планом реализације учења кроз рад утврђују се ближи услови за распоређивање студената код послодавца.

Каријерно вођење и саветовање

Члан 9.

Високошколска установа путем центра за каријерно вођење и саветовање или на други начин пружа подршку, подстиче и прати каријерни развој студената, у складу са општим актом високошколске установе и стандардима каријерног вођења и саветовања донетим на основу закона којим се уређује национални оквир квалификација.

Високошколска установа подржава каријерни развој студената у дуалном моделу студија тако што: прати задовољство и мотивацију студената и послодаваца током програма учења кроз рад, оснажује и подржава студенте да планирају и постављају циљеве каријерног развоја, сарађује са средњим школама ради успостављања континуитета пружања услуга каријерног вођења и саветовања, помаже студентима код избора послодавца када се учење кроз рад реализује код више послодаваца ради усмеравања студената према индивидуалним потребама и у њиховом најбољем интересу.

Заштита права студената

Члан 10.

Заштита права студената остварује се у складу са законом којим се уређује високо образовање, законом којим се уређује област рада и безбедности и здравља на раду, законом којим се уређује забрана злостављања на раду, законом којим се уређује пензијско и инвалидско осигурање, законом којим се уређује заштита права интелектуалне својине и овим законом.

Током обављања учења кроз рад код послодавца забрањени су сви видови дискриминације, прописани законом којим се уређује забрана дискриминације.

Услови за извођење учења кроз рад код послодавца

Члан 11.

Услови које послодавац мора да испуни ради извођења учења кроз рад су:

- 1) обављање делатности која омогућава реализацију садржаја из студијског програма;
- 2) одговарајући број ментора код послодавца који имају најмање врсту и ниво високог образовања који одговара врсти и нивоу који студент стиче према студијском програму и три године радног искуства у струци;
- 3) располагање одговарајућим простором, опремом и средствима за рад у складу са студијским програмом и планом реализације учења кроз рад;
- 4) обезбеђивање примене мера безбедности и здравља на раду у складу са законом;
- 5) да над послодавцем није отворен стечајни поступак или да није покренут поступак ликвидације;
- 6) да ментор и друго одговорно лице код послодавца нису осуђивани правноснажном пресудом за кривично дело за које је изречена безусловна казна затвора у трајању од најмање три месеца, као и за кривична дела насиље у породици, одузимање малолетног

лица, запуштање и злостављање малолетног лица или родоскрвнуће, кривична дела из групе кривичних дела против полне слободe, против привреде, против службене дужности, против правног саобраћаја и против човечности и других добара заштићених међународним правом, без обзира на изречену кривичну санкцију, да нису правноснажно осуђивани за прекршај из области радних односа и за које није, у складу са законом, утврђено дискриминаторно понашање;

7) да ментор код послодавца и одговорно лице код послодавца није правноснажно осуђивано за казнена дела прописана законом којим се уређује спречавање злостављања на раду.

Услови из става 1. тач. 1)–4) овог члана утврђују се студијским програмом.

III. УРЕЂИВАЊЕ МЕЋУСОБНИХ ОДНОСА ВИСОКОШКОЛСКЕ УСТАНОВЕ, ПОСЛОДАВЦА И СТУДЕНАТА

Члан 12.

Међусобни однос високошколске установе, послодавца и студента у студијским програмима, односно модулима по дуалном моделу уређују се уговором.

Међусобни однос високошколске установе и послодавца уређује се уговором о дуалном моделу, а међусобни однос послодавца и студента уређује се уговором о учењу кроз рад.

1. Уговор о дуалном моделу

Форма уговора

Члан 13.

Уговор о дуалном моделу се закључује између високошколске установе и послодавца, у писменој форми, на рок који не може бити краћи од броја година трајања студијског програма.

Садржина уговора

Члан 14.

Обавезни елементи уговора о дуалном моделу су:

- 1) назив, седиште и матични број послодавца;
- 2) назив и седиште високошколске установе;
- 3) подаци о студијском програму;
- 4) обавеза послодавца да изводи учење кроз рад о сопственом трошку;
- 5) обавезе високошколске установе у вези са реализацијом учења кроз рад;
- 6) обавезе послодавца у вези са реализацијом учења кроз рад;
- 7) план и програм реализације учења кроз рад;

- 8) место и временски распored реализације учења кроз рад;
- 9) максималан број студената које високошколска установа може упутити код послодавца на учење кроз рад;
- 10) период трајања уговора;
- 11) заштита права интелектуалне својине послодавца и права интелектуалне својине студента;
- 12) заштита података о личности;
- 13) разлози за престанак важења и за раскид уговора;
- 14) начин решавања евентуалних спорова;
- 15) датум и потписи уговорних страна.

Закључивање уговора о дуалном моделу

Члан 15.

Високошколска установа закључује уговор о дуалном моделу с једним или више послодаваца, у циљу обезбеђења услова за остваривање свих садржаја учења кроз рад дефинисаних студијским програмом.

Приликом избора послодавца високошколска установа је у обавези да се руководи најбољим интересом студената.

Послодавац може да закључи уговор о дуалном моделу са више високошколских установа.

О закљученом уговору из става 1. овог члана високошколска установа обавештава министарство надлежно за високо образовање и Привредну комору Србије најкасније у року од осам дана од дана закључивања уговора.

Објављивање на званичној интернет страници

Члан 16.

Високошколска установа и Привредна комора Србије, најкасније у року од 15 дана од дана закључивања уговора о дуалном моделу, објављују на својој званичној интернет страници основне информације о студијском програму и друге информације од значаја за извођење учења кроз рад.

Раскид уговора од стране послодавца

Члан 17.

Послодавац раскида уговор о дуалном моделу уколико:

- 1) високошколској установи буде одузета дозвола за рад или буде укинута у складу са законом;

- 2) високошколска установа престане да испуњава прописане услове за студијски програм у ком послодавац реализује учење кроз рад;
- 3) високошколска установа не испуњава обавезе предвиђене уговором о дуалном моделу;
- 4) наступе непредвиђене технолошке, економске или организационе промене код послодавца, које спречавају, отежавају или битно мењају обављање делатности.

Раскид уговора од стране високошколске установе

Члан 18.

Високошколска установа раскида уговор о дуалном моделу уколико:

- 1) послодавац не испуњава обавезе предвиђене уговором о дуалном моделу;
- 2) послодавац изврши повреду права студената прописаних законом.

Високошколска установа је дужна да без одлагања, а најкасније наредног радног дана обавести министарство надлежно за високо образовање и Привредну комору Србије о раскиду и разлозима за раскид уговора о дуалном моделу.

Последице раскида уговора

Члан 19.

Ако је уговор о дуалном моделу раскинут из разлога прописаних у члану 17. тач. 1)–3) овог закона, наставак образовања обезбеђује друга високошколска установа коју одреди Министарство.

Ако је уговор о дуалном моделу раскинут из разлога прописаних у члану 17. тачка 4) овог закона, учење кроз рад студентима обезбеђује високошколска установа код другог послодавца с којим има закључен уговор о дуалном моделу.

Ако је уговор о дуалном моделу раскинут из разлога прописаних у члану 18. овог закона, учење кроз рад организује високошколска установа код другог послодавца с којим закључи уговор о дуалном моделу.

2. Уговор о учењу кроз рад

Форма уговора

Члан 20.

Уговор о учењу кроз рад закључују послодавац и студент у писменој форми.

Уговор о учењу кроз рад закључује се након распоређивања студената код послодавца код којих ће се реализовати учење кроз рад, а најкасније пет дана пре почетка предвиђеног извођења учења кроз рад.

Послодавац је дужан да води евиденцију закључених уговора из става 1. овог члана, у складу са законом.

Садржина уговора

Члан 21.

Обавезни елементи уговора о учењу кроз рад су:

- 1) идентификациони подаци послодавца;
- 2) име и презиме студента и његова адреса становања;
- 3) подаци о високошколској установи;
- 4) назив студијског програма;
- 5) обавеза послодавца да организује и реализује студенту учење кроз рад у складу са студијским програмом;
- 6) потврда здравствене установе да студент испуњава здравствене услове за рад код послодавца уколико је таква потврда неопходна, у складу са одредбама о заштити омладине прописане законом којим се уређују радни односи;
- 7) уколико се студијски програм остварује на језику националне мањине, обавеза послодавца је да организује и реализује учење кроз рад на језику те националне мањине;
- 8) место и време реализације учења кроз рад;
- 9) обавеза студента да редовно обавља учење кроз рад код послодавца;
- 10) обавеза студента у вези са временом боравка, учењем, безбедношћу и здрављем на раду током учења кроз рад код послодавца;
- 11) материјално обезбеђење студената;
- 12) финансијско обезбеђење студената;
- 13) заштита права интелектуалне својине послодавца и права интелектуалне својине студента стечене за време учења кроз рад код послодавца;
- 14) заштита података о личности;
- 15) чување пословне тајне послодавца;
- 16) период трајања уговора;
- 17) разлози за престанак важења и раскид уговора;
- 18) накнада штете у случају отказа од стране послодавца, изузев уколико је до отказа дошло без кривице послодавца;
- 19) начин решавања евентуалних спорова;
- 20) датум и потпис уговорних страна.

Саставни део уговора о учењу кроз рад је план реализације учења кроз рад.

Члан 22.

Студент може закључити уговор о учењу кроз рад с више послодаваца с којима је високошколска установа закључила уговор о дуалном моделу, уколико је то неопходно ради реализације студијског програма.

Раскид уговора од стране послодавца

Члан 23.

Послодавац раскида уговор о учењу кроз рад ако студент:

- 1) изгуби статус студента;
- 2) крши обавезе утврђене уговором о учењу кроз рад и законом;
- 3) трајно изгуби здравствену способност за рад;
- 4) наступе непредвиђене технолошке, економске или организационе промене код послодавца, које спречавају, отежавају или битно мењају обављање делатности.

У случају да високошколска установа у складу са законом којим се уређује високо образовање студенту на његов захтев одобри мировање права и обавеза (у случајевима теже болести, неге детета до годину дана живота, посебне неге која траје дуже од дететове прве године живота, одржавања трудноће и др. у складу са општим актом високошколске установе), послодавац може да раскине уговор о учењу кроз рад.

Раскид уговора од стране студента

Члан 24.

Студент може да раскине уговор о учењу кроз рад ако:

- 1) изгуби статус студента, одлучи да упише други студијски програм или му високошколска установа одобри мировање права и обавеза у складу са законом којим се уређује високо образовање;
- 2) послодавац не испуњава обавезе из уговора о учењу кроз рад код послодавца;
- 3) послодавац изврши повреду права студента прописаних законом.

Последице раскида уговора

Члан 25.

Ако се раскине уговор о учењу кроз рад из разлога наведених у члану 23. став 2. овог закона, високошколска установа је дужна да студенту по повратку са мировања права и обавеза организује учење кроз рад на истом студијском програму код истог или другог послодавца, односно да му омогући прелазак на други студијски програм у складу са општим актом из члана 7. став 2. овог закона.

Ако се раскине уговор о учењу кроз рад из разлога наведених у члану 23. став 1. тачка 2) високошколска установа може студенту да организује учење кроз рад на истом студијском програму код другог послодавца, с којим је закључила уговор о дуалном моделу.

Након раскида уговора из ст. 1. и 2. овог члана, студент и други послодавац, са којим је високошколска установа закључила уговор о дуалном моделу, закључују уговор о учењу кроз рад.

О раскиду уговора из ст. 1. и 2. овог члана, односно о закљученом уговору из става 3. овог члана високошколска установа обавештава министарство надлежно за високо образовање, а послодавац Привредну комору Србије, најкасније у року од осам дана од дана закључивања уговора.

Уколико високошколска установа није закључила уговор о дуалном моделу с другим послодавцем из става 3. овог члана, дужна је да обезбеди услове за наставак студија.

IV. РЕГИСТАР УГОВОРА

Регистар уговора о дуалном моделу

Члан 26.

Регистар уговора о дуалном моделу води Привредна комора Србије, као поверени посао.

У регистар из става 1. овог члана уписују се следећи подаци:

- 1) деловодни број уговора;
- 2) назив и адреса високошколске установе;
- 3) назив и адреса послодавца;
- 4) број студената за које послодавац организује учење кроз рад;
- 5) адреса места извођења учења кроз рад;
- 6) датум и време закључења уговора;
- 7) датум почетка учења кроз рад.

Регистар из става 1. овог члана води се као јединствена електронска база података.

Подаци из става 2. овог члана јавно су доступни и објављују се на званичној интернет страници Привредне коморе Србије.

Упис у регистар

Члан 27.

Послодавац је дужан да Привредној комори Србије достави уговор о дуалном моделу, у року од осам дана од дана закључења уговора, ради уписа у регистар.

Копију уговора из става 1. овог члана, послодавац може доставити у штампаној или електронској форми.

V. МЕНТОР КОД ПОСЛОДАВЦА

Члан 28.

Ментор код послодавца мора поседовати компетенције за реализацију учења кроз рад дефинисане општим актом високошколске установе.

Начин провере компетенција ментора код послодавца утврђује се општим актом високошколске установе.

На основу резултата провере компетенција високошколска установа према потреби обезбеђује упутство за обављање послова ментора код послодавца или организује програм обуке у складу са планом реализације студијског програма по дуалном моделу студија.

VI. ОЦЕЊИВАЊЕ И ИСПИТИ У ДУАЛНОМ МОДЕЛУ

Оцењивање студената

Члан 29.

Оцењивање студената по дуалном моделу студија уређује се општим актом високошколске установе.

Завршни рад

Члан 30.

Садржина и начин спровођења завршног рада уређују се у складу са студијским програмом и планом реализације по дуалном моделу.

VII. МАТЕРИЈАЛНО И ФИНАНСИЈСКО ОБЕЗБЕЂЕЊЕ СТУДЕНТА

Материјално обезбеђење студената

Члан 31.

Студенту који обавља учење кроз рад послодавац обезбеђује:

- 1) средства и опрему за личну заштиту на раду;
- 2) накнаду стварних трошкова превоза до места извођења учења кроз рад и назад, највише у висини цене превозне карте у јавном саобраћају, уколико послодавац није обезбедио сопствени превоз;
- 3) накнаду трошкова исхране у складу са општим актом послодавца;
- 4) осигурање за случај повреде током учења кроз рад код послодавца, уколико је такво осигурање предвиђено за запослене код тог послодавца.

Послодавац може да обезбеди студенту и покриће трошкова смештаја и исхране у студентском дому.

Финансијско обезбеђење студената

Члан 32.

Студент који обавља учење кроз рад има право на накнаду.

Накнада за учење кроз рад исплаћује се једном месечно најкасније до краја текућег месеца за претходни месец по сваком сату проведеном на учењу кроз рад у нето висини од најмање 50% основне зараде запосленог који ради на истим или сличним пословима, у складу са законом.

Накнада за учење кроз рад на основним студијама може се исплаћивати и у различитим износима по годинама студија сходно нивоу знања студената, по сваком сату проведеном на учењу кроз рад у распону од 30–70% од основне зараде запосленог који ради на истим или сличним пословима, с тим да укупна накнада за учење кроз рад исплаћена на нивоу студијског програма мора да износи најмање 50% од основне зараде запосленог исплаћене за исти период.

Уколико послодавац истовремено сноси трошкове школарине, он може да изврши умањење надокнаде за учење кроз рад до износа школарине.

VIII. НАДЗОР

Члан 33.

Надзор над спровођењем овог закона врши министарство надлежно за високо образовање, у складу са законом којим се уређује високо образовање, законом којим се уређује просветна инспекција и овим законом.

Инспекцијски надзор над високошколским установама врши министарство надлежно за високо образовање, преко просветне инспекције.

Надзор који се односи на услове рада и безбедност и здравље на раду код послодавца врши министарство надлежно за послове рада – преко инспекције рада.

Проверу квалитета рада високошколске установе врши Национално тело за акредитацију и проверу квалитета у високом образовању, у складу са законом којим се уређује високо образовање.

На територији Аутономне покрајине Војводине, послове инспекцијског надзора обавља, преко својих органа, Аутономна покрајина Војводина.

IX. КАЗНЕНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 34.

Новчаном казном од 50.000 до 100.000 динара казниће се за прекршај високошколска установа ако о раскиду уговора из члана 25. став 1. овог закона не обавести Министарство у року из члана 25. став 4. овог закона.

Новчаном казном од 5.000 до 50.000 динара за прекршај из овог члана казниће се и орган пословођења, односно одговорно лице високошколске установе.

Члан 35.

Новчаном казном од 50.000 до 100.000 динара казниће се за прекршај послодавац – правно лице ако:

1) реализује учење кроз рад супротно члану 6. овог закона;

- 2) не обезбеди средстава и опрему за личну заштиту на раду из члана 31. став 1. тачка 1) овог закона;
- 3) не обезбеди накнаду стварних трошкова превоза од школе до места извођења учења кроз рад и назад из члана 31. став 1. тачка 2) овог закона;
- 4) не обезбеди накнаду трошкова исхране из члана 31. став 1. тачка 3) овог закона;
- 5) не обезбеди осигурање из члана 31. став 1. тачка 4) овог закона;
- 6) не обезбеди накнаду за учење кроз рад из члана 32. став 2. овог закона.

Новчаном казном од 10.000 до 100.000 динара казниће се за прекршај из става 1. овог члана послодавац – предузетник.

Новчаном казном од 5.000 до 50.000 динара за прекршај из става 1. овог члана казниће се и одговорно лице код послодавца.

X. ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 36.

Национални савет за високо образовање донеће акте из члана 5. ст. 7. и 11. овог закона у року од шест месеци од дана ступања на снагу овог закона.

Члан 37.

Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије”.

На основу члана 112. став 1. тачка 2. Устава Републике Србије, доносим

УКАЗ

о проглашењу Закона о регулисаним професијама и признавању професионалних квалификација

Проглашава се Закон о регулисаним професијама и признавању професионалних квалификација, који је донела Народна скупштина Републике Србије на седници Шеснаестог ванредног заседања у Једанаестом сазиву, 17. септембра 2019. године.

ПР број 96

У Београду, 18. септембра 2019. године

Председник Републике,
Александар Вучић, с.р.

ЗАКОН

о регулисаним професијама и признавању професионалних квалификација

I. УВОДНЕ ОДРЕДБЕ

Предмет закона

Члан 1.

Овим законом се уређују минимални услови оспособљавања у Републици Србији за приступ и обављање професија доктора медицине, доктора медицине специјалисте, доктора денталне медицине, доктора денталне медицине специјалисте, медицинских сестара опште неге, бабица, магистра фармације, доктора ветеринарске медицине, архитеката, као и признавање професионалних квалификација, укључујући и систем признавања професионалних квалификација за обављање регулисаних професија у Републици Србији у циљу остваривања права на пословно настањење, слободу пружања услуга на привременој и повременој основи у Републици Србији на основу професионалних квалификација, као и поступак признавања професионалних квалификација.

Поступак признавања професионалних квалификација када је у питању општи систем признавања, признавање професионалног искуства и аутоматско признавање квалификација, уређује се одредбама овог закона, а супсидијарно се примењују одредбе прописа који уређују општи управни поступак, осим ако је овим законом другачије уређено.

Овим законом се утврђују услови за делимичан приступ регулисаној професији у Републици Србији, као и признавање приправничког стажа обављеног изван своје матичне државе, односно у држави потписници (у даљем тексту: „држава потписница ЕЕП-а”).

Изрази који се користе у овом закону и прописима који се доносе на основу овог закона, а који имају родно значење, независно од тога да ли се користе у мушком или женском роду, обухватају подједнако мушки и женски род.

Члан 2.

Високошколске установе које имају акредитоване студијске програме за стицање образовања за професије доктор медицине, доктор медицине специјалиста, доктор денталне медицине, доктор денталне медицине специјалиста, магистар фармације, доктор ветеринарске медицине и архитекта треба да ускладе студијске програме са минималним условима оспособљавања из Директиве пре уласка Републике Србије у Европску унију.

Министарство надлежно за послове образовања за професије медицинска сестра опште неге и бабица треба да усклади планове и програме наставе и учења са минималним условима оспособљавања из Директиве пре уласка Републике Србије у Европску унију.

Субјекти примене

Члан 3.

Овај закон се примењује на држављане држава потписница ЕЕП-а који су стекли професионалне квалификације у држави потписници ЕЕП-а, а који у Републици Србији желе да обављају одређену регулисану професију, као лица запослена код послодавца или лица која самостално обављају делатност, укључујући и слободне професије.

Овај закон се примењује и на држављане трећих држава који су стекли професионалне квалификације у држави потписници ЕЕП-а, осим одредаба о аутоматском признавању професионалних квалификација овог закона.

Овај закон се примењује на одговарајући начин и на признавање професионалних квалификација држављанима држава потписница ЕЕП-а и трећих држава који су стекли професионалне квалификације ван држава потписница ЕЕП-а, осим одредаба о признавању професионалних квалификација ради остваривања права на пословно настањење, одредаба о признавању професионалног искуства и одредаба о аутоматском признавању професионалних квалификација за обављање регулисаних професија.

У случају из става 3. овог члана, докази о формалној квалификацији за обављање регулисаних професија, стечени ван државе потписнице ЕЕП-а, морају задовољавати минималне услове оспособљавања прописане у глави IV. овог закона.

Одредбе овог закона не примењују се на поморце, за које је поступак признавања професионалних квалификација уређен посебним прописима.

Одредбе овог закона не примењују се на квалификације лица која обављају услужне или посредничке послове при којима не долазе у непосредан додир са опасним хемикалијама, јер је у овом случају поступак признавања професионалних квалификација уређен посебним прописима.

Одредбе овог закона не примењују се на јавне бележнике који се именују у складу са посебним прописима, државне службенике и службенике у органима аутономне покрајине и јединицама локалне самоуправе.

Лице коме је призната професионална квалификација има право да обавља регулисану професију у Републици Србији под истим условима као српски држављани, у складу са законом.

Појмови

Члан 4.

Појмови у смислу овог закона имају следеће значење:

- 1) директива – означава Директиву 2005/36/ЕЗ Европског парламента и Савета од 7. септембра 2005. године о признавању професионалних квалификација (текст значајан за ЕЕП, „Службени лист ЕУ”, Л 255, од 30.9.2005.) и Директиву 2013/55/ЕУ Европског парламента и Савета од 20. новембра 2013. године о измени Директиве 2005/36/ЕЗ о признавању професионалних квалификација и Уредбе ЕУ бр. 1024/2012 о административној сарадњи путем Информационог система унутрашњег тржишта („Уредба ИМИ”) (текст значајан за ЕЕП, „Службени лист ЕУ”, Л 354, од 28.12.2013.), које важе за европски економски простор (у даљем тексту: Директива);
- 2) држава потписница ЕЕП-а – државе које су потписале Уговор о Европском економском простору и Швајцарска конфедерација;
- 3) матична држава – држава чланица у којој је кандидат стекао своје професионалне квалификације за бављење одређеном професијом, односно делатношћу; може бити и држава чланица пословног настањења носиоца професионалне квалификације;
- 4) треће државе – све државе које нису чланице Европске уније, нити државе потписнице ЕЕП-а и Швајцарске конфедерације;
- 5) регулисана професија – професионална делатност или скуп професионалних делатности код којих је приступ и обављање, односно начин обављања делатности на основу законских, подзаконских или других аката донетих на основу законских овлашћења, непосредно или посредно условљен поседовањем одређених професионалних квалификација, као и професионална делатност или скуп професионалних делатности којима се баве чланови стручних организација са професионалним називом;
- 6) професионална квалификација – обухвата завршено формално образовање и додатно стручно оспособљавање и усавршавање које се обавља током или након завршетка формалног образовања, а доказује се дипломом или другом јавном исправом коју је издала надлежна образовна установа; испуњавање услова општег система признавања из члана 14. овог закона, а доказује се потврдом о оспособљености или професионалним искуством, на основу кога је носилац професионалне квалификације стекао право обављања одређене регулисане професије у држави потписници ЕЕП-а;

- 7) формална квалификација – диплома, сведочанство и друга јавна исправа коју је издало надлежно тело државе потписнице ЕЕП-а којима се потврђује успешно завршено формално образовање које је стечено у држави потписници ЕЕП-а;
- 8) професионални назив – назив који свом носиоцу даје право на обављање одређене регулисане професије и може бити различит од назива који се стичу завршетком формалног образовања у складу са прописима из области средњег и високог образовања у Републици Србији;
- 9) професионално искуство – стварно обављање професије са пуним или непуним радним временом у држави потписници ЕЕП-а, у складу са прописима;
- 10) приправнички стаж – период који се обавља под надзором ментора ако представља услов за приступ регулисаној професији, а који се може обављати или током формалног образовања или после завршетка формалног образовања;
- 11) период прилагођавања – обављање регулисане професије у Републици Србији под надзором, које може бити праћено стручним оспособљавањем и усавршавањем и подлеже оцењивању; детаљна правила којима се уређује период прилагођавања и оцењивање као и статус кандидата за време периода прилагођавања утврђује надлежно тело узимајући у обзир чињеницу да је кандидат носилац формалне квалификације у држави потписници ЕЕП-а;
- 12) регулисано образовање и оспособљавање – свако образовање и оспособљавање које је изричито усмерено на обављање одређене регулисане професије, а које обухвата један или више програма који су, тамо где је примерено, допуњени одговарајућим стручним оспособљавањем или вежбама или стручном праксом; структура и ниво стручног оспособљавања, вежби или стручне праксе биће уређени другим прописом;
- 13) заједнички оквир оспособљавања – заједнички скуп компетенција неопходних за обављање одређене регулисане професије, који не замењује националне програме образовања и оспособљавања осим у случајевима када је другим прописима другачије решено;
- 14) компетенција – интегрисани скуп знања, вештина, способности и ставова који омогућује појединцу ефикасно обављање активности у датој професији;
- 15) провера оспособљености за обављање регулисане професије – провера стручног знања, вештина, способности и ставова кандидата коју спроводе надлежна тела Републике Србије ради процене оспособљености кандидата за обављање регулисане професије; за потребе провере оспособљености надлежно тело утврђује предмете који нису обухваћени кандидатовим доказима о формалној квалификацији, предмете који подлежу провери оспособљености, а битни су за обављање регулисане професије у Републици Србији, што се утврђује поређењем образовања и оспособљавања које се захтева за обављање регулисане професије у Републици Србији и оног које се захтева у другој држави потписници ЕЕП-а; детаљна правила којима се уређује провера оспособљености у професији и статус кандидата за време припреме за проверу,

утврђује надлежно тело узимајући у обзир чињеницу да је кандидат носилац професионалне квалификације у држави потписници ЕЕП-а;

16) заједничка провера оспособљености – стандардизована провера оспособљености носилаца одређених професионалних квалификација која је доступна другим државама потписницама ЕЕП-а које су прихватиле заједнички оквир оспособљавања; успешан резултат провере омогућава носиоцу професионалне квалификације да обавља професију у свакој другој држави потписници ЕЕП-а која је прихватила заједнички оквир оспособљавања под истим условима као и носиоци професионалних квалификација које су своје квалификације стекли у тој држави;

17) аутоматско признавање – признавање професионалне квалификације које се односи искључиво на држављане држава потписница ЕЕП-а са доказом о формалној квалификацији издатим у држави потписници ЕЕП-а, којим Република Србија признаје ваљаност једнаку оној коју имају докази о формалној квалификацији које сама издаје;

18) стручни и академски назив и академски степен – назив и степен који се у Републици Србији стичу завршетком високог образовања;

19) пружање услуга на привременој и повременој основи – пружање услуга коме не претходи поступак признавања професионалне квалификације уз услов пословног настаћења у другој држави потписници ЕЕП-а, а које се процењује за сваки појединачни случај, узимајући у обзир његово трајање, учесталост, редовност и сталност;

20) потврда о несметаном пружању услуга на унутрашњем тржишту Европске уније – потврда која се издаје правним и физичким лицима, држављанима Републике Србије, у сврху несметаног обављања професија и пружања услуга на територији других држава потписница ЕЕП-а запошљавањем и обављањем економске делатности, односно samozapošljavanjem, пословним настаћењем, односно привременим и повременим пружањем услуга (у даљем тексту: „ЕУ потврда”);

21) лице које самостално обавља делатност – лице које само сноси ризик пословног успеха или неуспеха, ради ван односа подређености, које је за обављање делатности непосредно, лично и у потпуности плаћено;

22) надлежно тело – тело надлежно за спровођење поступка и утврђивање услова за признавање професионалних квалификација, издавање решења о признавању професионалних квалификација, давање информација о поступку и условима признавања професионалних квалификација и за предузимање осталих радњи у складу са овим законом, а то су: надлежне струковне организације или друга тела или организације које су посебним прописима овлашћене за спровођење поступка и утврђивање услова за признавање професионалних квалификација, односно министарства у чијем су делокругу одређене регулисане професије;

23) европска професионална картица – електронска потврда у оквиру система којом се доказује да је носилац професионалне квалификације испунио све услове за пружање услуга у Републици Србији на привременој и повременој основи или признавање

професионалних квалификација за пословно настањење у Републици Србији (у даљем тексту: „ЕПК”);

24) целоживотно учење – опште образовање, стручно образовање, оспособљавање и усавршавање, неформално образовање и информално учење које се одвија током живота, чија је сврха стицање и унапређивање знања, вештина, способности и ставова, укључујући и професионалну етику;

25) ИМИ систем – информациони систем унутрашњег тржишта;

26) европски систем преноса бодова у високом образовању (ЕСПБ) – систем бодовања за високо образовање који се користи у европском простору високог образовања;

27) претежни разлози општег интереса – разлози који се као такви признају у судској пракси Суда правде Европске уније.

II. ПРУЖАЊЕ УСЛУГА НА ПРИВРЕМЕНОЈ И ПОВРЕМЕНОЈ ОСНОВИ НА ОСНОВУ ПРОФЕСИОНАЛНИХ КВАЛИФИКАЦИЈА

Услови

Члан 5.

Физичко лице које у Републици Србији жели да пружа услуге на привременој и повременој основи обављањем одређене регулисане професије, било као лице запослено код послодавца или лице које самостално обавља делатност, може да пружа такве услуге обављањем регулисане професије ако је:

1) стекло професионалну квалификацију у држави потписници ЕЕП-а или у трећој држави под условом да је та држава већ признала такву квалификацију;

2) пословно настањено у држави потписници ЕЕП-а, према прописима за обављање исте регулисане професије у тој држави;

3) у држави пословног настањења обављало исту регулисану професију најмање једну годину у току последњих 10 година које су претходиле пружању услуга, у случају да ни та професија ни оспособљавање за ту професију нису регулисани у држави пословног настањења; услов од годину дана обављања професије неће се примењивати ако је обављање професије или образовање и оспособљавање за ту професију регулисано.

У складу са одредбама ове главе надлежно тело не може ни из једног разлога везаног за професионалне квалификације да ограничи лице из става 1. овог члана у пружању услуга у Републици Србији:

1) ако је лице пословно настањено у држави потписници ЕЕП-а у циљу обављања одређене професије према прописима за обављање исте професије у тој држави (у даљем тексту: „држава чланица пословног настањења”);

2) ако се лице у држави чланици пословног настањења бавило одређеном професијом најмање једну годину у току последњих 10 година, у случају да та професија у држави чланици пословног настањења није регулисана.

Лица из ст. 1. и 2. овог члана подлежу посебним прописима којима се утврђују професионалне квалификације за обављање регулисаних професија.

Изузеци

Члан 6.

Лица из члана 5. став 2. овог закона надлежно тело ће ослободити захтева које морају испуњавати лица са пословним настањењем у Републици Србији, и то:

- 1) одобрења, регистрације, односно чланства у струковној организацији;
- 2) регистрације при организацији надлежној за социјално осигурање у циљу подмиривања дуговања осигуравачу, у вези са активностима предузетим у корист осигураних лица.

Струковне организације или друга надлежна тела или организације могу предвидети привремену регистрацију, под условом да регистрација или чланство у струковној организацији ни на који начин не одлажу, односно не чине тежим пружање услуга и не захтевају никакве додатне трошкове за лица из члана 5. став 2. овог закона.

У циљу подмиривања дуговања осигуравачу у вези са активностима предузетим у корист осигураних лица, лице организацији из става 1. тачка 2. овог члана шаље обавештење унапред или накнадно у случају хитности.

Изјава о пружању услуга

Члан 7.

Лице које жели да пружа услуге обављањем регулисане професије у Републици Србији дужно је да пре почетка првог пружања услуге о томе обавести надлежно тело или Јединствену електронску контакт тачку из члана 85. овог закона изјавом у писаном облику.

Изјава из става 1. овог члана укључује личне податке и податке о појединостима сваког осигурања или било ког другог средства личне или колективне заштите с обзиром на професионалну одговорност и подноси се за сваку годину у којој лице намерава да привремено или повремено пружа услуге у Републици Србији.

Уз изјаву из става 2. овог члана, лице је дужно да приложи следећа документа:

- 1) доказ о држављанству;
- 2) потврду којом се доказује да је лице пословно настањено у држави чланици пословног настањења за бављење професијом, односно делатностима о којима је реч и да у тренутку издавања потврде нема, чак ни привремено, забрану обављања професије, односно делатности;

- 3) доказ о формалним квалификацијама;
- 4) било који доказ да је лице обављало професију о којој је реч најмање годину дана током последњих десет година, у случају да професија, стручно образовање и оспособљавање за ту професију нису регулисани у држави чланици пословног настањења;
- 5) доказ о некажњавању, односно доказ да није било привременог или трајног одузимања права на обављање професије, у случајевима професија из сигурносног сектора, здравственог сектора и за професије повезане с образовањем малолетних лица, укључујући и бригу о деци и предшколско васпитање и образовање, када то Република Србија тражи за своје држављане;
- 6) одговарајући доказ да особа поседује потребан ниво знања српског језика за потребе обављања професије у Републици Србији, у случају професија које могу имати последице на јавно здравље и сигурност примаоца услуга у складу са чланом 10. овог закона;
- 7) потврду о природи и трајању делатности издату од надлежног тела државе чланице пословног настањења за професије које су обухваћене аутоматским системом признавања на основу претходног професионалног искуства из члана 25. овог закона и које су на попису регулисаних професија за које је потребна претходна провера оспособљености у складу са чланом 85. овог закона.

Лице из става 1. овог члана дужно је да пријави надлежном телу сваку промену околности из става 3. овог члана, а на основу које му је омогућено да пружа услуге обављањем регулисане професије у Републици Србији.

Подношењем изјаве из става 2. овог члана, лице добија право приступа професији, односно пружања услуга на подручју Републике Србије.

На захтев надлежног тела, лице из става 1. овог члана дужно је, уколико постоје оправдани разлози, осим докумената из ст. 2. и 3. овог члана, да достави и друга документа, ако се такви документи захтевају и од држављана Републике Србије и није могуће прибавити их на други начин.

На основу изјаве из става 2. овог члана, надлежно тело може одобрити привремену регистрацију лицу из става 1. овог члана, а поступак привремене регистрације не може утицати на почетак пружања услуга нити на било који начин ограничити пружање услуга у Републици Србији и не може имати за последицу додатне трошкове за то лице.

ЕУ потврда

Члан 8.

ЕУ потврда издаје се правном или физичком лицу с пословним настањењем у Републици Србији које у држави потписници ЕЕП-а жели да пружа услуге, а подносилац захтева за издавање ЕУ потврде може да буде:

1) правно или физичко лице, с пословним настањењем у Републици Србији, које је обављало или обавља делатност, односно професију на подручју Републике Србије, а које намерава да у другој држави потписници ЕЕП-а обавља регулисану професију или

2) правно или физичко лице, с пословним настањењем у Републици Србији, које намерава да у другој држави потписници ЕЕП-а обавља професију коју је обављало у Републици Србији најмање годину дана у оквиру десет година пре пружања услуга, у случају да иста професија није регулисана у Републици Србији, али је регулисана у држави домаћину.

ЕУ потврдом се доказује да је лице из става 1. овог члана пословно настањено у Републици Србији и да у тренутку издавања потврде нема, чак ни привремено, забрану обављања професије, односно делатности.

Надлежно тело за издавање ЕУ потврде је тело или струковна организација или институција која је посебним прописима овлашћена за вођење одговарајућег регистра и издавање потврда.

Министар надлежан за послове образовања ће, у сарадњи са министром надлежним за послове рада, подзаконским актом прописати начин издавања ЕУ потврде и утврдити попис надлежних тела за издавање ЕУ потврда у Републици Србији.

Професионални назив пружаоца услуга

Члан 9.

Услуга се обавља под професионалним називом који постоји у прописима државе чланице пословног настањења, ако такав назив постоји у тој држави за професију о којој је реч.

Професионални назив се наводи на службеном језику или на једном од службених језика државе чланице пословног настањења тако да се избегне могућа замена с професионалним називом који постоји у прописима Републике Србије.

У случају да у држави чланице пословног настањења не постоји професионални назив, лице је дужно да наведе назив који је стекло након завршетка формалног образовања, на службеном језику или на једном од службених језика државе потписнице ЕЕП-а.

У случајевима обављања регулисаних професија из главе IV. овог закона, услуга се обавља под професионалним називом који постоји у прописима Републике Србије.

Провера професионалних квалификација

Члан 10.

У случају професија које могу утицати на јавно здравље и сигурност примаоца услуга, а не ради се о обављању делатности наведених у Прилогу IV. Директиве кад лице испуњава услове из чл. 25–28. овог закона, нити о професијама из члана 29. овог закона, надлежно тело може проверити професионалне квалификације лица пре првог пружања услуга.

Претходна провера из става 1. овог члана могућа је само када је сврха провере оправдана и у оној мери у којој се осигурава да због неодговарајућих професионалних квалификација лица не дође до озбиљног нарушавања здравља или сигурности примаоца услуга, као и када та провера не прекорачује сврху пружања услуга.

Надлежно тело ће у року од месец дана од пријема ЕУ потврде и докумената из члана 7. овог закона донети решење којим ће лице ослободити провере професионалне квалификације или упутити у поступак провере професионалне квалификације.

Надлежно тело ће утврдити лицу обавезу провере професионалних квалификација из става 2. овог члана, ако се после завршеног поступка провере професионалне квалификације утврди да постоји значајна разлика између професионалних квалификација лица и професионалних квалификација које су предуслов за приступ и обављање професије у Републици Србији и да је та разлика таква да је штетна за јавно здравље и сигурност примаоца услуга и да се не може надокнадити постојећим знањима, вештинама и компетенцијама и професионалним искуством лица.

Код професија које могу имати утицаја на јавно здравље и сигурност примаоца услуга, надлежно тело које, у поступку провере из става 1. овог члана, утврди да постоји значајна разлика између професионалних квалификација лица које су предуслов за приступ и обављање професије у Републици Србији и да то проузрокује штету за јавно здравље и сигурност примаоца услуга, дужно је да омогући лицу да покаже да је стекао знања, вештине и компетенције које недостају.

Надлежно тело дужно је да лицу пружи могућност из става 5. овог члана у року од месец дана од дана доношења решења из става 3. овог члана.

У случају да надлежно тело не поступи у роковима из ст. 3. и 6. овог члана, лице може да пружа услугу у Републици Србији.

Против решења надлежног тела лице има право жалбе надлежном министарству. Против решења надлежног министарства лице нема право жалбе, али може покренути управни спор пред Управним судом Републике Србије.

У случају да надлежно тело призна професионалну квалификацију за обављање регулисане професије која може имати последице по јавно здравље и сигурност, лице пружа услугу под професионалним називом који се користи у Републици Србији.

Престанак права пружања услуга

Члан 11.

Лице губи могућност пружања услуге обављањем регулисане професије у Републици Србији, у складу са овим законом и нема право да остане привремено регистрован:

1) ако успостави пословно настањење за обављање регулисане професије у Републици Србији,

2) ако му је у складу са одлуком надлежног тела у држави чланици пословног настањења укинута право пословног настањења или му је бар привремено забрањено обављање те професије у тој држави.

Подаци који се дају примаоцима услуга

Члан 12.

У случају кад се услуга у Републици Србији пружа на основу професионалног назива државе чланице пословног настањења, односно на основу формалних квалификација лица, надлежно тело може да тражи да лице поднесе примаоцу услуга било који или све следеће податке:

- 1) ако је лице регистровано у судском или другом јавном регистру, назив регистра у коме је регистрован, његов матични број или средства идентификације исте снаге, садржана у том регистру;
- 2) ако делатност подлеже одобрењу у држави чланици пословног настањења, назив и адресу надлежног надзорног тела;
- 3) назив било које струковне организације, другог надлежног тела или организације код које је лице регистровано;
- 4) професионални назив, или кад такав назив не постоји, формалне квалификације лица и државу потписницу ЕЕП-а у којој их је стекао;
- 5) уколико лице обавља делатност која подлеже порезу на додату вредност (ПДВ), идентификациони број у складу са посебним прописом;
- 6) појединости о осигурању или другом средству личне или колективне заштите, које се односе на професионалну одговорност.

III. ПРИЗНАВАЊЕ ПРОФЕСИОНАЛНИХ КВАЛИФИКАЦИЈА У ЦИЉУ ОСТВАРИВАЊА ПРАВА НА ПОСЛОВНО НАСТАЊЕЊЕ

Општи систем признавања професионалних квалификација

Члан 13.

Општи систем признавања професионалних квалификација примењује се у случајевима када се не може применити систем признавања професионалног искуства, односно систем аутоматског признавања квалификација и у случајевима када подносилац захтева због посебних и ванредних разлога не испуњава услове утврђене системом признавања професионалног искуства или аутоматског признавања квалификација.

Нивои професионалних квалификација

Члан 14.

Професионалне квалификације разврставају се на нивое А, Б, В, Г и Д, а доказују се следећим исправама:

Ниво А – потврђује се доказом о формалној квалификацији, односно потврдом о оспособљености коју је издало надлежно тело у матичној држави потписници ЕЕП-а, на основу:

1) завршеног програма стручног оспособљавања који није део образовања којим се стиче сведочанство или диплома из нивоа Б, В, Г и Д овог члана; посебног испита без претходног оспособљавања; радног искуства стеченог током обављања професије с пуним радним временом у држави потписници ЕЕП-а током три узастопне године или истог трајања са скраћеним радним временом (повремено) током претходних 10 година, или

2) завршеног општег основног или средњег образовања, које потврђује да је лице стекло општа знања.

Ниво Б – доказује се дипломом, сведочанством, односно уверењем којим се потврђује да је лице завршило средње образовање:

1) опште, после којег следе студије или стручно оспособљавање, осим оног наведеног у нивоу В и/или приправничка или стручна пракса која се захтева уз то образовање;

2) техничко или стручно, после којег, када је то потребно, следи наставак студија или стручно оспособљавање као што је наведено у нивоу А тачка 1), и/или приправничка или стручна пракса потребна за то образовање, односно оспособљавање.

Ниво В – доказује се дипломом, односно другом јавном исправом која потврђује:

1) успешно завршен програм образовања после средњошколског, различит од оног наведеног у нивоима Г и Д, у трајању од најмање једне године или у одговарајућем трајању повремено, с тим да је један од услова као опште правило успешно завршен програм средњег образовања који омогућава упис на програм високог образовања или завршен истоветан програм средњег образовања, као и стручно оспособљавање које може бити услов за тај програм након завршетка средњег образовања, или

2) програма образовања и оспособљавања или

3) у случају регулисаних професија, стручног оспособљавања с посебном структуром, којим се стичу компетенције изнад нивоа Б из тачке 2), и које је једнако нивоу програма стручног оспособљавања из тачке 1) тог нивоа, ако такво образовање или оспособљавање пружа упоредив стручни стандард и ако се њиме припрема лице за упоредив степен одговорности и функција, под условом да је уз диплому приложена потврда коју је издала матична држава потписница ЕЕП-а.

Ниво Г – доказује се дипломом која потврђује успешно завршено образовање после средњошколског у трајању од најмање три и највише четири године, или истог трајања кад се одвија повремено, које може бити изражено ЕСПБ бодовима, стеченим на универзитету, другој високошколској или некој другој установи на истом нивоу, и када је потребно, успешан завршетак стручног оспособљавања које је обавезно уз такво образовање.

Ниво Д – доказује се дипломом којом се потврђује да је лице успешно завршило најмање четворогодишње студије после средњег образовања или истог трајања када се одвија повремено, које може бити изражено ЕСПБ бодовима, стеченом на универзитету или високошколској установи или некој другој установи истог нивоа и, када је то потребно, успешан завршетак стручног оспособљавања које је обавезно уз такво образовање.

Надлежно тело на захтев кандидата или надлежног тела државе потписнице ЕЕП-а потврђује ниво професионалне квалификације на основу доказа из овог члана.

Једнаки ниво професионалних квалификација

Члан 15.

Надлежно тело признаће исти ниво професионалне квалификације из члана 14. овог закона, ако кандидат достави доказ о професионалној квалификацији на основу којег у држави потписници ЕЕП-а остварује право приступа професији и обављању професије, односно припрема га за обављање професије, и то:

- 1) који је издало надлежно тело државе потписнице ЕЕП-а и
- 2) којим се потврђује да је успешно завршио програм оспособљавања и усавршавања, који је саставни део образовног програма, односно ван њега, на подручју државе потписнице ЕЕП-а и који је признат у тој држави потписници ЕЕП-а као једнак ниво.

Изузетно од става 1. овог члана надлежно тело признаће исти ниво професионалне квалификације и у случају да та квалификација не испуњава услове садржане у прописима који су на снази у матичној држави потписници ЕЕП-а, али се тим прописима државе потписнице ЕЕП-а кандидату гарантују стечена права за бављење и могућност бављења професијом.

Став 2. овог члана примењује се и у случају када матична држава потписница ЕЕП-а повиси ниво потребан за приступ професији и бављење том професијом, и ако кандидат користи стечена права после завршетка оспособљавања које не задовољава услове новог нивоа, на основу прописа који су на снази у матичној држави потписници ЕЕП-а.

У случају из става 3. овог члана, надлежно тело признаће претходно оспособљавање као да одговара нивоу новог оспособљавања.

Услови признавања

Члан 16.

Ако су приступ регулисаној професији или бављење том професијом у Републици Србији условљени одређеним професионалним квалификацијама, надлежно тело ће дозволити приступ тој професији и бављење том професијом под истим условима који су прописани за домаће држављане, кандидату који је:

1) стекао професионалну квалификацију у некој од држава потписница ЕЕП-а и има потврду о оспособљености или доказ о формалној квалификацији који тражи та држава чланица за приступ или обављање регулисане професије;

2) обављао ту професију са пуним или непуним радним временом у укупном трајању од најмање једне године у последњих десет година у држави потписници ЕЕП-а у којој та професија није регулисана, под условом да поседује једну или више потврда о оспособљености или доказа о формалној квалификацији из члана 14. овог закона, које је издало надлежно тело државе потписнице ЕЕП-а у којој та професија није регулисана.

Потврда о оспособљености или доказ о формалној квалификацији морају испуњавати следеће:

1) да их издају надлежна тела државе потписнице ЕЕП-а;

2) да потврђују да је кандидат припремљен за обављање те професије.

Надлежно тело не може захтевати једногодишње професионално искуство из става 1. тачка 2. овог члана, ако доказ о формалној квалификацији који кандидат поседује потврђује регулисано образовање и оспособљавање у матичној држави потписници ЕЕП-а која је издала доказ.

Изузетно, надлежно тело је дужно да прихвати ниво професионалне квалификације које у складу са чланом 14. овог закона потврђује матична држава потписница ЕЕП-а.

Надлежно тело не може захтевати једногодишње професионално искуство из става 1. овог члана, ако доказ о формалној квалификацији који кандидат поседује потврђује регулисано образовање и оспособљавање на нивоу професионалних квалификација из члана 14. овог закона.

Изузетно од ст. 1. и 2. овог члана и члана 17. овог закона, надлежно тело може одбити приступ и обављање професије на подручју Републике Србије кандидату који поседује потврду о оспособљености из члана 14. овог закона, у случају да се за приступ и обављање те професије у Републици Србији захтева професионална квалификација наведена у члану 14. за ниво Д овог закона.

Изузеци од општег и аутоматског система признавања

Члан 17.

Општи систем признавања професионалних квалификација односи се на све професије које нису обухваћене признавањем професионалног искуства, нити аутоматским признавањем квалификација, и на случајеве када кандидат не испуњава услове за признавање професионалног искуства и аутоматско признавање квалификација, и то:

1) на делатности наведене у Прилогу IV. Директиве кад кандидат не испуњава услове за признавање професионалног искуства,

2) на докторе медицине, докторе медицине специјалисте, медицинске сестре опште неге, докторе денталне медицине, докторе денталне медицине специјалисте, докторе

ветеринарске медицине, бабице, магистре фармације и архитекте, када кандидат не испуњава услове за признавање професионалног искуства,

3) на архитекте, када кандидат поседује доказ о формалној квалификацији који није наведен у Прилогу V. Директиве, о признавању професионалне квалификације архитекте на основу минималних услова образовања,

4) на докторе медицине, медицинске сестре опште неге, докторе денталне медицине, докторе ветеринарске медицине, бабице, магистре фармације и архитекте који имају доказ о формалној квалификацији специјалиста, који морају проћи оспособљавање за доделу назива доктор медицине, медицинска сестра опште неге, доктор денталне медицине, доктор ветеринарске медицине, архитекта и магистар фармације, не доводећи у питање аутоматско признавање квалификација и стечена права, а искључиво у сврху признавања одговарајуће специјализације,

5) на медицинске сестре опште неге и специјализоване медицинске сестре које имају доказ о формалној квалификацији за специјализацију одређене гране, а које морају проћи оспособљавање да би добиле назив медицинска сестра опште неге када траже признавање у другој држави потписници ЕЕП-а, у којој одговарајуће професионалне делатности обавља специјализована медицинска сестра без оспособљености за делатност медицинске сестре опште неге,

6) на специјализоване медицинске сестре без оспособљености за делатност медицинске сестре опште неге, када траже признавање у другој држави потписници ЕЕП-а у којој одговарајуће професионалне делатности обављају медицинске сестре опште неге, специјализоване медицинске сестре без оспособљености за делатност медицинске сестре опште неге или специјализоване медицинске сестре које поседују доказ о формалној квалификацији за специјализацију, а које морају проћи оспособљавање за доделу назива медицинска сестра опште неге,

7) на кандидате који испуњавају услове наведене у члану 16. став 2. овог закона.

Поступак за признавање професионалних квалификација по општем и аутоматском систему признавања

Члан 18.

Поступак признавања професионалних квалификација по општем и аутоматском систему признавања, спроводе тела чија је надлежност утврђена посебним прописима.

Услови за признавање професионалних квалификација за обављање одређене регулисане професије у сврху пословног настањења, као и детаљнија правила за слободно пружање услуга на привременој или повременој основи на основу професионалних квалификација, прописују се посебним законом или подзаконским актом надлежног министарства или општим актима тела овлашћених законом.

Став 1. овог члана не односи се на регулисане професије из главе IV. овог закона код којих се професионалне квалификације признају према начелу аутоматског признавања квалификација.

Додатни услови за признавање професионалних квалификација и начин испуњавања тих услова за држављане из члана 3. став 3. овог закона, могу се регулисати посебним законом или подзаконским актом надлежних министарстава, односно општим актима законом овлашћених тела.

У оквиру спровођења поступка из става 1. овог члана, надлежна тела:

- 1) примају захтеве за признавање професионалних квалификација, воде поступак и издају решења;
- 2) одређују особу задужену за попуњавање базе података подацима из свог делокруга;
- 3) обавештавају заинтересована лица о условима за признавање професионалних квалификација;
- 4) једанпут годишње достављају извештај о спровођењу овог закона и статистички приказ донетих решења националном координатору из члана 87. овог закона;
- 5) обављају и друге послове утврђене посебним прописима.

Члан 19.

Поступак се покреће захтевом кандидата који се подноси надлежном телу.

Захтев из става 1. овог члана мора да садржи:

- 1) доказ о држављанству кандидата и
- 2) доказ о испуњености услова за признавање професионалних квалификација (потврда о оспособљености, доказ о формалној квалификацији и о професионалном искуству, када је то потребно).

Уз доказе из става 2. овог члана надлежно тело може затражити од кандидата да достави и друге доказе у складу са Прилогом VII. Директиве.

У случају оправдане сумње, надлежно тело може да затражи од надлежних тела државе потписнице ЕЕП-а потврду о аутентичности доказа из става 2. тачка 2) овог члана, издатих у другој држави потписници ЕЕП-а.

У случају оправдане сумње, када је доказ о формалној квалификацији издало надлежно тело једне државе потписнице ЕЕП-а, а укључује оспособљавање у потпуности или делимично стечено у организацији законом установљеној на територији друге државе потписнице ЕЕП-а, надлежно тело има право од надлежног тела државе потписнице ЕЕП-а, која је издала доказ, да потврди његово порекло на тај начин што ће утврдити:

- 1) да ли је програм оспособљавања у надлежној организацији, која је обавила оспособљавање, формално потврдило надлежно тело у држави потписници ЕЕП-а која је издала доказ;
- 2) да ли је доказ о формалној квалификацији једнак оном који би био издат да је програм оспособљавања у потпуности остварен у држави потписници ЕЕП-а која је издала доказ;

3) да ли доказ о формалној квалификацији даје једнака професионална права на територији државе потписнице ЕЕП-а која је издала доказ.

У случају оправдане сумње, надлежно тело може од надлежног тела матичне државе потписнице ЕЕП-а путем ИМИ система из члана 88. овог закона да затражи потврду да кандидат нема прекид или забрану обављања професије због теже повреде правила струке или због осуде за кривично дело повезано са обављањем професионалне делатности.

У случају пријема непотпуне документације надлежно тело у року од месец дана од дана пријема захтева из става 1. овог члана, писаним путем обавештава кандидата и позива га да допуни документацију у року од 90 дана. Уколико подносилац захтева не достави допуну документације, надлежно тело ће одбацити захтев као непотпун, осим ако кандидат оправда разлоге пропуштања рока.

Захтев из става 1. овог члана и докази из става 2. тачка 2) овог члана подносе се у овереној копији и овереном преводу на српски језик. Остали докази из става 2. тачка 1) и става 3. овог члана подносе се у обичној копији и неовереном преводу.

У случају регулисаних професија код аутоматског признавања професионалних квалификација, доказ из става 2. тачка 2) овог члана подноси се у виду оверене копије и неовереног превода. Уколико кандидат није у могућности да поднесе оверену копију доказа, надлежно тело провериће садржај и аутентичност доказа у складу са одредбама главе IV. овог закона, користећи ИМИ систем.

Надлежно тело, ако је то оправдано, може захтевати електронски потпис, у складу са посебним прописима којима се регулише електронски потпис, за спровођење свих поступака који се спроводе електронским путем.

Мишљење надлежних тела

Члан 20.

Надлежно тело дужно је да донесе решење о захтеву кандидата и да га достави кандидату најкасније у року од три месеца од дана пријема потпуног захтева.

Рок из става 1. овог члана може се продужити највише за један месец, ако је то предвиђено посебним прописима који уређују услове за признавање професионалне квалификације.

У случају да поступак спроводи надлежно министарство, дужно је да у поступку признавања затражи мишљење надлежне струковне организације, или другог надлежног тела или организације, које су дужне да своје мишљење доставе најкасније у року од 15 дана од дана пријема таквог захтева. У супротном, надлежно министарство може да изда решење без таквог мишљења. Надлежно министарство у поступку може да затражи и мишљење одговарајуће образовне установе.

За издавање мишљења из става 3. овог члана надлежна струковна организација или друго надлежно тело или организација не може да тражи плаћање таксе или накнаду других трошкова.

Мишљење надлежне струковне организације или другог надлежног тела или организације из става 3. овог члана за надлежно министарство није обавезујуће.

Ако надлежно тело у поступку покренутом на уредан захтев кандидата не донесе решење о захтеву и не достави га кандидату у року из става 1. овог члана, односно у случају продужења у року из става 2. овог члана, сматраће се да је захтев кандидата усвојен. У том случају кандидат има право да од надлежног тела тражи доношење решења којим се утврђује да је захтев кандидата усвојен. Надлежно тело је обавезно да изда решење у року од осам дана од дана тражења.

Допунске мере – период прилагођавања и провера оспособљености

Члан 21.

Надлежно тело може у поступку признавања професионалне квалификације од кандидата који испуњава услове из члана 16. овог закона да затражи спровођење једне од допунских мера, и то:

- 1) период прилагођавања до три године или
- 2) проверу оспособљености.

Спровођење допунске мере из става 1. овог члана, надлежно тело може да затражи од кандидата ако:

- 1) оспособљавање које је прошао обухвата битно различите садржаје од оних које обухвата доказ о формалној квалификацији који је прописан у Републици Србији или
- 2) регулисана професија у Републици Србији садржи једну или више активности које не постоје у тој професији у матичној држави кандидата, а оспособљавање које се тражи у Републици Србији обухвата битно различите садржаје од садржаја које обухвата потврда о оспособљености или доказ о формалној квалификацији.

Надлежно тело упоређује документацију о професионалним квалификацијама кандидата са професионалним квалификацијама које су у Републици Србији прописане као услов за обављање одређене регулисане професије. Ако на основу тог поређења надлежно тело оцени да квалификације кандидата не одговарају, односно да постоје битне разлике између професионалних квалификација кандидата и професионалних квалификација које су прописане за обављање регулисане професије у Републици Србији, закључком позива кандидата да се у року од 30 дана писмено изјасни о избору једне од допунских мера из става 1. овог члана.

Надлежно тело доноси привремено решење којим се кандидату утврђује допунска мера из става 1. овог члана, а на основу избора кандидата из става 3. овог члана, у року од 60 дана од дана изјашњења кандидата о избору допунске мере.

У случају из става 4. овог члана, приликом одређивања допунске мере надлежно тело дужно је да поштује начело пропорционалности и да утврди да ли су компетенције које је кандидат стекао у држави потписници ЕЕП-а или трећој држави током свог професионалног искуства или у оквиру целоживотног образовања, такве природе да у

потпуности или делимично обухватају битно различит садржај наведен у ставу 6. овог члана.

Битно различит садржај из става 2. овог члана подразумева садржај оспособљавања, односно стечене компетенције које су кључне за обављање професије, а оспособљавање кандидата је битно различито у погледу трајања или садржаја у односу на захтеве прописане у Републици Србији.

Члан 22.

Уколико је кандидат изабрао допунску меру из члана 21. став 1. тачке 1) овог закона надлежно тело дужно је да у привременом решењу:

- 1) одреди услове за период прилагођавања са могућим додатним образовањем или оспособљавањем;
- 2) именује ментора за надзор;
- 3) одреди критеријуме за оцену успешности прилагођавања у одређеном периоду.

Уколико је кандидат изабрао допунску меру из члана 21. став 1. тачке 2) овог закона надлежно тело дужно је да у привременом решењу:

- 1) утврди рок за проверу оспособљености (спровођење практичног и/или теоријског дела) којим се кандидату омогућава прва провера оспособљености у оквиру шест месеци од дана доношења привременог решења;
- 2) одреди попис образовних садржаја који подлежу провери оспособљености, а нису обухваћени кандидатовим доказима о формалној квалификацији, али су битни за обављање регулисане професије у Републици Србији.

Провера оспособљености из става 2. овог члана утврђује се упоређивањем образовања, односно оспособљавања које је за обављање регулисане професије прописано у Републици Србији и оног које се захтева у држави потписници ЕЕП-а у којој је кандидат стекао своје квалификације, односно из које долази. Провера оспособљености може обухватати образовне садржаје који су неопходни за обављање регулисане професије у Републици Србији и познавање правила струке, где је то примерено.

У случају да кандидат не задовољи на испиту провере оспособљености из става 2. овог члана, може поднети захтев за понављање провере оспособљености у року од 15 дана од дана од када није задовољио на провери оспособљености. Ако кандидат ни у поновљеном року не задовољи на провери оспособљености, надлежно тело ће решењем одбити захтев за признавање професионалне квалификације.

Детаљна правила којима се уређују допунске мере из члана 21. став 1. овог закона и висина накнаде трошкова спровођења допунске мере, утврђују се подзаконским актом надлежног тела, узимајући у обзир чињеницу да је кандидат носилац професионалне квалификације у матичној држави потписници ЕЕП-а.

Накнада трошкова спровођења допунске мере из става 5. овог члана, као и начин плаћања и расподеле накнаде, укључује трошкове додатног образовања или

оспособљавања у периоду прилагођавања и трошкове спровођења провере оспособљености. Накнаду трошкова плаћа кандидат пре почетка обављања допунске мере, а накнада не сме да буде виша од накнаде која се за исту намену обављања професије утврђује за држављане Републике Србије и не сме прелазити стварне трошкове поступка.

Члан 23.

Изузетно, кандидат нема право избора допунске мере и надлежно тело одређује привременим решењем допунску меру у случају:

- 1) кад обављање професије захтева прецизно познавање правног система и позитивних прописа Републике Србије и када је саветовање и/или помоћ у вези са познавањем правног система и позитивних прописа Републике Србије стални и битни садржај обављања регулисане професије,
- 2) када кандидат поседује квалификацију на нивоу из члана 14. за ниво А овог закона, а за обављање наведене професије у Републици Србији се захтева квалификација на нивоу В из члана 14. овог закона или
- 3) када кандидат поседује квалификацију на нивоу Б из члана 14. овог закона, а за обављање наведене професије у Републици Србији се захтева квалификација на нивоу Г или Д из члана 14. овог закона.

Надлежно тело може привременим решењем одредити спровођење обе допунске мере из члана 21. став 1. овог закона и кандидат нема право избора допунске мере у случају када поседује квалификацију на нивоу А из члана 14. овог закона, а за обављање професије у Републици Србији се захтева квалификација на нивоу Г из члана 14. овог закона.

Привременим решењем детаљно ће се образложити зашто је одређена конкретна допунска мера и садржаће информације о потребном нивоу професионалне квалификације за обављање регулисане професије у Републици Србији и о нивоу професионалне квалификације коју поседује кандидат према члану 14. овог закона, као и појединости о битно различитом садржају због којих је допунска мера одређена и разлоге зашто се те разлике не могу надокнадити компетенцијама стеченим у матичној држави потписници ЕЕП-а.

Против привременог решења надлежног тела кандидат има право жалбе надлежном министарству. Против привременог решења надлежног министарства кандидат нема право жалбе, али може покренути управни спор пред Управним судом Републике Србије.

Члан 24.

Надлежно тело је дужно да кандидату у свим фазама поступка признавања професионалних квалификација даје потребне информације и омогући увид у целокупну документацију.

За поднеске и управне радње обављене у складу са овим законом плаћа се такса у складу са прописима којима се уређују административне таксе, а плаћа је кандидат при подношењу поднеска.

Признавање професионалног искуства

Члан 25.

У случају када је код одређених делатности за признавање одређене професионалне квалификације довољно професионално искуство које показује опште и/или стручно знање и вештине, надлежно тело може кандидату признати претходно бављење том делатношћу у другој држави потписници ЕЕП-а као довољан доказ о оспособљености.

Ако се утврде битне разлике у оствареним исходима учења и припадајућим знањима, вештинама и компетенцијама кандидата које је стекао у матичној држави потписници ЕЕП-а, укључујући и опште и/или стручно знање и вештине, односно професионално искуство, надлежна тела могу да затраже додатно оспособљавање или проверу оспособљености.

У случају делатности из Прилога IV. Директиве када кандидат не испуњава услове из чл. 25–28. овог закона, његове професионалне квалификације подлежу поступку признавања по општем систему.

Делатности за које се признаје професионално искуство

Члан 26.

У случају делатности наведених у попису V. Прилога IV. Директиве, надлежно тело признаће претходно бављење том делатношћу у другој држави потписници ЕЕП-а као доказ оспособљености, ако се кандидат том делатношћу претходно бавио:

- 1) шест узастопних година самостално (као samozапослени) или као одговорно лице у привредном друштву,
- 2) три узастопне године самостално (као samozапослени) или као одговорно лице у привредном друштву, кад кандидат докаже да је прошао оспособљавање у трајању од најмање три године за делатност о којој је реч, што потврђује јавном исправом коју је признала држава потписница ЕЕП-а или чију је пуну ваљаност оценило надлежно тело,
- 3) четири узастопне године самостално (као samozапослени) или као одговорно лице у привредном друштву, кад кандидат докаже да је прошао оспособљавање у трајању од најмање две године за делатност о којој је реч, што потврђује јавном исправом коју је признала држава потписница ЕЕП-а или чију је пуну ваљаност оценило надлежно тело,
- 4) три узастопне године самостално (као samozапослени), кад кандидат докаже да се бавио делатношћу о којој је реч самостално (као samozапослени) током најмање пет година, или
- 5) пет узастопних година на извршним функцијама од којих је најмање три године био ангажован за техничке послове и одговорности најмање једног дела привредног друштва, кад кандидат докаже да је за делатност о којој је реч претходно прошао

оспособљавање од најмање три године, што потврђује јавном исправом коју је признала држава потписница ЕЕП-а или чију је пуну ваљаност оценило надлежно тело.

У случајевима из става 1. тач. 1) и 4) овог члана бављење делатношћу није се смело завршити пре више од десет година рачунајући од датума кад је кандидат поднео потпун захтев надлежном телу.

Став 1. тачка 5) овог члана не односи се на регистравање фризерске делатности по Међународном стандарду индустријске класификације свих економских делатности („ISIC”).

Члан 27.

У случају делатности наведених у попису II. Прилога IV. Директиве, надлежно тело признаће претходно бављење том делатношћу у другој држави потписници ЕЕП-а као доказ оспособљености ако се кандидат том делатношћу претходно бавио:

- 1) пет узастопних година самостално (као samozапослени) или као одговорно лице у привредном друштву,
- 2) три узастопне године самостално (као samozапослени) или као одговорно лице у привредном друштву, ако кандидат докаже да је за делатност о којој је реч претходно прошао оспособљавање од најмање три године, што потврђује јавном исправом коју је признала држава потписница ЕЕП-а или чију је пуну ваљаност оценило надлежно тело,
- 3) четири узастопне године самостално (као samozапослени) или као одговорно лице у привредном друштву, кад кандидат докаже да је за делатност о којој је реч претходно завршио оспособљавање од најмање две године, што потврђује јавном исправом коју је признала држава потписница ЕЕП-а или чију је пуну ваљаност оценило надлежно тело,
- 4) три узастопне године самостално (као samozапослени), ако кандидат докаже да се бавио делатношћу о којој је реч самостално (као samozапослени) током најмање пет година,
- 5) пет узастопних година самостално (као samozапослени), ако кандидат докаже да је претходно прошао оспособљавање у трајању од најмање три године за делатност о којој је реч, што потврђује јавном исправом коју је признала држава потписница ЕЕП-а или чију је пуну ваљаност оценило надлежно тело или
- 6) шест узастопних година самостално (као samozапослени), ако кандидат докаже да је претходно прошао оспособљавање у трајању од најмање две године за делатност о којој је реч, што потврђује јавном исправом коју је признала држава потписница ЕЕП-а или чију је пуну ваљаност оценило надлежно тело.

У случајевима из става 1. тач. 1) и 4) овога члана бављење делатношћу није смело да се заврши пре више од десет година рачунајући од датума кад је кандидат поднео потпун захтев надлежном телу.

Члан 28.

У случају делатности из пописа III. Прилога IV. Директиве, надлежно тело признаће претходно бављење том делатношћу у другој држави чланици као доказ оспособљености за обављање такве делатности, ако се кандидат том делатношћу претходно бавио:

- 1) три узастопне године самостално (као samozапослени) или као одговорно лице у привредном друштву,
- 2) две узастопне године, самостално (као samozапослени) или као одговорно лице у привредном друштву, ако кандидат докаже да је претходно прошао оспособљавање за делатност о којој је реч, што потврђује јавном исправом коју је признала држава потписница ЕЕП-а или чију је пуну ваљаност оценило надлежно тело,
- 3) две узастопне године, самостално (као samozапослени) или као одговорно лице у привредном друштву, ако кандидат докаже да се бавио делатношћу о којој је реч самостално најмање три године или
- 4) три узастопне године, на основу запослења, ако кандидат докаже да је претходно прошао оспособљавање за делатност о којој је реч, што потврђује јавном исправом коју је признала држава потписница ЕЕП-а или чију је пуну ваљаност оценило надлежно тело.

У случајевима из става 1. тач. 1) и 3) овог члана бављење делатношћу није смело да се заврши пре више од десет година рачунајући од датума кад је кандидат поднео потпун захтев надлежном телу.

IV. АУТОМАТСКО ПРИЗНАВАЊЕ ПРОФЕСИОНАЛНИХ КВАЛИФИКАЦИЈА

Заједничке одредбе

Члан 29.

Докази о професионалној квалификацији за доктора медицине, доктора медицине специјалисте, медицинске сестре опште неге, доктора денталне медицине, доктора денталне медицине специјалисте, магистра фармације, доктора ветеринарске медицине и архитекте које су издале државе потписнице ЕЕП-а, из Прилога V. Директиве (за доктора медицине, доктора медицине специјалисте, медицинске сестре опште неге, доктора денталне медицине, доктора денталне медицине специјалисте, магистра фармације, доктора ветеринарске медицине и архитекте) имају једнаку вредност као докази о професионалној квалификацији који су издати у Републици Србији, и признају се по начелу аутоматског признавања професионалних квалификација.

Докази о професионалној квалификацији доктора медицине, доктора медицине специјалисте, медицинске сестре опште неге, доктора денталне медицине, доктора денталне медицине специјалисте, магистра фармације, доктора ветеринарске медицине, архитекте, имају исту вредност ако су их издала надлежна тела која издају доказе о професионалној квалификацији државе потписнице ЕЕП-а, и ако су им приложени, када је потребно, документи наведени у тач. 5.1.1, 5.1.2, 5.1.3, 5.2.1, 5.2.2, 5.3.1, 5.3.2, 5.3.3, 5.4.1, 5.4.2, 5.6.1, 5.6.2, 5.7.1. и 5.7.2. из Прилога V. Директиве.

Захтев кандидата за приступ и обављање регулисане професије из ове главе закона, на основу доказа о професионалној квалификацији доктора медицине, доктора медицине специјалисте, медицинске сестре опште неге, доктора денталне медицине, доктора денталне медицине специјалисте, магистра фармације, доктора ветеринарске медицине, архитекте, решава се у поступку прописаном чл. 18–24. овог закона.

У случајевима оправдане сумње, надлежно тело може тражити од надлежних тела државе потписнице ЕЕП-а потврду да кандидат испуњава минималне услове оспособљавања наведене у овом закону.

Одредбе става 1. овог члана немају утицаја на одредбе о стеченим правима из овог закона.

Докази о професионалној квалификацији доктора медицине, које су државе потписнице ЕЕП-а издале држављанима других држава потписница ЕЕП-а, исте су вредности као докази о професионалној квалификацији доктора медицине специјалисте ради приступа делатности примарне здравствене заштите у Републици Србији, признају се по начелу аутоматског признавања професионалних квалификација и не утичу на стечена права доктора медицине.

Докази о професионалној квалификацији бабице, из тачке 5.5.2. Прилога V. Директиве, биће аутоматски признати уколико су испуњени услови прописани чланом 41. став 1. Директиве.

Начело аутоматског признавања професионалних квалификација примењује се на доказе о професионалној квалификацији издате у државама потписницама ЕЕП-а за архитекте из тачке 5.7.1. Прилога V. Директиве, којима се доказује завршено оспособљавање започето најраније током референтне академске године из тачке 5.7.1. Прилога V. Директиве.

Начело аутоматског признавања професионалних квалификација у Републици Србији примењује се искључиво ради приступа професионалним делатностима и њиховом обављању од стране доктора медицине, доктора медицине специјалисте, медицинске сестре опште неге, бабице, доктора денталне медицине, доктора денталне медицине специјалисте, магистра фармације, доктора ветеринарске медицине који поседују јавну исправу која доказује професионалну квалификацију из тач. 5.1.1, 5.1.2, 5.1.3, 5.1.4, 5.2.2, 5.3.2, 5.3.3, 5.4.2, 5.5.2. или 5.6.2. Прилога V. Директиве, односно која потврђује да је особа током свог оспособљавања, када је то потребно, стекла потребна знања, вештине и компетенције.

Надлежно тело Републике Србије издаће потврду доктору медицине, доктору медицине специјалисти, медицинској сестри опште неге, бабици, доктору денталне медицине, магистру фармације који поседују јавну исправу која доказује формалну квалификацију из тач. 5.1.1, 5.1.2, 5.1.3, 5.1.4, 5.2.2, 5.3.2, 5.5.2. и 5.6.2. Прилога V. Директиве, којом се потврђује да је лице током свог оспособљавања, када је то потребно, стекло потребна знања, вештине и компетенције прописане овим законом.

Уколико дође до измена потребних знања, вештина и компетенција предвиђених одредбама о минималном оспособљавању за професионалне делатности из става 9. овог члана, Република Србија омогућиће благовремено признавање таквих квалификација на свом подручју у складу с начелом аутоматског признавања професионалних квалификација.

Носиоци професионалних квалификација имају право и обавезу да се стручно усавшавају, континуирано прате развој струке и науке и стичу нова знања, вештине и компетенције. Стални професионални развој обухвата технички, научни, регулаторни и етички развој и носиоце професионалних квалификација треба мотивисати да учествују у целоживотном учењу релевантном за њихову професију.

Члан 30.

Република Србија обавештава Европску комисију о законима и другим прописима у вези са издавањем доказа о професионалној квалификацији из области регулисаних професија уређених овим законом.

Република Србија обавештава државе потписнице ЕЕП-а о јавној исправи којом се на њеном подручју доказује професионална квалификација лица која обављају регулисану професију архитекта.

Надлежно тело путем ИМИ система обавештава Европску комисију о законима и другим прописима у вези са издавањем доказа о професионалним квалификацијама у професијама обухваћеним аутоматским признавањем.

Минимални услови оспособљавања

Доктор медицине

Члан 31.

Оспособљавање доктора медицине захтева поседовање јавне исправе о завршеном образовању које омогућава приступ универзитетским студијама медицине у Републици Србији или у другој држави потписници ЕЕП-а.

Оспособљавање доктора медицине обухвата завршетак универзитетских студија медицине у трајању од најмање пет година који може бити исказан у ЕСПБ бодовима и садржи најмање 5.500 сати теоријског и практичног образовања на универзитету или под надзором универзитета.

Члан 32.

Оспособљавањем доктора медицине потврђује се да је лице стекло следећа знања и вештине:

1) одговарајуће познавање науке на коме се заснива медицина и добро разумевање научних метода, укључујући начела биолошких функција, оцењивање научно утврђених чињеница и анализу података;

- 2) добро разумевање грађе, функција и понашања здравих и болесних лица, као и односа између здравственог стања човека и његовог физичког и друштвеног окружења;
- 3) одговарајуће познавање клиничких дисциплина и поступака које даје целовиту слику о душевним и телесним болестима, о медицини са становишта превенције, дијагнозе и терапије и о људском размножавању;
- 4) одговарајуће клиничко искуство у болничким здравственим установама под одговарајућим надзором.

Доктор медицине – специјалиста

Члан 33.

Специјалистичко оспособљавање доктора медицине захтева поседовање јавне исправе о завршеним универзитетским студијама медицине из члана 31. овог закона и испуњавање минималних услова специјалистичког оспособљавања.

Специјалистичко оспособљавање доктора медицине обухвата теоријску и практичну обуку на универзитету или у установи овлашћеној од министра надлежног за послове здравља. Република Србија ће обезбедити да специјалистичко оспособљавање не траје мање од минималног предвиђеног у Прилогу V. тачке 5.1.3. Оспособљавање ће се спроводити под надзором надлежних органа или тела, а обухвата лично учешће специјализанта у активностима и одговорностима предвиђеним програмом специјализације.

Специјалистичко оспособљавање обавља се у пуној сатници и пуном обиму у установи овлашћеној од министра надлежног за послове здравља. Теоријски део програма обавља се у пуној сатници и пуном обиму на универзитету. Специјалистичко оспособљавање укључује и дежурства специјализанта у делу програма који је предмет специјализације и у обавези је да обавља све активности предвиђене програмом.

Минималне услове специјалистичког оспособљавања доктора медицине прописује министар надлежан за послове здравља.

Министар надлежан за послове здравља актом из става 4. овог члана може прописати делимично изузеће од делова програма специјалистичког оспособљавања доктора медицине из Прилога V. тачке 5.1.3. Директиве. Изузеће се примењује за сваки случај посебно, ако је наведени део програма специјалистичког оспособљавања већ обављен у оквиру другог програма специјалистичког оспособљавања из Прилога V. тачке 5.1.3. Директиве и ако је доктор медицине специјалиста стекао специјалистичку квалификацију у складу с програмом уписаним у Прилогу V. тачке 5.1.3. Директиве у Републици Србији или у једној од држава потписница ЕЕП-а.

Изузеће из става 5. овог члана може се одобрити за највише половину минималног трајања програма специјалистичког оспособљавања доктора медицине.

Доктор опште медицине – специјалиста

Члан 34.

Специјалистичко оспособљавање из опште медицине захтева поседовање доказа о завршеним универзитетским студијама медицине из члана 31. овог закона током којих је лице стекло потребна знања и вештине за обављање професије доктора медицине.

Специјализација опште медицине обухвата програм остварен:

- 1) у трајању од најмање три године са пуним радним временом;
- 2) под надзором тела надлежних за специјализацију у Републици Србији;
- 3) мањим делом теоријским, а већим делом практичним оспособљавањем;
- 4) најмање шест месеци у овлашћеној болничкој здравственој установи са одговарајућом опремом и услугама;
- 5) најмање шест месеци у овлашћеној ординацији опште медицине или овлашћеној здравственој установи у којој се пружа примарна здравствена заштита;
- 6) личним учествовањем у професионалним активностима и одговорностима лица са којима ради током специјализације;
- 7) у сарадњи са другим телима чији се рад односи на стручна питања опште медицине.

Доктор денталне медицине

Члан 35.

Приступ оспособљавању доктора денталне медицине захтева поседовање јавне исправе о завршеном образовању које омогућава приступ на универзитетске студије денталне медицине у Републици Србији или у другој држави потписници ЕЕП-а.

Оспособљавање доктора денталне медицине обухвата завршетак универзитетских студија денталне медицине, у трајању од најмање пет година, које може бити исказано одговарајућим ЕСПБ бодовима и садржи најмање 5.000 сати теоријског и практичног образовања. Програм обухвата најмање предмете из члана 36. овог закона, који се изводи на универзитету или другој установи високог образовања под надзором универзитета која обезбеђује образовање признатог једнаког степена или која је под надзором универзитета.

Доктору стоматологије са завршеним универзитетским студијама денталне медицине у Републици Србији надлежни универзитет издаће потврду о изједначавању назива доктор стоматологије с називом доктор денталне медицине.

Члан 36.

Студијски програм за доктора денталне медицине садржи најмање следеће предмете:

- 1) Основне предмете: Хемија, Физика, Биологија;
- 2) Медицинско-биолошке предмете и опште медицинске предмете: Анатомија, Ембриологија, Хистологија укључујући Цитологију, Физиологија, Биохемија (или Физиолошка хемија), Патолошка анатомија, Општа патологија, Фармакологија, Микробиологија, Хигијена, Превентивна медицина и епидемиологија, Радиологија,

Физиотерапија, Општа хирургија, Општа медицина укључујући Педијатрију, Оториноларингологија, Дерматовенерологија, Општа психологија-психопатологија-неуропатологија, Анестезиологија;

3) Предмете непосредно повезане са денталном медицином: Протетика, Дентални материјали и опрема, Конзервативна дентална медицина, Превентивна дентална медицина, Анестезиологија и седација, Специјална хирургија, Специјална патологија, Клиничка пракса, Педодонција, Ортодонција, Пародонтологија, Радиологија у денталној медицини, Дентална оклузија и функција вилице, Струковно организовање, Етика и законодавство, Социјални аспекти праксе у денталној медицини.

Један или више предмета из става 1. овог члана могу се проучавати као део других дисциплина или у вези с њима.

Члан 37.

Оспособљавањем доктора денталне медицине лице стиче следећа знања и вештине:

- 1) одговарајуће познавање науке на коме се заснива дентална медицина и добро разумевање научних метода, укључујући начела биолошких функција, оцењивање научно утврђених чињеница и анализу података;
- 2) одговарајуће познавање грађе, физиологије и понашања здраве и болесне особе, као и утицаја природног и друштвеног окружења на здравствено стање човека у мери у којој ти чиниоци утичу на денталну медицину;
- 3) добро разумевање грађе, функција зуба, усне дупље, вилица и повезаних ткива, како здравих тако и болесних и њиховог односа с општим здравственим стањем и физичком и социјалном добробити пацијента;
- 4) одговарајуће познавање клиничких дисциплина и метода које даје докторима денталне медицине јасну слику о аномалијама, повредама и болестима зуба, усне дупље, вилица и повезаних ткива, о превентиви, дијагностици и терапеутској денталној медицини;
- 5) одговарајуће искуство под одговарајућим надзором.

Доктор денталне медицине квалификован је за активности које укључују превенцију, дијагностику и лечење аномалија и болести зуба, усне дупље и повезаних ткива.

Доктор денталне медицине – специјалиста

Члан 38.

Специјалистичко оспособљавање доктора денталне медицине захтева поседовање доказа о завршеним универзитетским студијама за доктора денталне медицине из чл. 35–37. овог закона и испуњавање минималних услова специјалистичког оспособљавања.

Специјалистичко оспособљавање доктора денталне медицине састоји се од теоријског и практичног оспособљавања које се спроводи у установи овлашћеној од министарства

надлежног за послове здравља. Програми специјалистичког оспособљавања доктора денталне медицине трају минимално три године и спроводе се у пуној сатници и пуном обиму под надзором министарства надлежног за послове здравља. Специјализант учествује у активностима и одговорностима предвиђеним програмом специјализације.

Минималне услове за обављање специјалистичког оспособљавања доктора денталне медицине прописује министар надлежан за послове здравља.

Магистар фармације

Члан 39.

Приступ оспособљавању магистра фармације захтева поседовање јавне исправе о завршеном образовању које омогућава приступ на универзитетске студије фармације у Републици Србији или у другој држави потписници ЕЕП-а.

Оспособљавање магистра фармације обухвата завршавање универзитетских студија фармације у трајању од најмање пет година, које може бити исказано у одговарајућим ЕСПБ бодовима, од чега минимално четири године теоријског и практичног образовања у пуној наставној сатници на универзитету или другој установи високог образовања признатог једнаког степена или установи која је под надзором универзитета и шест месеци стручног оспособљавања у јавној или болничкој апотеци, које се обавља у току или на крају формалног образовања.

Члан 40.

Студијски програм магистра фармације садржи најмање следеће предмете: Биологија биљака и животиња, Физика, Општа и неорганска хемија, Органска хемија, Аналитичка хемија, Фармацеутска хемија укључујући анализу лекова и медицинских средстава, Општа и примењена биохемија (медицинска), Анатомија и физиологија, Медицинска терминологија, Микробиологија, Фармакологија и фармакотерапија, Фармацеутска технологија, Токсикологија, Фармакогнозија, Законодавство и, када је примерено, Професионална етика.

Уравнотежен однос између теоријске и практичне наставе даје сваком предмету из става 1. овог члана довољан значај теорије да би се одржао универзитетски ниво образовања.

Члан 41.

Оспособљавањем магистра фармације лице стиче следећа знања и вештине:

- 1) одговарајуће познавање лекова и супстанци које се користе у производњи лекова;
- 2) одговарајуће познавање фармацеутске технологије и физичко-хемијско, биолошко и микробиолошко испитивање медицинских производа;
- 3) довољно познавање метаболизма и утицаја лекова и деловања токсичних супстанци и употреба медицинских производа;

4) одговарајуће знање за процену научних података у вези са лековима, како би се на основу овог знања могле пружити одговарајуће информације;

5) познавање прописа који регулишу фармацеутску делатност.

Члан 42.

Магистар фармације који има завршено оспособљавање из члана 39. овог закона обавља следеће послове, за које се могу прописати и додатни захтеви односно професионално искуство:

- 1) израда фармацеутских облика лекова;
- 2) производња и испитивање лека;
- 3) испитивање лекова у лабораторијима за испитивање лекова;
- 4) складиштење, чување и дистрибуција лекова на велико;
- 5) набавка, припрема, испитивање, складиштење, дистрибуција и издавање делотворних, квалитетних и безбедних лекова у јавним апотекама, односно апотекарским установама;
- 6) припрема, испитивање, складиштење и издавање делотворних, квалитетних и безбедних лекова у болничкој апотеци;
- 7) пружање информација и савета о лековима и о њиховој примереној употреби;
- 8) извештавање надлежних тела о нежељеним дејствима лекова и фармацеутских производа;
- 9) индивидуална подршка пацијенту који сам себи даје лекове;
- 10) допринос локалним и националним кампањама јавног здравља.

Члан 43.

Република Србија признаје доказ надлежног тела државе потписнице ЕЕП-а да је то лице запослено на пословима магистра фармације током периода потребног за стицање професионалног искуства неопходног за приступ професији магистра фармације.

Доказ из става 1. овог члана пропраћен је доказом о професионалној квалификацији за магистра фармације.

Надлежно тело не мора носиоцу професионалне квалификације признати доказ о професионалној квалификацији магистра фармације у сврху оснивања нове апотеке ако је водио апотеку мање од три године.

Изузетно од ст. 1. и 2. овог члана, надлежно тело може признати доказ о професионалној квалификацији магистра фармације ако је надлежно тело друге државе потписнице ЕЕП-а већ признало доказ о професионалној квалификацији магистра фармације у друге сврхе, под условом да је магистар фармације држављанин државе

потписнице ЕЕП-а стварно и законито обављао апотекарску делатност најмање три узастопне године у тој држави чланици.

Медицинска сестра опште неге

Члан 44.

Приступ оспособљавању за медицинску сестру опште неге захтева поседовање једног од следећих доказа:

- 1) доказ о завршеном општем образовању у трајању од најмање 12 година у Републици Србији или у држави потписници ЕЕП-а, који издаје надлежна образовна установа, а којим се омогућава приступ универзитету или другој установи високог образовања;
- 2) доказ о завршеном општем образовању у трајању од најмање десет година у Републици Србији или држави потписници ЕЕП-а, који издаје надлежна образовна установа, а којим се омогућава приступ стручној школи за медицинске сестре опште неге.

Оспособљавање за медицинску сестру опште неге састоји се од најмање 4.600 сати теоријског и клиничког оспособљавања у пуној сатници током најмање три године стручног образовања или струковних студија, а које може бити исказано у одговарајућим ЕСПБ бодовима.

Трајање теоријског оспособљавања из става 2. овог члана представља најмање једну трећину, а трајање клиничког оспособљавања најмање једну половину минималног трајања оспособљавања и укључује најмање програм из члана 45. овог закона.

Надлежно тело може признати делимично изузеће од стручног образовања или струковних студија из става 2. овог члана, ако је носилац професионалне квалификације део свог оспособљавања стекао на програму образовања или студијама једнаког степена у Републици Србији или држави потписници ЕЕП-а.

Теоријско оспособљавање је део образовања за медицинске сестре опште неге током којег лица стичу стручно знање и вештине потребне у складу са чланом 47. овог закона. Оспособљавање спроводе наставници здравствене неге и други квалификовани наставници медицинског усмерења на универзитетима или високим струковним школама.

Клиничко оспособљавање је део образовања за медицинске сестре опште неге током којег лица уче, у тиму и у непосредном контакту са здравим и болесним појединцима и/или заједницом, организују пружање и процену потребне свеобухватне здравствене неге на основу стечених компетенција. Лица која се образују уче како да раде у тиму, воде тим и организују здравствену негу, што укључује њихово оспособљавање за организовање обуке о здравственој заштити за појединца, малу групу унутар здравствене установе или заједнице. Клиничко оспособљавање се обавља у болничким и другим здравственим установама и у заједници, под одговорношћу наставника здравствене неге, у сарадњи са другим квалификованим медицинским сестрама опште

неге, односно уз њихову помоћ. Остали здравствени радници могу учествовати у наставном процесу.

Стручне школе за медицинске сестре опште неге, универзитети и високе струковне школе које образују медицинске сестре опште неге одговорни су за координацију теоријске и клиничке наставе током целог образовног програма.

Члан 45.

Образовни програм за медицинске сестре опште неге садржи најмање следеће предмете:

- 1) теоријско образовање које се састоји од здравствене неге: природа и етика струке, општа начела здравља и неге, начела неге, а у односу на: општу и специјалистичку медицину, општу и специјалистичку хирургију, негу деце и педијатрију, негу породиља, ментално здравље и психијатрију, бригу о старима и геријатрију;
- 2) основни предмети: Анатомија и физиологија, Патологија, Бактериологија, Вирологија и Паразитологија, Биофизика, Биохемија и радиологија, Дијететика, Хигијена (превентивна медицина, здравствено образовање), Фармакологија;
- 3) друштвени предмети: Социологија, Психологија, Начела администрације, Начела поучавања, Социјално и здравствено законодавство, Правни аспекти неге;
- 4) клиничко образовање које се састоји од здравствене неге у односу на: општу и специјалистичку медицину, општу и специјалистичку хирургију, негу деце и педијатрију, негу породиље, ментално здравље и психијатрију, бригу о старима и геријатрију, негу у кући.

Један или више предмета из става 1. овог члана могу се проучавати као део других дисциплина или у вези с њима. Теоријско образовање вреднује се и координира с клиничким образовањем тако да се знања и вештине наведене у програму из става 1. овог члана могу усвојити на одговарајући начин.

Члан 46.

Оспособљавањем медицинске сестре опште неге лице стиче следећа знања и вештине:

- 1) одговарајуће познавање науке на коме се заснива општа нега, укључујући и довољно разумевање грађе, физиолошких функција и понашања здравих и болесних особа, као и односа између здравственог стања човека и његовог физичког и социјалног окружења;
- 2) одговарајуће познавање природе и етике професије и општих начела здравља и опште неге;
- 3) одговарајуће клиничко искуство стечено у болничким здравственим установама, у другим здравственим институцијама и у заједници, под надзором наставника здравствене неге у сарадњи са другим квалификованим медицинским сестрама опште неге, на местима где су број квалификованих здравствених радника и опрема примерени здравственој нези пацијената;

4) способност учешћа у практичном образовању здравственог особља и искуство у раду с њим;

5) искуство у раду са члановима осталих професија у здравственој делатности.

Члан 47.

Оспособљавањем медицинске сестре опште неге, завршетком универзитета, високе струковне школе или стручне школе, медицинска сестра опште неге мора да буде у стању да примени следеће компетенције:

1) самостално постављање дијагнозе потребне здравствене неге користећи важеће теоријско и клиничко знање и планирање, организовање и пружање здравствене неге за време лечења пацијената на основу стечених знања и вештина у складу са овим чланом ради побољшања стручног рада;

2) ефикасни тимски рад са другим учесницима у здравству, укључујући учествовање у стручном усавршавању радника на основу стечених знања и вештина у складу са овим чланом;

3) усмеравање појединаца, породица и група на здрав начин живота и бригу о себи на основу стечених знања и вештина у складу са овим чланом;

4) самостално покретање неодложних мера за спашавање живота и спровођење мера у кризним и опасним ситуацијама;

5) самостално давање савета, упутстава и подршке особама којима је потребна брига и њиховим ближњима;

6) самостално обезбеђивање квалитета и вредновање здравствене неге;

7) свеобухватна стручна комуникација и сарадња са стручњацима других професија у здравственој делатности;

8) анализа квалитета неге ради побољшања сопствене стручне праксе као медицинске сестре опште неге.

Бабице

Члан 48.

Приступ оспособљавању бабице захтева поседовање доказа о завршеном општем образовању у трајању од најмање 12 година које омогућава приступ универзитету или другој установи високог образовања у Републици Србији или другој држави потписници ЕЕП-а.

Оспособљавање бабице минимално обухвата завршене најмање три године теоријског и практичног оспособљавања које може бити исказано одговарајућим ЕСПБ бодовима и које обухвата најмање 4.600 сати теоријског и практичног оспособљавања које се одвија у оквиру студија у пуној сатници. Клиничко оспособљавање траје најмање једну трећину програма.

Стручне и високе струковне школе које оспособљавају бабице одговорне су за координацију клиничке наставе током целог образовног програма.

Члан 49.

Образовни програм за бабице садржи најмање следеће предмете:

1) Теоријска и практична настава:

(1) Општи предмети: Основна анатомија и физиологија, Основна патологија, Основна бактериологија, Вирологија и паразитологија, Основна биофизика, Биохемија и радиологија, Педијатрија с посебним нагласком на новорођенчади, Хигијена, Здравствено васпитање, Превентивна медицина, Рано дијагностиковање болести, Исхрана и дијететика с посебним нагласком на жене, новорођенчад и бебе. Основна социологија и социомедицинска проблематика, Основна фармакологија, Психологија, Принципи и методе поучавања, Здравствено и социјално законодавство и организација здравства, Професионална етика и професионално законодавство, Полно образовање и планирање породице, Законска заштита мајке и детета;

(2) Предмети специфични за делатности бабице: Анатомија и физиологија, Ембриологија и развој фетуса, Трудноћа, Порођај и пуерпериј, Гинеколошка и опстетрицијска патологија, Припрема за порођај и родитељство укључујући психолошке аспекте, Припреме за порођај (укључујући познавање и употребу техничке опреме у опстетрицији), Аналгезија, Анестезија и оживљавање, Физиологија и патологија новорођенчета, нега и надзор новорођенчета, Психолошки и социјални чиниоци;

2) Практично и клиничко оспособљавање, које се мора спроводити под одговарајућим надзором:

(1) саветовање трудница, укључујући најмање 100 предпорођајних прегледа;

(2) надзор и нега најмање 40 трудница;

(3) извођење најмање 40 порођаја, а ако се овај број не може постићи због малог броја породиља, може се смањити на минимално 30 порођаја, уз услов асистирања код додатних 20 порођаја;

(4) активно учешће код карличног порођаја, ако то није могуће због недостатка карличних порођаја пракса се може спровести у симулираној ситуацији;

(5) извођење епизиотомије и увод у шивење рана укључује теоријску наставу и клиничку праксу; пракса шивења рана укључује шивење ране после епизиотомије и једноставне перинеалне лацерације и може се обавити у симулираној ситуацији;

(6) надзор и брига за 40 жена код којих постоји ризик повезан са трудноћом или трудовима или са постпорођајним периодом;

(7) надзор и нега (укључујући преглед) најмање 100 жена после порођаја и здраве новорођенчади;

(8) посматрање и нега новорођене деце која захтевају посебну негу, укључујући недоношчад, преношену новорођенчад, новорођенчад која имају премалу телесну тежину или која су болесна;

(9) здравствена нега код патолошких стања на подручју гинекологије и опстетриције;

(10) увод у здравствену негу на подручју медицине и хирургије укључује теоријску наставу и клиничку праксу.

Теоријско и практично оспособљавање се мора уравнотежити и координирати са клиничким оспособљавањем на такав начин да се стечена знања и искуства могу усвојити на одговарајући начин.

Клиничко оспособљавање остварује се радом у болничким одељењима или другим здравственим установама, који је одобрило надлежно тело. Део ове праксе, мора бити учествовање у активностима одељења у мери у којој те активности доприносе оспособљавању учењем о одговорностима повезаним са делатношћу бабица.

Члан 50.

Оспособљавањем бабица стиче следећа знања и вештине:

- 1) одговарајуће познавање науке на којој се заснивају послови бабице;
- 2) одговарајуће познавање етике професије и законодавства;
- 3) темељно познавање биолошких функција, анатомије и физиологије, опстетриције и неонатологије, односа стања између здравља и физичког и социјалног окружења човека и његовог понашања;
- 4) одговарајуће клиничко искуство у овлашћеним установама под надзором особа оспособљених за опстетрицију;
- 5) одговарајуће разумевање образовања здравствених радника и искуство у раду с њима.

Члан 51.

Оспособљавање бабице омогућава примену следећих компетенција:

- 1) примерено информисање и саветовање у вези с планирањем породице;
- 2) дијагностиковање трудноће и праћење нормалног тока трудноће, вршење прегледа за праћење развоја нормалног тока трудноће;
- 3) саветовање или упућивање на преглед потребан за најранију могућу дијагнозу ризичних трудноћа;
- 4) извођење програма за припрему родитеља и потпуна припрема за порођај, укључујући савете о хигијени и прехрани;
- 5) брига и помоћ мајци током порођаја и праћење стања фетуса у материци, одговарајућим клиничким методама и техничким средствима;

- 6) вођење спонтаних порођаја по потреби укључујући епизиотомију и, у хитним случајевима, карличног порођаја;
- 7) препознавање знакова који упозоравају на неправилност код мајке или детета, који траже упућивање на доктора медицине специјалисте, предузимање хитних мера у одсуству доктора медицине специјалисте, посебно ручно одстрањење плаценте које је праћено ручним прегледом материце;
- 8) преглед и нега новорођенчета уз предузимање свих иницијатива у случају потребе и извођење хитног оживљавања;
- 9) нега мајке и праћење њеног напретка у раздобљу после порођаја и давање свих потребних савета мајци о нези детета ради омогућавања оптималног напретка детета;
- 10) обављање лечења које пропише доктор медицине специјалиста гинекологије и опстетриције;
- 11) припрема потребних писаних извештаја.

*Услови за признавање професионалних квалификација у делатности здравства
признате од државе потписнице ЕЕП*

Члан 52.

Одредбе које прописују минималне услове оспособљавања за професије у делатности здравства на одговарајући начин ће се узимати у обзир приликом вредновања квалификације у општем систему признавања професионалних квалификација.

У случају када је друга држава потписница ЕЕП-а држављанину државе потписнице ЕЕП-а већ признала квалификацију стечену ван територија ЕЕП-а, Република Србија ће признати наведену одлуку друге државе потписнице ЕЕП-а уз испуњење услова стварног и законитог обављања професионалне делатности у здравству на територији Европске уније најмање три узастопне године унутар последњих пет година.

Доктор ветеринарске медицине

Члан 53.

Приступ оспособљавању за доктора ветеринарске медицине захтева поседовање јавне исправе која омогућава упис на одговарајуће студије на универзитету или другој установи високог образовања којима се признаје једнак степен у сврху таквих студија у Републици Србији или у другој држави потписници ЕЕП-а.

Оспособљавање за доктора ветеринарске медицине обухвата укупно најмање пет година редовних теоријских и практичних студија, које могу бити исказане у одговарајућим ЕСПБ бодовима, на универзитету или установи високог образовања које пружа оспособљавање за које је признат једнак степен или које је под надзором универзитета.

Члан 54.

Студијски програм за доктора ветеринарске медицине садржи најмање следећа наставна поља:

Основна наставна поља: Физика, Хемија, Биологија животиња, Биологија биљака, Биоматематика.

Специфична наставна поља:

- 1) Основне науке: Анатомија (укључујући хистологију и ембриологију), Физиологија, Биохемија, Генетика, Фармакологија, Фармација, Токсикологија, Микробиологија, Имунологија, Епидемиологија, Професионална етика;
- 2) Клиничке науке: Породиљство, Патологија (укључујући анатомску патологију), Паразитологија, Клиничка медицина и хирургија (укључујући анестезиологију), Клиничка предавања о различитим домаћим животињама, перади и другим животињским врстама, Превентивна медицина, Радиологија, Репродукција и поремећаји репродукције, Ветеринарско јавно здравство, Ветеринарско законодавство и форензична медицина, Терапеутика, Пропедеутика;
- 3) Производња животиња: Производња животиња, Исхрана животиња, Агрономија, Рурална економија, Узгој животиња, Ветеринарска хигијена, Етологија и заштита животиња;
- 4) Хигијена хране: Инспекцијски надзор и контрола хране за животиње или хране животињског порекла, Хигијена и технологија хране, Пракса (укључујући праксу на местима где се обављају клање и прерада прехранбених производа).

Члан 55.

Оспособљавањем за доктора ветеринарске медицине стичу се следећа знања и вештине:

- 1) примерено познавање науке на којој се заснива делатност доктора ветеринарске медицине и прописа Европске уније који се односе на те делатности;
- 2) примерено познавање грађе организма, понашања и физиолошких функција животиња и компетенције потребне за њихов гајење, храњење, добробит, репродукцију и хигијену уопште;
- 3) клиничке, епидемиолошке и аналитичке компетенције потребне за превенцију, дијагностику и лечење болести животиња, укључујући анестезију, асептичне операције и безболну смрт, било појединачно или у групама, укључујући посебно познавање болести преносивих на људе;
- 4) примерено познавање превентивне медицине, укључујући и познавање поступака који се односе на захтеве и сертификавање;
- 5) примерено познавање хигијене и технологије за производњу, израду и стављање у промет хране за животиње или хране животињског порекла, намењене исхрани људи, укључујући компетенције потребне за разумевање и објашњавање добре праксе у том подручју;

б) примерена знања и вештине потребне за одговорну и разумну употребу ветеринарских лекова ради лечења животиња и обезбеђивање сигурности прехранбеног ланца и заштите околине.

Лицу које је завршило формално образовање за доктора ветеринарске медицине у Републици Србији, а намерава да обавља регулисану професију у другој држави потписници ЕЕП-а, издаће се доказ о професионалној квалификацији у складу с одредбама Директиве.

Доказ о професионалној квалификацији издаје надлежна образовна установа која је издала диплому о формалном образовању доктора ветеринарске медицине.

Члан 56.

Докази о професионалној квалификацији доктора ветеринарске медицине из тачке 5.4.2. Прилога V. Директиве који задовољавају минималне услове оспособљавања у сврху приступа професији доктора ветеринарске медицине и његовог обављања, једнаки су доказима о професионалној квалификацији који су издати у Републици Србији.

Докази о професионалној квалификацији из става 1. овог члана морају бити издати од надлежних тела држава потписница ЕЕП-а и, где је то примерено, приложити документе наведене у тачки 5.4.2. Прилога V. Директиве.

Архитекта

Члан 57.

Оспособљавање за архитекту обухвата:

- 1) укупно најмање пет година студија на универзитету или упоредивој образовној установи, са успешно положеним завршним испитом, или
- 2) најмање четири године студија на универзитету или упоредивој образовној установи, са успешно положеним завршним испитом, уз приложену потврду о завршетку двогодишњег приправничког стажа у складу са чланом 59. став 2. овог закона.

Члан 58.

Архитектура мора да буде главни елемент студија из члана 57. овог закона. Студијски програм обухвата уравнотежено теоријско и практично оспособљавање и обезбеђује стицање следећих знања и вештина:

- 1) способност архитектонског пројектовања који испуњава естетске и техничке захтеве;
- 2) одговарајуће познавање историје и теорија архитектуре, као и повезаних уметности, технологија и хуманистичких наука;
- 3) познавање лепих уметности као утицаја на квалитет архитектонског пројектовања;

- 4) одговарајуће знање о урбанизму, урбанистичком и просторном планирању и вештинама укљученим у процес планирања;
- 5) разумевање односа између људи и објеката, између објеката и њиховог окружења, као и разумевање потребе да се објекти и простор међусобно прилагоде људским потребама и мерама;
- 6) разумевање професије и улоге архитекте у друштву, посебно при изради идејних решења који узимају у обзир друштвене факторе;
- 7) разумевање метода истраживања и припреме идејних решења за архитектонске пројекте;
- 8) разумевање пројекта конструкције објекта, те извођачких и инжењерских проблема везаних за пројектовање објекта;
- 9) одговарајуће познавање физичких проблема и технологија, као и функције објекта у циљу обезбеђења услова за унутрашњи комфор и заштиту од климатских утицаја у склопу одрживог развоја;
- 10) неопходне пројектантске вештине које омогућавају испуњавање захтева корисника у оквирима одређеним финансијским ограничењима и грађевинском регулативом;
- 11) одговарајуће знање о делатностима, организацијама, прописима и процедурама укљученим у реализацију архитектонског пројекта и интегрисање планова у целину планског система.

Члан 59.

Број година студија из члана 57. тачка 1) овог закона може да буде исказан у одговарајућим ЕСПБ бодовима.

Приправнички стаж из члана 57. тачка 2) овог закона обавља се после завршене прве три године студија. Најмање годину дана приправничког стажа је надоградња знања и вештина стечених током студија члана 57. став 1. овог закона. Приправнички стаж се одвија под надзором овлашћеног ментора или тела, а оцењује га надлежно тело.

Члан 60.

Изузетно од одредбе члана 57. овог закона, сматра се да су испуњене одредбе члана 29. овог закона и у случају оспособљавања које је део програма социјалних побољшања или ванредних студија, који испуњава захтеве из члана 58. овог закона, што се потврђује испитом из архитектуре који положи носилац професионалне квалификације који је седам или више година радио у подручју архитектуре, под надзором архитекте или архитектонског бироа.

Испит из става 1. овог члана мора бити на универзитетском нивоу образовања и једнак завршном испиту из члана 57. тачка 2) овог закона.

Члан 61.

У смислу овог закона, послови архитекте су послови који се редовно раде на основу професионалног назива: „архитекта”.

Држављани држава потписница ЕЕП-а, који су овлашћени да користе назив: „архитекта” у складу са законом који овлашћује надлежно тело државе потписнице ЕЕП-а да додели тај назив држављанима држава потписница ЕЕП-а који се посебно истичу квалитетом свог рада у подручју архитектуре, сматраће се да задовољавају услове који се траже за обављање послова архитекте под професионалним називом: „архитекта”.

Доказ који тим носиоцима професионалне квалификације изда држава потписница ЕЕП-а, потврђује да носиоци професионалне квалификације обављају архитектонску делатност.

Заједнички оквир оспособљавања

Члан 62.

Стручна организација, надлежно тело или национални координатор у чијем је делокругу одређена регулисана професија могу поднети предлоге за заједнички оквир оспособљавања који испуњава услове које утврђује Европска комисија.

Министарство надлежно за послове образовања може пружити подршку телима из става 1. овог члана која подносе предлог за успостављање заједничког оквира оспособљавања према Европској комисији.

Република Србија није обавезна да примени заједнички оквир оспособљавања на свом подручју, нити да аутоматски призна професионалне квалификације стечене на основу таквог заједничког оквира оспособљавања, ако је испуњен један од следећих услова:

- 1) на подручју Републике Србије не постоји образовна установа или установа која би омогућила оспособљавање за ту професију;
- 2) увођење заједничког оквира оспособљавања неповољно би утицало на организацију образовног система и система стручног оспособљавања;
- 3) постоје знатне разлике између заједничког оквира оспособљавања и стручног оспособљавања према посебним прописима Републике Србије, а таква разлика представља озбиљан ризик за јавну политику, јавну безбедност, јавно здравље, заштиту околине или безбедност крајњег корисника услуга.

Заједничка провера оспособљености

Члан 63.

Стручна организација, надлежно тело или национални координатор у чијем је делокругу одређена регулисана професија могу поднети предлог за заједничку проверу оспособљености која испуњава услове које утврђује Европска комисија.

Министарство надлежно за послове образовања може да пружи подршку телима из става 1. овог члана која подносе предлог за успостављање заједничке провере оспособљености према Европској комисији.

Република Србија није обавезна да примени заједничку проверу оспособљености на свом подручју, нити да аутоматски призна професионалне квалификације стечене на основу такве провере ако је испуњен један од следећих услова:

- 1) наведена професија није регулисана у Републици Србији,
- 2) садржај заједничке провере оспособљености неће довољно ублажити озбиљан ризик за јавно здравље или сигурност крајњег примаоца услуга који је релевантан на подручју Републике Србије, или
- 3) садржај заједничке провере оспособљености учинио би приступ професији знатно мање привлачним у поређењу са условима за приступање професији на подручју Републике Србије.

V. СТЕЧЕНА ПРАВА

Члан 64.

Не доводећи у питање стечена права специфична за одређене професије, у случају када докази о формалној квалификацији за докторе медицине, који омогућају приступ професионалним делатностима доктора медицине и доктора медицине специјалисте, као и докази о формалној квалификацији за медицинске сестре опште неге, докторе денталне медицине, доктор денталне медицине специјалисте, докторе ветеринарске медицине, бабице и магистре фармације које поседују држављани држава потписница ЕЕП-а, не задовољавају све услове оспособљавања из чл. 24, 25, 31, 34, 35, 38, 40. и 44. Директиве, свака држава потписница ЕЕП-а признаје као довољне доказе о формалној квалификацији које су издале те државе потписнице ЕЕП-а, ако они потврђују успешно завршено оспособљавање које је започето пре референтног датума из тачака 5.1.1, 5.1.2, 5.2.2, 5.3.2, 5.3.3, 5.4.2, 5.5.2. и 5.6.2. Прилога V. Директиве, и ако је уз њих приложена потврда у којој се наводи да су лица којима је издата стварно и законито обављала делатност о којој је реч најмање три године узастопно, у оквиру пет година пре њеног издавања.

У случају када докази о професионалној квалификацији за докторе медицине, докторе медицине специјалисте, докторе денталне медицине, докторе денталне медицине специјалисте, магистре фармације, медицинске сестре опште неге бабице, не задовољавају све услове минималног оспособљавања из чл. 31–35, 37–39, 41, 42, 44, 46–48, 50, 51, 53, 55, 57–60. овог закона, надлежно тело признаје доказ о професионалној квалификацији којим се потврђује завршено оспособљавање у Републици Србији које је започето пре референтног датума из тач. 5.1.1, 5.1.2, 5.1.3, 5.1.4, 5.2.2, 5.3.2, 5.5.2. и 5.6.2. Прилога V. Директиве и издаће потврду у којој се наводи да је носилац професионалне квалификације стварно и законито обављао одређену здравствену делатност и/или професионалну активност на подручју

Републике Србије најмање три године узастопно, у оквиру пет година пре издавања потврде.

Одредбе из става 1. овог члана односе се и на доказе о формалној квалификацији за докторе медицине, који омогућавају приступ професионалним делатностима доктора медицине и докторе медицине специјалисте, као и на доказе о формалној квалификацији за медицинске сестре опште неге, докторе денталне медицине, докторе денталне медицине специјалисте, докторе ветеринарске медицине, бабице и магистре фармације, стечене на државном подручју некадашње Демократске Републике Немачке, а који не задовољавају минималне услове оспособљавања из члана 24, 25, 31, 34, 35, 38, 40. и 44. Директиве, ако ти докази потврђују успешно завршено оспособљавање које је започето пре:

1) 3. октобра 1990. године, за доктора медицине, медицинске сестре опште неге, докторе денталне медицине, докторе денталне медицине специјалисте, докторе ветеринарске медицине, бабице и магистре фармације и

2) 3. априла 1992. године, за докторе медицине специјалисте.

Докази о формалној квалификацији из става 3. тачка 1) овог члана закона дају носиоцу право обављања професионалне делатности на целом државном подручју Савезне Републике Немачке под истим условима као и докази о формалној квалификацији из тач. 5.1.1, 5.1.2, 5.2.2, 5.3.2, 5.3.3, 5.4.2, 5.5.2. и 5.6.2. Прилога V. Директиве, које су издала надлежна тела у Немачкој.

Не доводећи у питање одредбе који се односе на докторе денталне медицине, свака држава чланица признаје доказе о формалној квалификацији за докторе медицине, који омогућавају приступ професионалним делатностима доктора медицине и доктора медицине специјалисте, као и доказе о формалној квалификацији за медицинске сестре опште неге, докторе ветеринарске медицине, бабице, магистре фармације и архитекте, које је држављанима држава потписница ЕЕП-а издала некадашња Чехословачка, или за које је оспособљавање, за Чешку Републику и Словачку, почело пре 1. јануара 1993. када тела било које од две поменуте државе потписнице ЕЕП-а потврде да су ти докази о формалној квалификацији на њиховом државном подручју једнаке правне ваљаности као и докази о формалној квалификацији које издају оне саме и, за архитекте, као докази о формалној квалификацији предвиђени за те државе чланице у тачки б. Прилога VI. Директиве, у вези са приступом професионалним делатностима и њиховим обављањем, за докторе медицине, докторе медицине специјалисте, медицинске сестре опште неге, докторе ветеринарске медицине, бабице, магистре фармације у односу на делатности из члана 45. став 2. и архитекте у односу на делатности из члана 48. Директиве. Уз такву потврду треба приложити и потврду коју су издала та иста тела, а у којој се наводи да су та лица стварно и законито обављала делатност о којој је реч на њиховом државном подручју најмање три године узастопно, у оквиру пет година пре дана њеног издавања.

Надлежно тело признаје доказе о формалној квалификацији за докторе медицине, који омогућавају приступ професионалним делатностима докторе медицине, докторе

медицине специјалисте, као и доказе о формалној квалификацији за медицинске сестре опште неге, докторе денталне медицине, докторе денталне медицине специјалисте, докторе ветеринарске медицине, бабице, магистре фармације и архитекте, које је држављанима држава потписница ЕЕП-а издао некадашњи Совјетски Савез, или чије је оспособљавање започето:

- 1) за Естонију, пре 20. августа 1991. године;
- 2) за Летонију, пре 21. августа 1991. године;
- 3) за Литванију, пре 11. марта 1990. године.

када тела било које од три поменуте државе потписнице ЕЕП-а потврде да су ти докази на њиховом државном подручју исте правне ваљаности као и докази о формалној квалификацији које издају оне саме и, за архитекте, као докази о формалној квалификацији предвиђени за те државе чланице у тачки 6. Прилога VI. Директиве, у вези са приступом професионалним делатностима и њиховим обављањем, за докторе медицине, докторе медицине специјалисте, медицинске сестре опште неге, докторе денталне медицине, докторе денталне медицине специјалисте, докторе ветеринарске медицине, бабице, магистре фармације у односу на делатности из члана 45. став 2. и архитекте у односу на делатности из члана 48. Директиве. Уз такву потврду треба приложити и потврду коју су издала та иста тела, а у којој се наводи да су та лица стварно и законито обављала делатност о којој је реч на њиховом државном подручју најмање три године узастопно, у оквиру пет година пре дана њеног издавања.

Што се тиче доказа о формалној квалификацији за докторе ветеринарске медицине које је издао некадашњи Совјетски Савез или за које је оспособљавање започето, за Естонију, пре 20. августа 1991. године, уз потврду из претходног става треба приложити и потврду коју су издале власти у Естонији, а у којој се наводи да су те особе стварно и законито обављале делатност о којој је реч на њиховом државном подручју најмање пет година узастопно, у оквиру седам година пре дана њеног издавања.

Не доводећи у питање члан 43.б Директиве, надлежно тело признаје доказе о формалној квалификацији за доктора медицине чиме се омогућава приступ професионалним делатностима доктора медицине и доктора медицине специјалисте, за медицинску сестру опште неге, доктора денталне медицине, доктора денталне медицине специјалисту, доктора ветеринарске медицине, бабицу, магистра фармације и архитекту, које поседују држављани држава потписница ЕЕП-а и које је издала бивша Југославија, односно чије је оспособљавање започето:

- 1) за Словенију пре 25. јуна 1991. године;
- 2) за Хрватску пре 8. октобра 1991. године.

ако тела поменутих држава потврде да такви докази имају исту правну ваљаност у оквиру њиховог државног подручја као и докази које оне издају и као и, у случају архитеката, докази о формалној квалификацији наведени за те државе у Прилогу VI.

тачка 6. Директиве у погледу приступа професионалним делатностима доктора медицине, доктора медицине специјалисте, медицинске сестре опште неге, доктора денталне медицине, доктора денталне медицине специјалисте, доктора ветеринарске медицине, бабице, магистра фармације у односу на делатности из члана 45. став 2. и архитекте у односу на делатности из члана 48. Директиве, као и у погледу обављања тих делатности. Уз такву потврду треба приложити и потврду коју су издала та иста тела, у којој се наводи да су та лица стварно и законито обављала делатности о којој је реч на њиховом државном подручју најмање три узастопне године, у оквиру пет година пре дана њеног издавања.

Држављанима држава потписница ЕЕП-а чији докази о формалној квалификацији за докторе медицине, медицинске сестре опште неге, докторе денталне медицине, докторе ветеринарске медицине, бабице и магистра фармације нису у складу са називима који су додељени тим државама потписницама ЕЕП-а у тач. 5.1.1, 5.1.2, 5.1.3, 5.1.4, 5.2.2, 5.3.2, 5.3.3, 5.4.2, 5.5.2. и 5.6.2. Прилога V. Директиве, признаје се као довољан доказ, доказ о формалној квалификацији који је издала та држава и уз који су приложене потврде које су издала надлежна тела.

У потврди из претходног подстава наводи се да доказ о формалној квалификацији потврђује успешно завршено оспособљавање у складу са чл. 24, 25., 28, 31, 34, 35, 38, 40. и 44. Директиве, а држава потписница ЕЕП-а која га је издала сматра га једнаким квалификацијама чији су називи наведени у тач. 5.1.1, 5.1.2, 5.1.3, 5.1.4, 5.2.2, 5.3.2, 5.3.3, 5.4.2, 5.5.2. и 5.6.2. Прилога V. Директиве.

Посебне околности

Члан 65.

За квалификацију „feldšer” (фелдшер), додељену у Бугарској пре 31. децембра 1999. године, чији носиоци обављају професију/професионалну делатност у складу са бугарским националним системом социјалног осигурања на дан 1. јануар 2000. године, могу да наставе са обављањем професије иако делови њихове активности улазе у оквир професије доктора медицине, односно медицинских сестара опште неге. Носиоци бугарске квалификације „feldšer” (фелдшер) не могу да стичу признање професије као доктори медицине и медицинске сестре опште неге.

Стечена права специфична за доктора медицине специјалисте

Члан 66.

Надлежно тело може од доктора медицине специјалисте, чије је специјалистичко медицинско оспособљавање било уређено законским и другим прописима који су на снази од 20. јуна 1975. године, а који су започели своје специјалистичко оспособљавање најкасније до 31. децембра 1983. године, захтевати да својим доказима о формалној квалификацији приложе потврду у којој је наведено да су они стварно и законито обављали одговарајуће делатности најмање три узастопне године током пет година које су претходиле издавању те потврде.

За носиоце професионалне квалификације који су започели студије пре 1. јануара 1972. године, програм оспособљавања из члана 33. овог закона може обухватати шестомесечно практично оспособљавање у пуној сатници на нивоу високог образовања под надзором надлежних тела.

Република Србија признаје квалификацију доктора медицине специјалисте која је у Шпанији додељена докторима медицине који су завршили своје специјалистичко оспособљавање пре 1. јануара 1995. године, чак и кад то оспособљавање не задовољава минималне услове оспособљавања предвиђене чланом 25. Директиве, ако је доказу о тој квалификацији приложена потврда, коју је издало надлежно тело у Шпанији и која потврђује да је то лице положило испит из посебног специјалистичког оспособљавања које је изведено у складу са ванредним мерама у вези са признавањем, утврђеним Уредбом Краљевине Шпаније 1497/99, како би се проверило да ли је ниво знања и вештина таквог лица упоредив са знањем и вештинама доктора медицине који поседују доказ о квалификацији за доктора медицине специјалисту, који је за Шпанију утврђен у тач. 5.1.2. и 5.1.3. Прилога V. Директиве.

Надлежно тело признаје квалификацију доктора медицине специјалисте наведену у Прилогу V. тач. 5.1.2. и 5.1.3. Директиве која је у Италији додељена докторима медицине који су започели своје специјалистичко оспособљавање после 31. децембра 1983. године и пре 1. јануара 1991. године, иако то оспособљавање не задовољава све услове оспособљавања предвиђене у члану 33. овог закона, ако је доказу о тој квалификацији приложена потврда коју је издало надлежно тело у Италији и која потврђује да је тај доктор медицине у Италији стварно и законито обављао делатност доктора медицине специјалисте у истом специјалистичком подручју о којем је реч најмање седам година узастопно у периоду од десет година пре њеног издавања.

Стечена права специфична за доктора опште медицине специјалисту

Члан 67.

Надлежно тело, у сврху обављања делатности опште медицине признаје стечено право доктору медицине држављанину државе потписнице ЕЕП-а који је стварно и законито обављао делатност опште медицине до дана приступања те државе Европској унији у складу с одредбама члана 29. или члана 64. става 1. овог закона без доказа из тачке 5.1.4. Прилога V. Директиве, ако је приложен доказ који издаје надлежно тело те државе.

Доказ из става 1. овог члана потврђује следеће:

- 1) да је носилац професионалне квалификације завршио универзитетске студије медицине;
- 2) да је стварно и законито радио у делатности опште медицине у примарној здравственој заштити у својству запослене или samozапослене особе;
- 3) да је имао пословно настањење у држави потписници ЕЕП-а до датума приступања те државе Европској унији.

Надлежно тело, у сврху обављања делатности опште медицине, признаје стечено право доктору медицине који има право обављања делатности доктора опште медицине специјалисте у оквиру система здравствене заштите Републике Србије на дан приступања Европској унији и то на основу важећег одобрења за самосталан рад издатог од Лекарске коморе Србије у складу са прописима којима се уређује здравствена заштита, а који са делатношћу опште медицине има пословно настањење у Републици Србији на дан приступања Европској унији.

Министарство надлежно за послове здравља издаће доказ из става 3. овог члана ако га подносилац затражи, а којом ће се потврдити:

- 1) да је завршио универзитетске студије медицине;
- 2) да је стварно и законито радио у делатности опште медицине у примарној здравственој заштити у својству запослене или samozапослене особе;
- 3) да је имао пословно настањење у Републици Србији све до дана приступања Европској унији.

Стечена права специфична за доктора денталне медицине

Члан 68.

Надлежно тело, у сврху обављања професионалне делатности доктора денталне медицине, у оквиру квалификација које су наведене у тачки 5.3.2. Прилога V. Директиве, признаје доказ о формалној квалификацији за доктора издат у Италији, Шпанији, Аустрији, Чешкој, Словачкој и Румунији, лицима која почињу медицинско образовање на или пре референтног датума који је наведен у том прилогу за одређену државу потписницу ЕЕП-а, ако му је приложена потврда коју су издала надлежна тела те државе потписнице ЕЕП-а.

Потврдом се мора доказати да су испуњена следећа два услова:

- 1) да одређена лица у тој држави потписници ЕЕП-а стварно, законито и као главну делатност обављају делатности из члана 36. Директиве, најмање три узастопне године, током пет година пре издавања такве потврде;
- 2) да та лица имају право да обављају наведене делатности под истим условима као и лица која поседују доказе о формалној квалификацији наведене за ту државу потписницу ЕЕП-а у Прилогу V. Директиве.

Лица која су успешно завршила најмање трогодишње студије, за које надлежна тела у одређеној држави потписници ЕЕП-а потврђују да су истоветна оспособљавању из члана 34. Директиве, изузимају се од трогодишњег практичног радног искуства из става 2. тачка 1) овог члана.

Доказима о формалној квалификацији који су издати у бившој Чехословачкој под условима из става 2. овог члана признају се једнаки нивои квалификације као доказима о формалној квалификацији издатим у Чешкој и Словачкој.

Надлежно тело признаје доказ о формалној квалификацији за доктора медицине издат у Италији лицима која су почела универзитетско медицинско оспособљавање после 28. јануара 1980. године и најкасније 31. децембра 1984. године, ако им је приложена потврда коју су издала надлежна тела у Италији.

Потврдом се доказује да су испуњена следећа три услова:

- 1) да су одређена лица положила одговарајући испит за проверу компетентности који спроводе надлежна тела у Италији, како би се утврдило да та лица поседују ниво знања и вештина упоредивих са оним које имају лица која поседују доказе о формалним квалификацијама наведене за Италију у тачки 5.3.2. Прилога V. Директиве;
- 2) да су та лица у Италији стварно, законито и као главну делатност обављале делатности из члана 36. Директиве најмање три узастопне године, током пет година пре издавања такве потврде;
- 3) да та лица имају право да обављају или да стварно, законито и као главну делатност обављају делатности из члана 36. Директиве, под истим условима као лица која поседују доказе о формалним квалификацијама наведеним за Италију из Прилога V. Директиве.

Лица која су успешно завршила најмање трогодишње студије у Италији за које надлежна тела потврђују да су истоветна оспособљавању из члана 34. Директиве, изузимају се од полагања испита за проверу компетентности из овог члана. Према лицима која су почела универзитетско медицинско оспособљавање после 31. децембра 1984. године, поступа се једнако као и према горе наведеним лицима, ако су наведене трогодишње студије почеле пре 31. децембра 1994. године.

Република Србија признаје доказ о формалној квалификацији за доктора медицине издат у Шпанији лицима која су почела универзитетско медицинско оспособљавање после 1. јануара 1986. године и пре 31. децембра 1997. године, ако је приложена потврда коју су издала надлежна тела у Шпанији.

Потврдом се доказује да су испуњени следећи услови:

- 1) да су одређена лица успешно завршила најмање трогодишње студије, а надлежна тела у Шпанији су потврдила њихову истоветност са оспособљавањем из члана 34. Директиве;
- 2) да су одређена лица у Шпанији стварно, законито и као главну делатност обављала делатности из члана 36. Директиве најмање три узастопне године током пет година пре издавања такве потврде;
- 3) да та лица имају право да обављају или да стварно, законито и као главну делатност обављају делатности из члана 36. Директиве, под истим условима као лица која поседују доказе о формалним квалификацијама наведеним за Шпанију из Прилога V. Директиве.

Доказе о формалној квалификацији за докторе денталне медицине надлежно тело Републике Србије признаје у складу са чланом 29. овог закона у случајевима у којима су подносиоци захтева започели своје оспособљавање у држави потписници ЕЕП-а 18. јануара 2016. године, или пре тог датума.

Стечена права специфична за доктора ветеринарске медицине

Члан 69.

Не доводећи у питање члан 64. став 7. овог закона, у односу на држављане држава потписница ЕЕП-а, чије је доказе о формалној квалификацији издала Естонија, или чије је оспособљавање почело у Естонији пре 1. маја 2004. године, надлежно тело признаје такве доказе о формалној квалификацији за доктора ветеринарске медицине, ако је приложена потврда која наводи да су та лица стварно и законито обављала делатности доктора ветеринарске медицине у Естонији најмање пет узастопних година током седам година пре издавања потврде.

Стечена права специфична за медицинску сестру опште неге

Члан 70.

Кад се општа правила о стеченим правима примењују на медицинске сестре опште неге, делатности из члана 64. овог закона морале су укључивати преузимање пуне одговорности за планирање, организовање и спровођење здравствене неге која се пружа пацијенту.

Република Србија признаје доказе о формалној квалификацији из здравствене неге који су:

1) били додељени у Пољској оним медицинским сестрама које су пре 1. маја 2004. године, завршиле оспособљавање које није задовољавало минималне услове оспособљавања наведене у члану 31. Директиве и

2) потврђени дипломом „дипломирани” добијеном на основу посебног програма оспособљавања садржаног у:

(1) члану 11. Закона од 20. априла 2004. године о измени Закона о професијама медицинске сестре и бабице и о неким другим правним актима („Службени лист Републике Пољске” из 2004. године, бр. 92, пос. 885 те из 2007. године, бр. 176, пос. 1237) и Уредби министра здравља од 11. маја 2004. године, о детаљним условима спровођења студија за медицинске сестре и бабице, које имају сведочанство о завршеној средњој школи (завршни испит – матура) и дипломци су медицинске гимназије или стручних медицинских школа за професије медицинске сестре и бабице („Службени лист Републике Пољске” из 2004. године, бр. 110, пос. 1170 и из 2010. године, бр. 65, пос. 420);

(2) члану 52.3 тачки 2. Закона од 15. јула 2011. године о професијама медицинске сестре и бабице („Службени лист Републике Пољске” из 2011. године, бр. 174, пос. 1039) и Уредби министра здравља од 14. јуна 2012. године, о детаљним условима спровођења високог образовања за медицинске сестре и бабице, које имају

сведочанство о завршеној средњој школи (завршни испит – матура) и дипломци су средње медицинске школе или оспособљавања после средње школе за професије медицинске сестре и бабице („Службени лист Републике Пољске” из 2012. године, пос. 770), за потребе провере да ли је степен знања и способности дотичне медицинске сестре упоредив са знањем и способностима медицинских сестара које имају квалификације које су за Пољску наведене у Прилогу V. тачки 5.2.2. Директиве.

Члан 71.

У погледу квалификација медицинских сестара опште неге стечених у Румунији примењују се само следеће одредбе о стеченим правима:

Држављанима држава потписница ЕЕП-а који су оспособљавање за медицинску сестру опште неге стекли у Румунији и чије оспособљавање не задовољава минималне услове оспособљавања наведене у члану 31. Директиве, надлежно тело признаје следеће доказе о формалној квалификацији за медицинску сестру опште неге као довољан доказ, под условом да је том доказу приложена потврда у којој је наведено да су носиоци квалификације стварно и законито обављали ту делатност у Румунији укључујући преузимање пуне одговорности за планирање, организовање и спровођење здравствене неге пацијената током периода од најмање три узастопне године у оквиру пет година пре датума издавања потврде:

- 1) „Certificat de competențe profesionale de asistent medical generalist” уз образовање после средње школе у „școală postliceală”, којим се потврђује да је оспособљавање започето пре 1. јануара 2007. године;
- 2) „Diplomă de absolvire de asistent medical generalist” уз скраћене студије високог образовања, којом се потврђује да је оспособљавање започето пре 1. октобра 2003. године;
- 3) „Diplomă de absolvire de asistent medical generalist” уз редовне студије високог образовања, којом се потврђује да је оспособљавање започето пре 1. октобра 2003. године.

Стечена права специфична за бабицу

Члан 72.

Држављанима државе потписнице ЕЕП-а чији докази о формалној квалификацији за бабице испуњавају све минималне услове оспособљавања из члана 40. Директиве, иако у складу са чланом 41. Директиве нису признати ако им није приложена потврда о стручној пракси из члана 41. став 2. Директиве, надлежно тело признаје као довољан доказ о формалној квалификацији који су издале државе потписнице ЕЕП-а пре референтног датума наведеног у тачки 5.5.2. Прилога V. Директиве, и уз који је приложена потврда која наводи да су носиоци квалификација стварно и законито обављали те делатности најмање две узастопне године током пет година пре издавања потврде.

У вези са доказима о формалној квалификацији за бабице, надлежно тело признаје те квалификације у случајевима у којима је носилац квалификације започео своје оспособљавање пре 18. јануара 2016. године, а услов за приступ том оспособљавању је био десет година општег образовања или истоветни степен за тип I. из Прилога V.5. Директиве, или завршено оспособљавање за медицинску сестру опште неге потврђено доказом о формалној квалификацији из Прилога V. тачке 5.2.2. Директиве пре започињања типа II. из Прилога V.5. Директиве оспособљавања за бабице.

Услови утврђени у ставу 1. овог члана примењују се на носиоце квалификација држава потписница ЕЕП-а чији доказ о формалној квалификацији за бабицу потврђује успешно завршено оспособљавање на државном подручју бивше Демократске Републике Немачке и задовољавање свих минималних услова оспособљавања из члана 40. Директиве, али где се доказ о формалној квалификацији у смислу члана 41. Директиве не признаје ако му није приложена потврда о професионалном искуству из члана 41. став 2. Директиве, која потврђује да је оспособљавање започето пре 3. октобра 1990. године.

Државе чланице признају доказе о формалној квалификацији за бабице који су:

1) били додељени у Пољској оним бабицама које су пре 1. маја 2004. године, завршиле оспособљавање које није задовољавало минималне услове оспособљавања наведене у члану 40. Директиве, и

2) потврђени дипломом „дипломирани” добијеном на основу посебног програма оспособљавања садржаног у:

(1) члану 11. Закона од 20. априла 2004. године о измени Закона о професијама медицинске сестре и бабице и о неким другим правним актима („Службени лист Републике Пољске” из 2004. бр. 92, пос. 885 и из 2007. године, бр. 176, пос. 1237) и Уредби министра здравља од 11. маја 2004. године, о детаљним условима спровођења студија за медицинске сестре и бабице, које имају сведочанство о завршеној средњој школи (завршни испит – матура) и дипломци су медицинске гимназије или стручних медицинских школа за професије медицинске сестре и бабице („Службени лист Републике Пољске” из 2004. године, бр. 110, пос. 1170 и из 2010. године, бр. 65, пос. 420); или

(2) члану 53.3 тачки 3. Закона од 15. јула 2011. године о професијама медицинске сестре и бабице („Службени лист Републике Пољске” из 2011. године, бр.174, пос. 1039) и Уредби министра здравља од 14. јуна 2012. године, о детаљним условима спровођења високог образовања за медицинске сестре и бабице, које имају сведочанство о завршеној средњој школи (завршни испит – матура) и дипломци су средње медицинске школе или оспособљавања после средње школе за професије медицинске сестре и бабице („Службени лист Републике Пољске” из 2012. године, пос. 770), за потребе провере да ли је степен знања и способности дотичне бабице упоредив са знањем и способностима бабица које имају квалификације које су за Пољску наведене у Прилогу V. тачки 5.2.2. Директиве.

У случају држављана држава потписница ЕЕП-а чији докази о формалној квалификацији за бабицу („asistent medical obstetrică-ginecologie”/медицинску сестру на гинекологији и опстетицији) додељени у Румунији пре дана приступања и које не задовољавају минималне услове оспособљавања утврђене у члану 40. Директиве, надлежно тело признаје наведене доказе о формалној квалификацији као довољан доказ у сврху спровођења делатности бабице, ако је приложена потврда којом се доказује да су ти носиоци квалификација стварно и законито обављали делатности медицинских сестара опште неге у Румунији, најмање пет узастопних година током раздобља од седам година пре издавања потврде.

Стечена права код бабица не примењују се на следеће квалификације стечене у Хрватској пре 1. јула 2013. године: виша медицинска сестра гинеколошко-опстетричког смера, медицинска сестра гинеколошко-опстетричког смера, виша медицинска сестра бабичког смера, медицинска сестра бабичког смера, гинеколошко-опстетричка бабица и бабица.

Стечена права специфична за архитекту

Члан 73.

Доказ о професионалној квалификацији за архитекте наведен у тачки 6. Прилога VI. Директиве издат од друге државе потписнице ЕЕП-а, што је доказ који потврђује програм оспособљавања који је започео најкасније у референтној академској години из тог Прилога, чак и ако он не испуњава услове из чл. 57–59. овог закона, признаје се као истоветни доказ који је издало надлежно тело Републике Србије, у сврху приступања професији и обављања послова архитекте.

У таквим околностима се признају потврде, које издају надлежна тела Савезне Републике Немачке, која потврђују да су докази о формалној квалификацији које су после 8. маја 1945. године, издала надлежна тела Демократске Републике Немачке истоветни доказима из Прилога VI.

Став 1. примењује се и на доказ о формалној квалификацији архитекте наведен у Прилогу V. Директиве ако је оспособљавање започето пре 18. јануара 2016. године.

Не доводећи у питање став 1. овог члана, надлежно тело признаје следеће доказе о формалној квалификацији и у сврху приступања и обављања послова архитекте признаје им исту важност на свом државном подручју као доказима о формалној квалификацији које сама издаје: потврде које држављанима држава потписница ЕЕП-а издају државе потписнице ЕЕП-а које су усвојиле правила која уређују приступање и обављање делатности архитекте на следеће датуме:

- 1) 1. јануара 1995. године, за Аустрију, Финску и Шведску;
- 2) 1. маја 2004. године, за Чешку Републику, Естонију, Кипар, Летонију, Литванију, Мађарску, Малту, Пољску, Словенију и Словачку;
- 3) 1. јула 2013. године, за Хрватску;
- 4) 5. августа 1987. године, за остале државе потписнице ЕЕП-а.

Потврде из претходног става доказују да је лице имало право најкасније до тог датума да користи професионални назив архитекте и да је према тим правилима стварно обављало те делатности најмање три узастопне године током пет година пре издавања потврде.

Надлежно тело следећим доказима признаје исту важност на свом државном подручју као доказима о формалној квалификацији које сама издаје у сврху приступања професионалним делатностима архитекте и њиховог обављања: доказ завршеног оспособљавања које је постојало 5. августа 1985. године и започето је најкасније 17. јануара 2014. године, а пружали су га „Fachhochschulen” у Савезној Републици Немачкој у трајању од три године и које испуњава услове из члана 46. став 2. директиве и омогућава приступање делатностима из члана 48. Директиве у Републици Србији под професионалним називом „архитекта”, ако је после тог оспособљавања уследило четворогодишње професионално искуство у Савезној Републици Немачкој, што се доказује потврдом коју издаје надлежно тело код кога је регистрован архитекта који жели да има користи од одредаба те Директиве.

VI. ДЕТАЉНА ПРАВИЛА ЗА ОБАВЉАЊЕ РЕГУЛИСАНИХ ПРОФЕСИЈА

Знање језика

Члан 74.

Носилац професионалне квалификације коме је призната професионална квалификација мора познавати српски језик потребан за обављање регулисане професије у Републици Србији.

Надлежно тело дужно је да обезбеди да провера знања српског језика буде сразмерна потреби делатности која ће се обављати у случају професија које утичу на јавно здравље и сигурност примаоца услуга и других професија, када постоји озбиљна и основана сумња да ли постоји довољно познавање српског језика у односу на професионалне делатности које се намеравају обављати.

Провера знања српског језика може се спроводити само после издавања ЕПК у складу са главом VII. овог закона или после спроведеног поступка признавања професионалних квалификација у складу са главом III. и IV. овог закона, а начин провере знања језика прописане надлежно тело општим актом.

Коришћење професионалних и академских назива

Члан 75.

Ако је у Републици Србији прописано коришћење професионалних назива за неку од регулисаних професија, лица овлашћена за обављање регулисане професије на основу признања професионалних квалификација у складу са овим законом, користеће професионалне називе који се за ту регулисану професију користе у Републици Србији, као и одговарајуће скраћенице.

Ако је у Републици Србији одређена професија регулисана општим актом струковне организације или другог надлежног тела или организације, носилац професионалне

квалификације може користити професионални назив који додељује та струковна организација или друго надлежно тело или организација, као и одговарајућу скраћеницу, ако поднесе доказ да је члан тог тела, односно организације.

Република Србија не може резервисати коришћење професионалног назива за носиоце професионалних квалификација ако о струковној организацији или другом надлежном телу или организацији није обавестила Европску комисију и друге државе потписнице ЕЕП-а у складу са одредбама овог закона.

Изузетно, носилац професионалне квалификације има право на коришћење професионалног и академског назива, односно академског степена и одговарајуће скраћенице, које је стекао у држави порекла потписници ЕЕП-а на језику те државе потписнице ЕЕП-а.

У случају из става 4. овог члана надлежно тело може у решењу из члана 20. овог закона, захтевати од носиоца да иза назива из става 4. овог члана буде наведен и назив и адреса установе која је доделила назив.

У случају када постоји могућност да се назив из става 4. овог члана замени називом за који је у Републици Србији потребно додатно образовање које кандидат није стекао у држави порекла потписници ЕЕП-а, надлежно тело може захтевати од носиоца да користи назив државе порекла потписнице ЕЕП-а на одговарајући начин који утврди надлежно тело решењем из члана 20. овог закона.

Делимичан приступ

Члан 76.

Надлежно тело на захтев носиоца професионалне квалификације може одобрити, у сваком појединачном случају, делимичан приступ одређеној професионалној делатности на подручју Републике Србије, под условом да су кумулативно испуњени следећи услови:

- 1) да је носилац професионалне квалификације потпуно квалификован за обављање професионалне делатности у матичној држави чланици за коју тражи делимичан приступ у Републици Србији;
- 2) да су разлике између професионалне делатности која се обавља у матичној држави чланици и регулисане професије у Републици Србији толико велике да би примена допунских мера из члана 21. овог закона значила да се од кандидата захтева да заврши целокупан програм образовања и оспособљавања потребан у Републици Србији како би имао приступ целокупној регулисаној професији у Републици Србији;
- 3) да се професионална делатност објективно може раздвојити од осталих делатности које припадају регулисаној професији у Републици Србији, при чему надлежно тело узима у обзир чињеницу да ли се може професионална делатност обављати самостално у матичној држави чланици.

Надлежно тело може одбити захтев за делимичан приступ ако постоје оправдани разлози које је као такве препознала судска пракса под условом да се на тај начин може постићи сврха овог закона.

Члан 77.

Изузетно од члана 10. став 11. и члана 75. овог закона, након што је носиоцу професионалне квалификације одобрен делимичан приступ професији у Републици Србији, професионална делатност обавља се у складу са професионалним називом матичне државе чланице, при чему надлежно тело може захтевати да се тај професионални назив употребљава на српском језику.

Носиоци професионалних квалификација којима се одобри делимичан приступ професионалној делатности морају јасно да наведу примаоцима услуга у ком обиму могу пружати своје услуге, односно обављати своју професију.

Захтеви за потребе пословног настајења у Републици Србији разматраће се у складу са главом III. овог закона.

Одредбе овог закона које регулишу делимичан приступ не примењују се на носиоце професионалних квалификација чије се професионалне квалификације аутоматски признају у складу са главом IV. овог закона.

Захтеви за потребе пружања привремених и повремених услуга у Републици Србији у вези са професионалним делатностима које утичу на јавно здравље или сигурност разматраће се у складу са главом II. овог закона.

Приправнички стаж

Члан 78.

Ако се за приступ регулисаној професији у Републици Србији захтева завршен приправнички стаж, надлежно тело, приликом разматрања захтева за признавање професионалне квалификације, признаје приправнички стаж обављен у другој држави потписници ЕЕП-а, под условом да је приправнички стаж у складу са објављеним смерницама и узима у обзир приправнички стаж обављен у трећој држави.

Надлежна тела могу одредити разумно ограничење трајања дела приправничког стажа који се може обавити у иностранству.

Признавање приправничког стажа не замењује постојеће захтеве да се положи стручни испит како би се остварио приступ одређеној регулисаној професији.

Надлежно тело објављује смернице из става 1. овог члана за организацију и признавање приправничког стажа обављеног у другој држави потписници ЕЕП-а или у трећој држави, посебно у вези с улогом ментора приправничког стажа.

VII. ЕВРОПСКА ПРОФЕСИОНАЛНА КАРТИЦА

Члан 79.

ЕПК издају надлежна тела Републике Србије на захтев носиоца професионалне квалификације у професијама за које је уведена, а при чему се обезбеђује да носилац ЕПК остварује сва права која су му додељена овом главом закона.

Надлежна тела за ЕПК су надлежне струковне организације или друга тела или организације које су посебним прописима овлашћене за издавање ЕПК или орган државне управе или друга служба у чијој је надлежности регулисана професија.

Носилац ЕПК је лице коме је издата ЕПК у складу са одредбама овог закона.

Издавање ЕПК добровољно је за носиоца професионалне квалификације у професији за коју је уведена ЕПК, односно носилац професионалне квалификације може се по сопственом избору пријавити за такву картицу или се могу применити поступци признавања професионалних квалификација у складу са гл. III. и IV. овог закона.

Министар надлежан за послове образовања, подзаконским актом прописује начин издавања и утврдити попис надлежних тела из става 2. овог члана.

Члан 80.

Ако носилац професионалне квалификације намерава да пружа услуге привремено и повремено у складу са главом II. овог закона у другој држави потписници ЕЕП-а, а реч је о професији која не утиче на јавно здравље и сигурност примаоца услуга у складу са овим законом, и која није под аутоматским системом признавања у складу са главом IV. овог закона, надлежно тело за ЕПК издаће ЕПК, у ком случају ЕПК представља изјаву из чл. 7. и 8. овог закона.

Када носилац професионалне квалификације намерава да се пословно настани у другој држави потписници ЕЕП-а у складу са гл. III. и IV. овог закона, односно да привремено и повремено пружа услуге у професији која утиче на јавно здравље и сигурност примаоца услуга у складу са овим законом, надлежно тело за ЕПК предузеће све припремне радње повезане са појединачним досијеом ИМИ система подносиоца захтева дефинисаним у ИМИ систему.

Члан 81.

Када носилац професионалне квалификације намерава да се пословно настани у Републици Србији у складу са гл. III. и IV. овог закона, односно да привремено и повремено пружа услуге у професији која утиче на јавно здравље и сигурност примаоца услуга у складу са овим законом, надлежно тело за ЕПК издаће ЕПК носиоцу професионалне квалификације.

ЕПК из става 1. овог члана не пружа аутоматски право на обављање професије ако постоје захтеви за регистрацију или остали надзорни поступци који су у Републици Србији успостављени пре увођења ЕПК за ту професију.

VIII. ИНФОРМИСАЊЕ И САРАДЊА

Национални координатор

Члан 82.

Министарство надлежно за послове образовања одређује из реда запослених, државног службеника која ће обављати послове националног координатора.

Национални координатор:

- 1) прикупља све информације релевантне за примену овог закона, као што су информације о условима приступања одређеној регулисаној професији;
- 2) брине о јединственој примени прописа који се односе на признавање професионалних квалификација, односно Директиве и овог закона;
- 3) доставља Европској комисији извештај који садржи податке о примени овог закона и статистички приказ донетих решења, на основу информација садржаних у бази података;
- 4) заступа Републику Србију у координационом телу при Европској комисији;
- 5) именује, сазива и води, ради обављања својих задатака, међуресорну координацију коју сачињава по један представник сваког надлежног тела;
- 6) разматра предлоге за заједнички оквир оспособљавања и заједничку проверу оспособљености из главе IV. овог закона;
- 7) размењује информације и најбољу праксу између држава потписница ЕЕП-а у подручју трајног професионалног развоја у регулисаним професијама у складу са овим законом;
- 8) размењује информације и најбољу праксу у примени допунских мера прописаних овим законом.

За прикупљање информација из става 2. овог члана, лице из става 1. овог члана може да затражи помоћ Центра за подршку, као и од других надлежних тела.

Центар за подршку

Члан 83.

Центар за подршку који је дужан да грађанима и центрима за подршку осталих држава потписница ЕЕП-а пружа потребне информације о признавању стручних квалификација у складу са овим законом, као што су информације о националном законодавству којим се уређују регулисане професије и бављење тим професијама, укључујући и социјално законодавство и по потреби етичка правила, у складу са овим законом је министарство надлежно за послове образовања.

Центар за подршку је дужан, у сарадњи са надлежним телима Републике Србије и надлежним центрима за подршку осталих држава потписница ЕЕП-а, да пружа помоћ заинтересованим лицима да остваре права која проистичу из овог закона и да прибави информације о регулисаним професијама и приступању тим професијама у другим државама потписницама ЕЕП-а, као и информације о нивоу професионалне квалификације која се захтева за обављање одређене регулисане професије у другој држави потписници ЕЕП-а.

На захтев Европске комисије, Центар за подршку је дужан да достави обавештење Европској комисији о резултатима пружене помоћи из става 2. овог члана, у року од два месеца од дана пријема захтева Европске комисије.

Центар за подршку ће информисати грађане о ЕПК и приступу издавању ЕПК за професије за које је уведена.

Члан 84.

Центар за подршку из члана 83. овог закона води базу података која садржи:

- 1) попис регулисаних професија у Републици Србији са назнаком нивоа професионалне квалификације која се захтева за обављање регулисане професије и надлежног тела за признавање професионалне квалификације;
- 2) податке о донетим решењима у поступку признавања професионалне квалификације;
- 3) податке о покренутим жалбеним поступцима и управним споровима против привременог решења о утврђивању допунске мере или решења о признавању страних професионалних квалификација, као и о актима Управног суда поводом покренутих спорова;
- 4) податке о лицима за контакт у надлежним телима задуженим за давање потребних података и попуњавање базе података подацима из делокруга надлежног тела;
- 5) попис програма образовања и оспособљавања или, у случају регулисаних професија, програма стручног оспособљавања са посебном структуром;
- 6) попис надлежних стручних организација, одговарајућих образовних установа и других тела из овог закона.

У оквиру пописа регулисаних професија из става 1. тачка 1. овог члана, посебно се наводе професије које могу имати последице на јавно здравље и сигурност код којих кандидат нема право избора допунских мера из члана 21. овог закона.

База података из става 1. овог члана води се у електронском облику. Детаљан садржај базе података утврђује Центар за подршку.

Надлежна тела су дужна да одреде лице чији је задатак давање потребне информације Центру за подршку и попуњавање базе података из става 1. тач. 2)–5) овог члана подацима из делокруга надлежног тела, на начин и по поступку који утврди Центар за подршку.

Попис из става 1. тачка 1. овог члана је јаван.

Члан 85.

Подаци о кандидату, добијени унутар ИМИ система, током поступка спроведеног у складу са овим законом, дозвољено је да се употребе само у складу са прописима којима се регулише заштита личних података.

Министарство надлежно за послове трговине (услуге) обезбеђује да следеће информације буду доступне на интернету путем Јединствене електронске контакт тачке у Републици Србији (у даљем тексту: „ЈЕКТ”), одређене посебним прописима из подручја пружања услуга и да се ти подаци редовно ажурирају, и то:

- 1) попис регулисаних професија у Републици Србији, укључујући и податке за контакт са надлежним телима за сваку регулисану професију и Центром за подршку;
- 2) попис професија за које је доступна ЕПК, њено функционисање, укључујући све повезане накнаде које носиоци професионалних квалификација треба да плате и попис надлежних тела за издавање ЕПК;
- 3) попис свих професија за које Република Србија прописује претходну проверу професионалних квалификација пре првог пружања услуга на привременој и повременој основи;
- 4) попис програма образовања и оспособљавања или, у случају регулисаних професија, програма стручног оспособљавања са посебном структуром, из члана 84. став 1. тачка 5. овог закона;
- 5) услови и поступци за регулисане професије у Републици Србији, укључујући све повезане накнаде и документе који се подносе надлежним телима;
- 6) појединости о праву на жалбу на одлуке надлежних тела на основу овог закона и других правних аката који проистичу из овог закона;
- 7) пописи из члана 87. став 2. овог закона.

ЈЕКТ је дужна да на сваки захтев корисника одговори у што краћем року, да даје детаљна упутства о покретању и спровођењу поступка признавања професионалних квалификација и да обезбеди да се информације из става 1. овог члана пружају корисницима на јасан и свеобухватан начин, а морају бити доступне интернетом и електронским путем.

Надлежна тела су дужна да сарађују са ЈЕКТ и да достављају потребне податке ради ажурирања података из става 2. овог члана и давања правовремених информација корисницима.

Податке из става 2. овог члана ЈЕКТ може да пружа и на другим службеним језицима држава потписница ЕЕП-а.

Члан 86.

Центар за подршку и надлежна тела сарађују са контакт тачкама и надлежним телима држава потписница ЕЕП-а.

Сарадња из става 1. овог члана подразумева међусобну сарадњу, размену информација и података путем ИМИ система о дисциплинским мерама или казним санкцијама стручне природе предузетим против носилаца професионалних квалификација и о било каквим другим тешким и посебним околностима које би могле утицати на обављање делатности, као и достављање свих информација о професионалним квалификацијама,

пословном настањењу и о другим битним околностима у сврху обављања регулисаних професија у Републици Србији.

Центар за подршку помаже носиоцима професионалних квалификација у коришћењу права која су им додељена овим законом и у вези са тим сарађује и са Центром за подршку у матичној држави потписници ЕЕП-а, надлежним телима и ЈЕКТ.

Надлежна тела су дужна да у потпуности сарађују са Центром за подршку, као и са центрима за подршку у другим државама потписницама ЕЕП-а и да пружају све релевантне информације о појединачним случајевима таквим центрима, на њихов захтев и под условом да се поштују правила о заштити података у складу са посебним прописима којима се регулише заштита личних података.

Надлежна тела саветују носиоце професионалних квалификација који долазе у Републику Србију у вези са признавањем њихових професионалних квалификација и пружају информације о другим условима који се морају испунити за стицање права на обављање одређене регулисане професије у Републици Србији.

Члан 87.

У сврху спровођења овог закона, Влада доноси Попис регулисаних професија у Републици Србији.

У сврху спровођења овог закона и прилога Директиве, министарство надлежно за послове образовања обједињује следеће пописе:

- 1) Попис 1 – попис стручних удружења или организација чији чланови у Републици Србији обављају регулисану професију;
- 2) Попис 2 – попис делатности за које се приступ одређеној професији у Републици Србији може одобрити на основу професионалног искуства;
- 3) Попис 3 – попис докумената и исправа које надлежна тела могу да траже од кандидата приликом спровођења поступка признавања професионалних квалификација.

Надлежна тела државне управе дужна су, у складу са својим надлежностима, да предложе измену или допуну пописа из ст. 1. и 2. овог члана, у случају нове професије која је регулисана у складу са овим законом и у случају других промена које утичу на садржај пописа из наведених ставова.

Пописи из ст. 1. и 2. овог члана доступни су на интернет страницама министарства надлежног за послове образовања и Јединствене контакт тачке за услуге из члана 85. овог закона.

Члан 88.

Надлежно тело путем ИМИ система обавештава Европску комисију о законима и другим прописима у вези са издавањем доказа о професионалним квалификацијама у професијама обухваћеним аутоматским системом признавања на основу усклађивања минималних услова оспособљавања.

Надлежно тело путем ИМИ система обавештава друге државе потписнице ЕЕП-а о јавној исправи која се издаје носиоцу професионалних квалификација у Републици Србији, а којом се доказује професионална квалификација из подручја регулисане професије архитекте.

Обавештење из ст. 1. и 2. овог члана садржи информације о трајању и садржају програма оспособљавања, као и друге битне информације у сврху ажурирања Прилога V. Директиве.

Надлежно тело обавештава Европску комисију о предузетим активностима у подручју промовисања сталног професионалног развоја.

Министарство надлежно за послове здравља путем ИМИ система обавештава Европску комисију и друге државе потписнице ЕЕП-а о правној регулативи која се односи на случајеве делимичних изузећа од делова програма специјалистичког оспособљавања доктора медицине из Прилога V. тачке 5.1.3. Директиве.

У року од шест месеци од успостављања заједничког оквира оспособљавања за одређену професију, Република Србија обавештава Европску комисију и друге државе потписнице ЕЕП-а о националним професионалним квалификацијама или професионалним називима који су у складу са заједничким оквиром оспособљавања, као и о изузецима.

У року од три месеца од достављања обавештења Републике Србије о коришћењу ослобађања од обавезе из става 5. овог члана, ако Европска комисија сматра да нису пружена довољна или одговарајућа образложења, односно оправдања да је неки од услова испуњен, Европска комисија може захтевати додатно образложење, а на такав захтев ће Република Србија одговорити у року од наредна три месеца од пријема захтева.

У року од шест месеци од успостављања заједничке провере оспособљености за одређену професију, Република Србија обавестиће Европску комисију и друге државе потписнице ЕЕП-а о могућностима за организовање таквих провера, као и о сваком коришћењу права на ослобађања од те обавезе.

У року од три месеца од достављања обавештења Републике Србије о коришћењу ослобађања од обавезе из става 7. овог члана, ако Европска комисија сматра да нису пружена довољна или одговарајућа образложења, односно оправдања да је и један од услова из овог закона испуњен, Европска комисија може захтевати додатно образложење, а на такав захтев Република Србија ће одговорити у року од наредна три месеца од пријема захтева.

Када Република Србија призна стручну организацију или друго надлежно тело или организацију из члана 75. став 3. овог закона, обавестиће о томе Европску комисију ради ажурирања Прилога I. Директиве.

Република Србија путем ИМИ система обавештава Европску комисију и друге државе потписнице ЕЕП-а о стручној организацији или другом надлежном телу или

организацији из става 10. овог члана, а у ком случају се носилац професионалне квалификације може користити професионалним називом који додељује та стручна организација или друго надлежно тело или организација, као и одговарајућом скраћеницом ако поднесе доказ да је члан тог тела, односно организације.

Република Србија обавештава Европску комисију и друге државе Европске уније о лицу које обавља послове националног координатора у складу са чланом 82. овог закона.

Република Србија доставиће Европској комисији попис професија за које је потребна претходна провера квалификација у складу са овим законом, заједно са посебним образложењем за унос сваке поједине професије на тај попис.

Република Србија доставиће Европској комисији све тражене податке и информације ради припреме извештаја о спровођењу Директиве.

Обавештења о забрани или ограничењу обављања регулисане професије

Члан 89.

Надлежна тела обавештавају надлежна тела других држава потписница ЕЕП-а о носиоцу професионалне квалификације коме су надлежна тела или судови Републике Србије у целости или делимично ограничили или забранили, чак и привремено, обављање следећих професија на подручју Републике Србије:

- 1) доктор медицине и доктор опште медицине специјалиста који поседује доказ о професионалној квалификацији из Прилога V. тачака 5.1.1. и 5.1.4. Директиве;
- 2) доктор медицине специјалиста који поседује назив из Прилога V. тачке 5.1.3. Директиве;
- 3) медицинска сестра опште неге која поседује доказ о професионалној квалификацији из Прилога V. тачке 5.2.2. Директиве;
- 4) доктор денталне медицине који поседује доказ о професионалној квалификацији из Прилога V. тачке 5.3.2. Директиве;
- 5) доктор специјалиста денталне медицине који поседује доказ о професионалној квалификацији из Прилога V. тачке 5.3.3. Директиве;
- 6) доктор ветеринарске медицине који поседује доказ о професионалној квалификацији из Прилога V. тачке 5.4.2. Директиве;
- 7) бабица која поседује доказ о професионалној квалификацији из Прилога V. тачке 5.5.2. Директиве;
- 8) магистар фармације који поседује доказ о професионалној квалификацији из Прилога V. тачке 5.6.2. Директиве;
- 9) носилац потврде којом се потврђује да је завршио оспособљавање које испуњава минималне услове оспособљавања из овог закона, али које је започето пре

референтних датума квалификација наведених у Прилогу V. тач. 5.1.3, 5.1.4, 5.2.2, 5.3.2, 5.3.3, 5.4.2, 5.5.2. и 5.6.2. Директиве;

10) носилац потврде о стеченим правима из овог закона;

11) остали носиоци професионалних квалификација који обављају професије које утичу на јавно здравље и сигурност примаоца услуга, ако обављају професију регулисану у Републици Србији;

12) носиоци професионалних квалификација који обављају професије повезане са образовањем малолетних лица, укључујући и бригу о деци и предшколско образовање и васпитање, ако обављају професију регулисану у Републици Србији.

Надлежна тела шаљу упозорење са информацијама из става 1. овог члана путем ИМИ система најкасније три дана после дана доношења одлуке о ограничењу или потпуној или делимичној забрани обављања професионалне делатности одређеног носиоца професионалне квалификације.

Упозорење из става 2. овог члана ограничено је на:

1) идентитет носиоца професионалне квалификације;

2) конкретну професију;

3) информације о националном телу или суду који доноси одлуку о ограничењу или забрани;

4) обим ограничења или забране;

5) период током кога се примењује ограничење или забрана.

Надлежна тела најкасније три дана од доношења судске одлуке путем ИМИ система обавештавају надлежна тела других држава потписница ЕЕП-а о идентитету носиоца професионалне квалификације који је поднео захтев за признавање професионалне квалификације и за кога су судови утврдили да је користио фалсификоване доказе о професионалним квалификацијама у овом контексту.

Надлежна тела других држава потписница ЕЕП-а обавештавају се без одлагања о истеку забране или ограничења из става 2. овог члана. У ту сврху надлежно тело које шаље информације у складу са ставом 1. овог члана обавештава о датуму истека забране и свакој следећој промени тог датума.

Носиоци професионалних квалификација за које се шаљу упозорења унутар ИМИ система обавештавају се писаним путем – одлуком о упозорењу, на коју имају право приговора, у сврху спречавања штетних последица могућег неосновано објављеног упозорења.

Подаци о упозорењима могу се обрађивати у ИМИ систему док су важећи. Упозорења се бришу у року од три дана од дана доношења одлуке о поништењу или од истека забране или ограничења из става 2. овог члана.

Центар за подршку доставља Европској комисији попис постојећих регулисаних професија, детаљно наводећи делатности обухваћене сваком професијом, и попис програма образовања и оспособљавања или, у случају регулисаних професија, стручног оспособљавања са посебном структуром.

У случају измене или допуне пописа из става 1. овог члана, и сваке промене, Центар за подршку обавештава Европску комисију без одлагања.

Национални координатор проверава да ли су захтеви на основу прописа којима се ограничава приступ професији или обављање професије, укључујући услове за коришћење професионалних назива и професионалне делатности која се обавља с тим професионалним називом, у складу са следећим начелима:

- 1) захтеви не смеју да буду непосредно ни посредно дискриминишући на основу националности или боравишта;
- 2) захтеви морају да буду оправдани преовлађујућим разлозима општег интереса;
- 3) захтеви морају да буду примерени обезбеђивању постизања задатог циља и не смеју да прелазе оно што је потребно за постизање тог циља.

Став 1. овог члана такође се примењује на професије које у Републици Србији регулишу струковна удружења и организације, као и на све захтеве за чланство у тим удружењима или организацијама.

Национални координатор доставља Европској комисији информације о захтевима које намерава да задржи и разлозима због којих сматра да су ти захтевима у складу са ставом 3. овог члана.

Национални координатор сваке две године доставља Европској комисији извештај о захтевима за приступ и обављање професије који су повучени или умањени.

IX. ПРИЗНАВАЊЕ ПРОФЕСИОНАЛНИХ КВАЛИФИКАЦИЈА СТЕЧЕНИХ У ТРЕЋИМ ДРЖАВАМА

Члан 91.

На поступак признавања професионалних квалификација стечених у трећим државама на одговарајући начин примењују се одредбе главе III. овог закона.

На признавање професионалних квалификација стечених у трећим државама не примењују се одредбе главе IV. овог закона.

Додатни услови за признавање професионалних квалификација стечених у трећим државама и начин испуњавања тих услова, као и детаљнији поступак признавања професионалних квалификација стечених у трећим државама могу се регулисати посебним законом или подзаконским актима из делокруга надлежних тела државне управе, односно општим актима надлежних тела из овог закона које иста доносе на основу законског овлашћења.

Признавање професионалне квалификације може тражити азилант и странац под супсидијарном заштитом у Републици Србији који су у правима и дужностима изједначени са српским држављанима, а у поступку признавања професионалних квалификација примењују се одредбе главе III. овог закона.

Члан 92.

Надлежно тело може допустити приступ регулисаној професији и бављење том професијом под истим условима који се примењују на држављане Републике Србије, и то кандидату који:

- 1) је стекао професионалну квалификацију у трећој држави;
- 2) има три године професионалног искуства у одређеној професији на подручју државе потписнице ЕЕП-а која је признала професионалну квалификацију стечену у трећој држави, у складу с минималним условима оспособљавања, а што доказује потврдом издатом у држави потписници ЕЕП-а.

Члан 93.

У поступку признавања квалификација стечених у трећим државама, надлежно тело је дужно да тражи мишљење одговарајуће образовне установе у Републици Србији о стеченом образовању и исходима учења кандидата, при чему ће одговарајућа образовна установа извршити упоређивање програма образовања установе у којој је кандидат стекао своје формалне квалификације у трећој држави са програмом образовања који се похађа за исту професију на истом нивоу образовања у Републици Србији.

Под одговарајућом образовном установом из става 1. овог члана сматра се државна установа високог образовања у складу са прописима којима се уређује високо образовање у Републици Србији, односно одговарајућа средњошколска установа у складу са прописима којима се уређује средњошколско образовање у Републици Србији.

Мишљење одговарајуће образовне установе о стеченом образовању и исходима учења кандидата није обавезујуће за надлежно тело у поступку признавања професионалних квалификација.

Ако се приликом упоређивања програма образовања из става 1. овог члана утврди битно различит садржај према одредбама овог закона, кандидат има право избора допунске мере у складу са овим законом, осим у случајевима прописаним овим законом када то право нема.

Избор допунске мере из става 4. овог члана могућ је само приликом првог избора допунске мере.

У случају да је кандидат изабрао проверу оспособљености и из другог пута нема успешан резултат провере оспособљености у задатом року, следећа допунска мера која му се може одредити је раздобље прилагођавања у трајању које може бити и дуже од

трајања мере из члана 21. овог закона, али највише до пет година од дана доношења привременог решења.

У случају кад надлежно тело утврди да постоје битне разлике у професионалним квалификацијама кандидата које се не могу надокнадити ни спровођењем допунских мера из члана 21. овог закона, одбиће захтев за признавање професионалне квалификације.

Х. НАДЗОР

Члан 94.

Надзор над применом овог закона врши надлежно министарство у складу са посебним законом.

ХИ. ПРЕНОШЕЊЕ ДИРЕКТИВА

Члан 95.

Овим законом преносе се у правни поредак Републике Србије: Директива 2005/36/ЕЗ Европског парламента и Савета од 7. септембра 2005. године о признавању професионалних квалификација (текст значајан за ЕЕП, „Службени лист ЕУ”, Л 255, од 30. септембра 2005. године) и Директива 2013/55/ЕУ Европског парламента и Савета од 20. новембра 2013. године о измени Директиве 2005/36/ЕЗ о признавању професионалних квалификација и Уредбе ЕУ бр. 1024/2012 о административној сарадњи путем Информационог система унутрашњег тржишта („Уредба ИМИ”) (текст значајан за ЕЕП, „Службени лист ЕУ”, Л 354, од 28. децембра 2013. године) које важе за европски економски простор.

ХИИ. ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 96.

Даном почетка примене овог закона престају да важе одредбе закона и других прописа који уређују издавање доказа о формалној квалификацији за доктора медицине специјалисту из тач. 5.1.2. и 5.1.3. Прилога V Директиве.

Министар надлежан за послове здравствене заштите донеће до дана почетка примене овог закона акт из члана 33. став 4. овог закона и утврдиће мере које се односе на стечена права доктора медицине специјалисту држављанина Републике Србије.

Стечена права из става 2. овог закона признаће се и држављанима других држава потписница ЕЕП-а, уколико је доказ о формалној квалификацији доктора медицине специјалисте издат до почетка примене овог закона.

Правилник којим су уређене специјализације и уже специјализације здравствених радника и здравствених сарадника донет на основу закона којим се уређује здравствена заштита примењиваће се до доношења акта из члана 33. став 4. овог закона.

Члан 97.

Прописи којима се уређују професионалне квалификације обухваћене аутоматским признавањем треба да се ускладе са одредбама овог закона до почетка примене овог закона.

Влада ће Попис из члана 87. став 1. овог закона донети до почетка примене овог закона.

Надлежна министарства ће до почетка примене овог закона пописати надлежна тела за признавање професионалних квалификација у свом ресору.

Министар надлежан за послове образовања ће, у сарадњи са министром надлежним за послове рада прописати начин издавања ЕУ потврде и утврдити попис надлежних тела за издавање ЕУ потврда, најкасније до почетка примене овог закона.

Министар надлежан за послове образовања одредиће лица која ће обављати послове националног координатора најкасније до почетка примене овог закона.

Министар надлежан за послове образовања прописаће начин издавања ЕПК и утврдити попис надлежних тела за њено издавање најкасније до почетка примене овог закона.

Члан 98.

Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије”, а примењује се од дана приступања Републике Србије Европској унији.

На основу члана 112. став 1. тачка 2. Устава Републике Србије, доносим

УКАЗ

о проглашењу Закона о изменама и допунама Закона о патентима

Проглашава се Закон о изменама и допунама Закона о патентима, који је донела Народна скупштина Републике Србије на седници Шеснаестог ванредног заседања у Једанаестом сазиву, 17. септембра 2019. године.

ПР број 97

У Београду, 18. септембра 2019. године

Председник Републике,
Александар Вучић, с.р.

ЗАКОН

о изменама и допунама Закона о патентима

Члан 1.

У Закону о патентима („Службени гласник РС”, бр. 99/11, 113/17 – др. закон и 95/18) у члану 7. став 2. брише се.

Досадашњи ст. 3, 4. и 5. постају ст. 2, 3. и 4.

У досадашњем ставу 6. који постаје став 5. речи: „става 5.” замењују се речима: „става 4.”.

Члан 2.

У члану 43. став 3. мења се и гласи:

„Ако у току поступка за признање патента подносилац пријаве умре или престане да постоји, надлежни орган решењем прекида поступак док правни следбеници подносиоца пријаве не ступе у поступак.”.

Став 4. брише се.

Члан 3.

Назив члана и члан 57. мењају се и гласе:

„Појам проналаска из радног односа и појам запосленог

Члан 57.

Проналазак из радног односа је:

1) проналазак који запослени створи извршавајући послове који су утврђени уговором о раду између запосленог и послодавца или који је створен у складу са посебним актом послодавца којим су уређени послови истраживања и развоја;

2) проналазак који је створен за време трајања уговора о раду или у периоду од годину дана од дана престанка уговора, ако је тај проналазак створен у вези са активностима послодавца или коришћењем материјалнотехничких средстава, информација и других услова које је обезбедио послодавац или је створен као последица професионалне обуке коју је послодавац обезбедио запосленом.

Запослени је физичко лице које обавља рад за послодавца на основу уговора о раду.”.

Члан 4.

У члану 58. став 1. речи: „тачка 1)” бришу се.

У ставу 2. речи: „зависно од ефеката економског искоришћавања проналаска” бришу се.

Став 3. брише се.

Члан 5.

Назив члана и члан 59. бришу се.

Члан 6.

У члану 60 ст. 2. и 3. мењају се и гласе:

„У случају да не постоји акт из става 1. овог члана којим се одређује накнада запосленом, накнада се одређује у сваком појединачном случају узимајући у обзир:

- 1) економске и друге доприносе који произлазе из искоришћавања проналаска од стране послодавца или трећих лица, уз пристанак запосленог;
- 2) допринос послодавца у стварању проналаска, нарочито средства која су стављена на располагање запосленом;
- 3) појединачни допринос сваког проналазача, у случају да је проналазак створен од стране више запослених.

Надлежни суд, на захтев послодавца или запосленог, одлучује о висини и начину плаћања накнаде у случају да не постоји сагласност између послодавца и запосленог у вези са накнадом.”.

Члан 7.

У члану 61. после става 1. додају се нови ст. 2. и 3. који гласе:

„Извештај из става 1. овог члана садржи:

- 1) име и презиме проналазача;
- 2) потпун и тачан опис проналаска, са посебним иштицањем новог техничког решења, као и нацрт ако је потребан за његово разумевање;
- 3) најбољи начин примене проналаска;

- 4) податке о послу или посебном радном задатку на коме је запослени радио у тренутку настанка проналаска или о закљученом истраживачком уговору;
- 5) начин на који се дошло до проналаска (експерименти и сл.);
- 6) податке о средствима послодавца која је запослени користио у стварању проналаска;
- 7) имена и стваралачки допринос сарадника, ако их је било.

Послодавац потврђује на копији извештаја из става 1. овог члана пријем извештаја, уз навођење датума пријема.”.

Досадашњи став 2. постаје став 4, а досадашњи став 3. брише се.

Члан 8.

Назив члана 62. и члан 62. мењају се и гласе:

„Поступање послодавца

Члан 62.

У року од шест месеци од пријема уредног извештаја из члана 61. овог закона, послодавац је дужан да запосленог писмено обавести да ли сматра да проналазак припада групи проналазака из члана 57. овог закона.

Ако запослени пропусти да поднесе послодавцу извештај у смислу члана 61. овог закона, рок из става 1. овог члана тече од дана сазнања послодавца за проналазак.

Право на заштиту проналаска који створи запослени, а који не припада категорији проналазака из члана 57. овог закона припада запосленом.

Надлежни суд одлучује да ли проналазак припада категорији проналазака из члана 57. овог закона у случају да не постоји сагласност између послодавца и запосленог у вези са проналаском.”.

Члан 9.

Члан 63. мења се и гласи:

„Члан 63.

Ако је у питању проналазак из члана 57. овог закона, послодавац је дужан да у обавештењу које је издао у складу са чланом 62. став 1. овог закона обавести запосленог да ли ће поднети пријаву.

Ако послодавац обавести запосленог, у смислу става 1. овог члана, да ће поднети пријаву, дужан је да пријаву поднесе у разумном року.

Ако послодавац не жели да поднесе пријаву, а оцени да проналазак не обухвата неку од производних тајни, мора о томе, у року из члана 62. став 1. овог закона, писмено да обавести запосленог који има право да наведени проналазак заштити на своје име, ако није другачије уговорено између послодавца и запосленог.

У случају из ст. 2. и 3. овог члана послодавац и запослени су дужни да обезбеде све неопходне изјаве и документа за подношење пријаве на територији Републике Србије и/или у иностранству у складу са прописима који уређују заштиту проналазака.

У случају из ст. 2. и 3. овог члана послодавац и запослени су дужни да се узајамно обавештавају, писаним путем, о садржини свих поднесака и свим радњама које су предузете у вези са заштитом проналаска на територији Републике Србије и/или у иностранству.

Ако послодавац оцени да проналазак обухвата неку од производних тајни послодавца и одлучи да из тих разлога не поднесе пријаву, дужан је да о томе, у року из члана 62. став 1. овог закона, писмено обавести запосленог.

У случају из става 6. овог члана запослени нема право на заштиту проналаска, али има право на накнаду од послодавца.

На утврђивање висине, начина и времена плаћања накнаде из става 7. овог члана примењују се одредбе члана 60. овог закона.

На захтев послодавца, запослени ће обезбедити техничку помоћ за добијање заштите и примену проналаска створеног у радном односу.”.

Члан 10.

Назив члана и члан 65. бришу се.

Члан 11.

Назив члана и члан 66. мењају се и гласе:

„Обавеза чувања пословне тајне

Члан 66.

Послодавац и проналазач дужни су да приликом комуникације са трећим лицима у вези са проналаском који је створен у радном односу поступају у складу са законом којим се уређује пословна тајна док пријава патента или признат мали патент не буду објављени или проналазак не постане на други начин доступан јавности.

Ако послодавац истакне оправдан интерес да проналазак не постане доступан јавности, обавеза запосленог да чува пословну тајну траје и по престанку радног односа код тог послодавца.”.

Члан 12.

У члану 112а после речи: „у поступку” додају се речи: „формалног и”.

Члан 13.

У члану 149. после става 10. додаје се став 11. који гласи:

„Ако Европски завод за патенте огласи у целини ништавим европски патент уписан у Регистар патената, надлежни орган по службеној дужности доноси решење о поништају решења о упису европског патента у Регистар патената.”.

Члан 14.

Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије”.

На основу члана 112. став 1. тачка 2. Устава Републике Србије, доносим

УКАЗ
о проглашењу Закона о изменама и допунама Закона о ауторском и сродним правима

Проглашава се Закон о изменама и допунама Закона о ауторском и сродним правима, који је донела Народна скупштина Републике Србије на седници Шеснаестог ванредног заседања у Једанаестом сазиву, 17. септембра 2019. године.

ПР број 98

У Београду, 18. септембра 2019. године

Председник Републике,
Александар Вучић, с.р.

ЗАКОН
о изменама и допунама Закона о ауторском и сродним правима

Члан 1.

У Закону о ауторском и сродним правима („Службени гласник РС”, бр. 104/09, 99/11, 119/12 и 29/16 – УС), у члану 2. став 2. тачка 1) после речи: „рачунарски програми” додају се речи: „са пратећом техничком и корисничком документацијом”.

Члан 2.

У члану 5. став 2. речи: „саставних делова” замењују се речима: „њене садржине”.

Став 3. брише се.

Досадашњи став 4. постаје став 3.

Члан 3.

После члана 5. додаје се члан 5а који гласи:

„Члан 5а

База података, у смислу овог закона, је збирка засебних података, ауторских дела или других материјала уређених на систематичан или методичан начин, који су појединачно доступни електронским или другим путем.

Ауторским делом сматра се база података која с обзиром на избор и распоред њене садржине испуњава услове из члана 2. став 1. овог закона.

Заштита ауторским правом се не односи на садржину базе података нити се таквом заштитом на било који начин ограничавају права која постоје на том садржају.

Заштита базе података која је доступна електронским путем не односи се на рачунарске програме који су коришћени за њену изразу или њен рад.”.

Члан 4.

У члану 10. после става 2. додаје се нови став 3. који гласи:

„Ако је коауторско дело рачунарски програм или база података, ауторско право на таквом рачунарском програму, односно бази података, припада свим коауторима.”.

Досадашњи ст. 3–5. постају ст. 4–6.

Члан 5.

У члану 20. после става 4. додаје се став 5. који гласи:

„Аутор рачунарског програма има искључиво право да дозволи или забрани умножавање рачунарског програма који је настао као резултат прилагођавања, превођења, аранжирања или измене његовог рачунарског програма, без утицаја на права лица које је извршило такве измене.”.

Члан 6.

Члан 28. мења се и гласи:

„Члан 28.

„Аутор, односно носилац ауторског права има искључиво право да дозволи или забрани емитовање свог ауторског дела.

У смислу овог закона емитовањем се сматра саопштавање ауторског дела јавности преносом радијских или телевизијских програмских сигнала од субјекта који врши емитовање (у даљем тексту: радиодифузна организација), до пријемних уређаја путем мреже предајника (земаљско емитовање), кабловских дистрибутивних система (кабловско емитовање) или сателитских станица (сателитско емитовање).”.

Члан 7.

После члана 28. додају се назив изнад члана и члан 28а који гласе:

„4.2.8.а Сателитско емитовање у Републици Србији

Члан 28а

У смислу овог закона, под сателитом се подразумева сваки сателит који ради у радио-фреквенцијском опсегу који је, сходно прописима који уређују област електронских комуникација, намењен емитовању сигнала за пријем од стране јавности или је намењен затвореној комуникацији од тачке до тачке.

Сателитско емитовање у Републици Србији постоји, у смислу члана 28. овог закона, ако су под контролом и одговорношћу радиодифузне организације, радијски или телевизијски програмски сигнали, ради пријема од стране јавности, уведени у Републици Србији у непрекинути комуникациони ланац који води према сателиту и од сателита према Земљи.

Сателитско емитовање у Републици Србији постоји и онда када се увођење радијских или телевизијских програмских сигнала из става 1. овог члана одиграва у држави која

не обезбеђује сличан или виши ниво заштите од оног који је предвиђен одредбама овог закона, под условом:

- 1) да се трансмитер са ког су послати програмски сигнали до сателита налази на територији Републике Србије, или
- 2) да је радиодифузна организација која је основана и која има седиште на територији Републике Србије наручила увођење радијских или телевизијских програмских сигнала из става 2. овог члана, уколико се трансмитер са ког су послати програмски сигнали до сателита не налази на територији Републике Србије.

Права која за ауторе и носиоце ауторског права произлазе из одредаба овог закона сходно се остварују према лицу које користи трансмитер из става 3. тачка 1) овог члана, односно према организацији за радио дифузију из става 3. тачка 2) овог члана.

Ако су програмски сигнали из става 2. овог члана кодирани, сателитско емитовање ће постојати под условом да је радиодифузна организација омогућила јавности да набави средства за декодирање или је то учинило треће лице, на основу њеног овлашћења.”.

Члан 8.

Назив изнад члана и члан 29. мењају се и гласе:

„4.2.9. Право реемитовања и кабловског реемитовања

Члан 29.

Аутор, односно носилац ауторског права има искључиво право да дозволи или забрани реемитовање и кабловско реемитовање свог ауторског дела.

У смислу овог закона, реемитовањем се сматра истовремено саопштавање ауторског дела јавности у неизмењеном и целовитом облику од стране лица различитог од радиодифузне организације која ауторско дело изворно емитује.

Кабловско реемитовање се одвија путем кабловског или микроталасног система и подразумева истовремено, неизмењено и непрекинуто реемитовање иницијалне жичне, бежичне или сателитске емисије телевизијског или радио програма који је намењен за пријем од стране јавности.

У случају кабловског реемитовања аутор, односно носилац ауторског права, остварује своје право само преко организације за колективно остваривање ауторског права.

Одредба става 3. овог члана не примењује се у случају кабловског реемитовања преноса телевизијског или радио програма који је власништво радиодифузне организације или на којем је радиодифузна организација стекла права од трећих лица.

У случају да радиодифузна организација и кабловски оператор не постигну споразум о условима кабловског реемитовања емисије радиодифузне организације, свака од заинтересованих страна може да се обрати за помоћ једном или већем броју медијатора.

Уколико медијатор достави заинтересованим странама предлог за решавање спора, сматраће се да су заинтересоване стране прихватиле предлог медијатора уколико у року од три месеца од дана пријема предлога, не одбију тај предлог у писаној форми.

На поступак медијације из овог члана сходно се примењују одредбе закона којим се уређује медијација, уколико овим законом није другачије прописано.”.

Члан 9.

У члану 30. после става 1. додаје се став 2. који гласи:

„Право из става 1. овог члана се не исцрпљује било којом радњом јавног саопштавања дела, укључујући чињење дела доступним јавности жичним или бежичним путем на начин прописан ставом 1. овог члана.”.

Члан 10.

У члану 35. став 2. мења се и гласи:

„Као оригинали дела ликовне уметности из става 1. овог члана сматрају се дела графичке или пластичне уметности као што су слике, цртежи, колажи, уметничке слике, гравуре, графике, литографије, скулптуре, таписерије, уметничка дела израђена у керамици или стаклу, фотографије, под условом да их је створио аутор својеручно или се ради о примерцима који се сматрају изворним уметничким делима сходно одредби става 3. овог члана.”.

Члан 11.

У члану 39. став 6. тачка 4) брише се.

Став 12. мења се и гласи:

„Листу техничких уређаја и предмета за које постоји обавеза плаћања посебне накнаде према условима из ст. 1–9. овог члана утврђује Влада (у даљем тексту: уређаји и предмети са листе Владе).”.

Члан 12.

У члану 40. став 1. после речи: „институција” додају се речи: „намењених јавности” а речи: „одговарајућу накнаду” замењују се речима: „правичну накнаду”.

У ставу 2. после речи: „на коришћење,” додају се речи: „од стране институција намењених јавности”.

Члан 13.

У члану 41. став 2. на крају реченице, тачка се замењује запетом и додају се речи: „односно носиоца права.”.

Члан 14.

Члан 47. мења се и гласи:

„Члан 47.

Ако је ауторско дело рачунарски програм и ако уговором није нешто друго предвиђено, дозвољено је лицу које је на законит начин прибавило примерак рачунарског програма да без дозволе аутора и без плаћања ауторске накнаде:

- 1) трајно или привремено умножи рачунарски програм или поједине његове делове, било којим средствима и у било ком облику, онда када је то неопходно за коришћење рачунарског програма у складу са његовом наменом;
- 2) отклања грешке у рачунарском програму имајући у виду његову намену;
- 3) учитава, приказује, покреће, преноси или смешта рачунарски програм у меморију рачунара ако је то неопходно за умножавање рачунарског програма из тачке 1) овог става;
- 4) преводи, прилагођава, аранжира и врши друге измене рачунарског програма као и умножених резултата тих радњи.

Уговором се не може забранити прављење резервне копије рачунарског програма на трајном телесном носачу уколико је то неопходно за његово коришћење.

Лице које има право да користи примерак рачунарског програма овлашћено је да, без дозволе носиоца права, посматра, испитује или тестира рад рачунарског програма са циљем да утврди идеје и принципе на којима почива било који од елемената рачунарског програма, под условом да то чини док предузима радње учитавања, приказивања, покретања, преноса или смештање програма за које је овлашћен да их чини.”.

Члан 15.

После члана 47. додаје се члан 47а који гласи:

„Члан 47а

Дозвољено је без дозволе носиоца права умножавање изворног кода и превод његове форме ако је то неопходно ради прибављања података неопходних за постизање интероперабилности независно створеног рачунарског програма са другим програмима, под следећим условима:

- 1) да радње из става 1. овог члана предузима носилац лиценце или друга особа која има право да користи примерак програма или лице које је од стране тих лица овлашћено да предузима те радње;
- 2) да подаци који су неопходни за постизање интероперабилности нису на други начин били доступни лицима из тачке 1) овог става;
- 3) да су радње из става 1. овог члана ограничене на делове оригиналног програма који су неопходни за постизање интероперабилности.

Подаци добијени применом одредбе става 1. овог члана могу да се користе искључиво ради постизања интероперабилности независно створеног рачунарског програма.

Подаци добијени радњама из става 1. овог члана не смеју се:

1) саопштавати другима, осим ако је то неопходно за постизање интероперабилности независно створеног рачунарског програма;

2) користити за развој, производњу или рекламирање рачунарског програма који је суштински сличан у изразу рачунарском програму чија се декомпилација врши или за било коју другу радњу којом се повређује ауторско право на том програму.

Одредбе уговора које су у супротности са одредбама овог члана су ништаве.”.

Члан 16.

Члан 54б мења се и гласи:

„Члан 54б

Ако је то неопходно ради приступа садржини базе података која је ауторско дело и нормалног коришћења садржине такве базе података, законити корисник базе података или њеног умноженог примерка има право да:

- 1) привремено или трајно умножава базу података или њен умножени примерак, било којим средствима и у било којој форми, у целини или делимично;
- 2) врши превођење, адаптацију, уређивање или било коју другу измену базе података или њеног умноженог примерка;
- 3) ставља у промет базу података или њен умножени примерак;
- 4) јавно саопштава, приказује или користи базу података или њен умножени примерак;
- 5) умножава, ставља у промет, јавно саопштава, приказује или користи у јавности резултате поступака који се наводе под тачком 2) овог члана.

Ако је корисник овлашћен само за коришћење дела базе података, дозвољено му је предузимање поступака из става 1. овог члана само у погледу тог дела базе података.

Одредбе уговора које су у супротности са одредбама овог члана су ништаве.”.

Члан 17.

У члану 98. став 4. мења се и гласи:

„Ако је ауторско дело рачунарски програм или база података трајни носилац свих искључивих имовинских права на делу је послодавац, ако уговором није другачије одређено. Аутор има право на посебну накнаду ако је то предвиђено уговором.”.

Члан 18.

После члана 102. додаје се члан 102а који гласи:

„Члан 102а

Рок из члана 102. став 1. овог закона, у случају имовинских права на музичким делима са речима, рачуна се од смрти последњег преживелог аутора композиције или аутора текста, без обзира да ли су та лица означена као коаутори, под условом да су текст и композиција били створени за предметно музичко дело са речима.”.

Члан 19.

У члану 116. став 1. тачка 5) после речи: „чињење доступним” додаје се реч: „снимка”.

Став 3. мења се и гласи:

„Ако интерпретатор уступи произвођачу фонограма, односно видеограма своје право из става 1. тач. 2), 3) и 5) овог члана, он задржава право на правичну накнаду од давања у закуп примерака снимка интерпретације, стављања у промет снимака своје интерпретације и интерактивног чињења доступним интерпретације јавности жичним или бежичним путем. Интерпретатор се не може одрећи наведених права на правичну накнаду.”.

После става 4. додаје се став 5. који гласи:

„Право из става 1. тачка 5) овог члана се не исцрпљује било којом радњом јавног саопштавања интерпретације, нити чињењем интерпретације доступном јавности жичним или бежичним путем у смислу члана 30. став 1. овог закона.”.

Члан 20.

У члану 117. став 1. после тачке 1) додаје се тачка 1а) која гласи:

„1а) емитовање и реемитовање његове интерпретације са снимка издатог на носачу звука и слике;”.

После тачке 2) додаје се тачка 2а) која гласи:

„2а) јавно саопштавање његове интерпретације која се емитује са снимка издатог на носачу звука и слике;”.

После тачке 3) тачка се замењује тачком и запетом и додаје се тачка 4) која гласи:

„4) јавно саопштавање његове интерпретације са снимка издатог на носачу звука и слике.”.

После става 1. додаје се нови став 2. који гласи:

„Под интерпретацијом са издатог снимка сматра се интерпретација која испуњава услове из члана 7. став 3. овог закона, као и свака интерпретација која је доступна јавности жичним или бежичним путем на начин који омогућује појединцу индивидуални приступ са места и у време које он одабере.”.

Досадашњи став 2. који постаје став 3. мења се и гласи:

„Права на накнаде из става 1. овог члана интерпретатори се не могу одрећи, а могу их остварити само преко организације за колективно остваривање ауторског и сродних права. Начин наплате накнаде из става 1. тач. 1), 2) и 3) овог члана одређен је чланом 127. овог закона.”.

Члан 21.

После члана 122. додаје се назив изнад чланова и чл. 122а, 122б и 122в који гласе:

„1.7. Право на раскид уговора о преносу или уступању имовинских права закљученог између интерпретатора и произвођача фонограма

Члан 122а

Ако у периоду од 50 година од дана законитог издавања фонограма, односно од дана законитог објављивања фонограма, ако фонограм није издат, произвођач фонограма не понуди примерке фонограма на продају у довољној количини која задовољава потребе јавности, или фонограм не учини доступним јавности жичним или бежичним путем на начин који омогућава појединцу индивидуални приступ са места и у време које сам одабере, интерпретатор може, након истека поменутог периода, за све време трајања својих имовинских права, да раскине уговор којим је своја искључива имовинска права на забележене интерпретације пренео или уступио произвођачу фонограма.

Пре раскида уговора интерпретатор је дужан да писаним путем обавести произвођача фонограма о својој намери да раскине уговор о преносу или уступању искључивих имовинских права на забележеним интерпретацијама.

Уколико произвођач фонограма у року од 12 месеци од дана пријема писаног обавештења из става 2. овог члана не учини фонограм доступним јавности жичним или бежичним путем на начин који омогућава појединцу индивидуални приступ са места и у време које сам одабере или не понуди примерке фонограма на продају у довољној количини која задовољава потребе јавности (не учини ни једну радњу искоришћавања забележене интерпретације на фонограму из става 1. овог члана), уговор се сматра раскинутим, а право произвођача фонограма на том фонограму тренутно престаје.

Ако су на фонограму забележене интерпретације више интерпретатора, они могу да раскину уговор о преносу или уступању искључивих имовинских права преко заступника, у складу са чланом 119. овог закона.

Интерпретатор се не може одрећи права на раскид уговора из овог члана.

1.8. Право интерпретатора на годишњу додатну накнаду од произвођача фонограма

Члан 122б

Интерпретатор који је за једнократну накнаду пренео или уступио произвођачу фонограма своја искључива имовинска права на забележене интерпретације има, за све време трајања заштите, право на годишњу додатну накнаду.

Произвођач фонограма је дужан да интерпретатору плаћа годишњу додатну накнаду за сваку календарску годину након педесете године по законитом издавању фонограма, односно уколико фонограм није издат, по његовом објављивању.

Интерпретатор се не може одрећи права на годишњу додатну накнаду из става 1. овог члана.

Укупан износ који произвођач фонограма издваја за плаћање годишње додатне накнаде из ст. 1. и 2. овог члана одговара износу од 20% од прихода који произвођач фонограма оствари током године која претходи години за коју се плаћа годишња додатна накнада

и то од прихода оствареног од умножавања, стављања у промет и чињења доступним јавности фонограма на коме је забележена интерпретација из става 1. овог члана.

Под приходом, у смислу одредбе става 4. овог члана подразумева се приход који је остварио произвођач фонограма пре одбијања трошкова.

Произвођач фонограма је дужан да интерпретатору који има право на годишњу додатну накнаду, лицу које он овласти, или организацији која колективно остварује право интерпретатора на годишњу додатну накнаду, достави све податке који су потребни за исплату годишње додатне накнаде.

Право на накнаду из овог члана интерпретатор може да оствари само преко организације за колективно остваривање права.

1.9. Промена садржаја уговора у корист интерпретатора

Члан 122в

Ако је уговором између интерпретатора и произвођача фонограма који је закључен за све време трајања заштите права интерпретатора предвиђено да интерпретатор преноси, односно уступа произвођачу фонограма искључива имовинска права на забележеним интерпретацијама у замену за накнаду која доспева у оброцима, при обрачуну износа такве накнаде, не одузимају се евентуално раније плаћени аванси као ни други одбици који су одређени у таквом уговору.

Став 1. овога члана примењује се након што истекне 50 година од законитог издавања фонограма, односно 50 година од законитог објављивања ако фонограм није издат.

Интерпретатор има право да захтева измену уговора из става 1. овога члана након што истекне 50 година од законитог издавања фонограма, односно 50 година од дана његовог законитог објављивања, ако фонограм није издат.”.

Члан 22.

У члану 126. додаје се став 2. који гласи:

„Право из става 1. тачка 3) овог члана се не исцрпљује било којом радњом јавног саопштавања фонограма, нити чињењем фонограма доступним јавности жичним или бежичним путем у смислу члана 30. овог закона.”.

Члан 23.

У члану 127. ст. 2–10. мењају се и гласе:

„Права на накнаде из става 1. овог члана произвођач фонограма се не може одрећи, а може их остварити само преко организације за колективно остваривање ауторског и сродних права.

Издатим фонограмом се сматра сваки фонограм који испуњава услове из члана 7. став 3. као и сваки фонограм који је доступан јавности жичним или бежичним путем на начин који омогућује појединцу индивидуални приступ са места и у време које он одабере.

Накнаде из става 1. овог члана и интерпретаторске накнаде из члана 117. став 1. тач. 1), 2) и 3) овог закона наплаћују се од корисника у виду јединствених накнада и то:

- 1) јединствене накнаде за емитовање фонограма и на њима забележених интерпретација;
- 2) јединствене накнаде за реемитовање фонограма и на њима забележених интерпретација;
- 3) јединствене накнаде за јавно саопштавање фонограма и на њима забележених интерпретација, односно јавно саопштавање фонограма и на њима забележених интерпретација који се емитују.

Јединствене накнаде из става 4. овог члана се наплаћују у складу са уговором о наплати и расподели јединствене накнаде који закључују организација произвођача фонограма и организација интерпретатора.

Уговором из става 5. овог члана се обавезно утврђују трошкови наплате јединствене накнаде за сваки основ из става 4. овог члана засебно, учесталост исплате удела у јединственој накнади другој организацији, и мере контроле спровођења уговора.

Организације могу уговорити да једна од две организације наплаћује јединствену накнаду по свим основама из става 4. овог члана, да поделе надлежности наплате по основама, или да јединствене накнаде по свим основама наплаћује субјект под њиховом заједничком контролом.

Уговор из става 5. овог члана, све његове измене, и раскид објављују се у „Службеном гласнику Републике Србије”.

У случајевима покретања стечајног поступка, ликвидације, или одузимања дозволе за обављање делатности једној од организација, наплату јединствене накнаде по сва три основа оствариваће друга организација, све до поновног отпочињања редовног обављања делатности организације за колективно остваривање односног средног права.

У случају да организације не закључе уговор или ако постојећи уговор раскину, а по протеку рока од три месеца од дана започињања преговора, односно од дана раскида уговора, одлуку о расподели надлежности између организација у домену наплате јединствених накнада из става 4. овог члана, доноси надлежни орган, узимајући у обзир нарочито: дотадашња пословања, техничке опремљености, стручне капацитете и искуства у обављању послова колективног остваривања права две организације.”.

После става 10. додају се нови ст. 11–20. који гласе:

„Одлуком надлежног органа се не може прописати да иста организација наплаћује јединствене накнаде по свим основама из става 4. овог члана, а на њу се може изјавити жалба Влади у року од 15 дана од дана објаве.

Одлука надлежног органа објављује се у „Службеном гласнику Републике Србије”, и важи до склапања уговора између две организације, односно до наступања околности из става 9. овог члана.

Ако уговором о наплати и расподели јединствене накнаде није друкчије одређено, као и у случају покренутог стечајног поступка над другом организацијом, организација која наплаћује је обавезна да по одбитку износа оправданих и документованих трошкова наплате јединствене накнаде, без одлагања, а најмање на кварталном нивоу, исплати половину преостале наплаћене јединствене накнаде другој организацији на име њеног удела у јединственој накнади.

Ако уговором између организација није друкчије одређено, као и у случају покренутог стечаја над другом организацијом, организација која наплаћује јединствену накнаду не сме вршити расподелу наплаћене јединствене накнаде између својих чланова и других носилаца права пре него што преда уговорени или законом одређени удео другој организацији.

У случају ликвидације или одузимања дозволе другој организацији, организација која наплаћује накнаду чуваће удео који припада односним носиоцима права до отпочињања редовног обављања делатности организације за колективно остваривање односног сродног права.

Удео у наплаћеним средствима јединствене накнаде који није исплаћен другој организацији, представља имовину друге организације, и не може бити предмет принудног извршења по захтеву трећих лица.

Организација интерпретатора и организација произвођача фонограма су дужне да донесу тарифу у складу са чланом 177. овог закона.

Организација којој је поверена наплата у складу са уговором, одлуком надлежног органа, или по основу закона, наплаћује јединствену накнаду у своје име, а за рачун својих носилаца права и друге организације.

Уколико уговором није друкчије предвиђено, као и у случајевима из ст. 9. и 10. овог члана, организација која наплаћује јединствену накнаду има право да врши контролу искоришћавања свог репертоара и репертоара друге организације, као и да пред судом и другим органима штити права својих носилаца права и друге организације сходном применом члана 153. ст. 4, 5. и 6. овог закона.

Уколико уговором није друкчије предвиђено, као и у случајевима из ст. 9. и 10. овог члана, организација која наплаћује јединствену накнаду дужна је да преда другој организацији копије свих података о искоришћавању фонограма и на њима забележених интерпретација добијених од корисника, најкасније у року од 30 дана од дана предаје дела убране накнаде.”.

Члан 24.

У члану 131. додаје се став 2. који гласи:

„Право из става 1. тачка 4) овог члана се не исцрпљује било којом радњом јавног саопштавања видеограма, нити чињењем видеограма доступним јавности жичним или бежичним путем у смислу члана 30. овог закона.”.

Члан 25.

У члану 136. тач. 2) и 3) мењају се и гласе:

„2) снимање своје емисије на носач звука или слике, односно звука и слике, без обзира да ли је реч о емисији која је емитована жичним или бежичним путем, путем кабла или сателита;

3) умножавање снимка емисије у било ком облику и на било који начин у смислу члана 20. став 1. овог закона, без обзира да ли је реч о емисији која је емитована жичним или бежичним путем, путем кабла или сателита и стављање у промет тако умножених примерака емисије;”.

После става 1. додају се ст. 2. и 3. који гласе:

„Право из става 1. тачка б) овог члана се не исцрпљује било којом радњом јавног саопштавања емисије, нити чињењем емисије доступном јавности жичним или бежичним путем у смислу члана 30. овог закона.

Кабловски оператор нема право из става 1. тачка 2) овог члана када путем кабла само поново преноси емисије радиодифузних организација.”.

Члан 26.

Назив изнад члана 137. и члан 137. мењају се и гласе:

„5.1. Произвођач базе података

Члан 137.

Произвођач базе података је физичко или правно лице које је учинило значајно улагање, у квантитавном, односно квалитативном смислу, у прибављање, проверу или представљање садржаја базе података.”.

Члан 27.

Називи изнад чл. 138–140а и чл. 138–140а мењају се и гласе:

„5.2. Садржина права произвођача базе података

Члан 138.

Произвођач базе података има право да забрани издвајање, односно поновно искоришћавање укупног или значајног дела, у квантитативном или квалитативном смислу, садржаја базе података.

Издвајање садржаја базе података значи трајан или привремени пренос целокупног или значајног дела садржаја базе података на други медиј, било којим средствима или у било ком облику.

Поновно искоришћавање садржаја базе података значи сваки облик чињења доступним јавности целокупног или значајног дела садржаја базе података и то стављањем у промет примерака базе података, њиховим давањем у закуп, чињењем базе података доступном преко интернета или њено чињење доступном јавности посредством других облика трансмисије.

Послугом се не сматра издвајање садржаја базе података или њено поновно искоришћавање.

Произвођач базе података има право да забрани систематско издвајање, односно поновно искоришћавање небитних делова садржаја базе података ако се то чини на начин који је у супротности с нормалним искоришћавањем базе података, односно ако се на тај начин неразумно вређају легитимни интереси произвођача базе података.

5.3. Исцрпљење права произвођача базе података

Члан 139.

Првом продајом примерка базе података на територији Републике Србије од стране произвођача базе података или уз његову сагласност исцрпљује се његово право на стављање у промет умноженог примерка базе података на територији Републике Србије.

5.4. Пренос права произвођача базе података

Члан 140.

Право из члана 138. став 1. овог закона може да се преноси, уступа или да буде предмет уговора о лиценци.

5.5. Сукоб са другим правима

Члан 140а

Право из члана 138. став 1. овог закона примењује се без обзира на подобност базе података да буде заштићена ауторским правом или неким другим правом и без обзира на подобност садржаја базе података да буде заштићен ауторским правом или другим правима.

Заштитом базе података на основу члана 138. став 1. овог закона не наноси се штета правима која постоје на њеним садржајима.”

Члан 28.

После члана 140а додају се називи изнад чл. 140б и 140в и чл. 140б и 140в који гласе:

„5.6. Права и обавезе законитог корисника базе података

Члан 140б

Произвођач базе података која је учињена доступном јавности на било који начин не може да забрани законитом кориснику базе података издвајање, односно поновно

искоришћавање, у квалитативном или квантитативном смислу, небитних делова садржаја базе података, у било које сврхе.

Ако је законити корисник базе података овлашћен да издваја, односно поновно искоришћава само један део базе података, став 1. овог члана примењиваће се само у односу на тај део базе података.

Законити корисник базе података која је учињена доступном јавности на било који начин, не сме да предузима радње које су у супротности са нормалним искоришћавањем базе података или које неразумно вређају легитимне интересе произвођача базе података.

Законити корисник базе података која је учињена доступном јавности не сме да нанесе штету носиоцу ауторског или сродног права у погледу дела или предмета заштите који су садржани у бази података.

Одредбе уговора које су у супротности са ст. 1–4. овог члана су ништаве.

5.7. Изузеци од права произвођача базе података

Члан 140в

Законити корисник базе података која је учињена доступном јавности на било који начин може, без дозволе произвођача базе података, да:

- 1) врши издвајање битних делова садржаја базе података за личне некомерцијалне потребе, под условима прописаним чланом 46. овог закона;
- 2) врши издвајање битних делова садржаја базе података за некомерцијалне сврхе наставе, под условима прописаним чланом 44. овог закона;
- 3) врши издвајање и поновно искоришћавање битних делова садржаја базе података ради спровођења поступка пред судским или другим државним органима или у сврху обезбеђења јавне сигурности, под условима прописаним чланом 42. овог закона.”.

Члан 29.

У члану 142. став 2. после речи: „преко”, додаје се реч: „заједничке”.

Члан 30.

У члану 147. став 1. после речи: „током тог рока,” додају се речи: „на други начин различит од фонограма,”.

Став 2. мења се и гласи:

„Ако је у року од 50 година од дана настанка интерпретације, та интерпретација снимљена на фонограм који је законито издат или објављен, право интерпретатора траје 70 година од дана првог законитог издавања или објављивања фонограма, зависно од тога који је датум ранији.”.

После става 2. додају се нови ст. 3. и 4.

Право произвођача фонограма траје 50 година од дана настанка фонограма, ако у том року фонограм није законито издат или објављен. Ако је фонограм законито издат или објављен током тог рока, право престаје 70 година од дана првог законитог издавања или објављивања, зависно од тога који датум је ранији.

Право произвођача видеограма траје 50 година од дана настанка видеограма, ако у том року видеограм није законито издат или објављен. Ако је видеограм законито издат или објављен током тог рока, право престаје 50 година од дана издавања или објављивања, зависно од тога који датум је ранији.”.

Досадашњи ст. 3. и 4. постају ст. 5. и 6.

Досадашњи став 5. који постаје став 7. мења се и гласи:

„Свака суштинска, квалитативна или квантитативна измена садржаја базе података, укључујући сваку суштинску измену која је настала као последица сталних додавања, брисања или измена и довела до тога да база података може да се сматра за суштински, у квалитативном или квантитативном смислу, ново улагање, чини да таква база података има свој сопствени рок трајања.”.

Досадашњи ст. 6–8. постају ст. 8–10.

После става 10. додаје се став 11. који гласи:

„Рокови трајања права произвођача фонограма из става 3. овог члана не примењују се ако су наступиле околности из члана 122а став 3.”.

Члан 31.

У члану 156. ст. 5. и 6. бришу се.

Члан 32.

Члан 157. став 3. мења се и гласи:

„Уз захтев за издавање дозволе за обављање делатности оснивачи подносе оснивачки акт организације, статут, доказ о пословном седишту организације, податке о броју аутора, односно носилаца права који су овластили организацију да остварује права на њиховим делима, односно предметима сродних права, укључујући њихов домицил или боравиште, попис дела, односно предмета сродних права који ће заједно са делима односно, предметима сродних права чији су носиоци лица које организација заступа на основу члана 180. став 1. овог закона чинити репертоар организације, као и потписана овлашћења носилаца права који су организацији уступили своја права на наведеним делима, односно предметима сродних права, доказе о испуњености кадровских, техничких и организационих претпоставки за ефикасно колективно остваривање права која су им поверена и доказ о уплати прописане административне таксе која је приход буџета Републике Србије.”.

Члан 33.

У члану 159. став 1. тачка 1) реч: „уобичајеном” брише се, а после речи: „информатичком опремом” додају се речи: „уобичајеном за ту врсту делатности”.

Члан 34.

У члану 160. став 1. број: „30” замењује се бројем: „60”.

У ставу 2. број: „15” замењује се бројем: „30”.

Члан 35.

У члану 162. став 1. тачка 3) реч: „и” замењује се речју: „или”, а после речи: „овог закона” тачка и запета замењују се запетом и додају речи: „одредбе статута и плана расподеле;”.

Члан 36.

У члану 164. став 1. речи: „оснивачи и” бришу се.

Ст. 3–6. бришу се.

Члан 37.

У члану 167. после става 1. додаје се нови став 2. који гласи:

„Одредбе плана расподеле морају да буду јасне, недвосмислене, применљиве и тако формулисане да искључују сваку арбитрарност у расподели убраног прихода.”.

Досадашњи ст. 2. и 3. постају ст. 3. и 4.

Члан 38.

У члану 170. став 5. мења се и гласи:

„Приликом одређивања тарифе узимају се у обзир и тарифе колективних организација у другим државама Европе, тако што се врши њихово поређење према сразмери бруто домаћег производа у Републици Србији и држави чија се тарифа узима у обзир.”.

Члан 39.

Назив изнад члана и члан 171а мењају се и гласе:

„2.5.1а Накнада за јавно саопштавање музичких дела, интерпретација и фонограма у занатским радњама

„Члан 171а

Накнада за јавно саопштавање музичких дела, интерпретације и фонограма у занатским радњама се не плаћа.”.

Члан 40.

У члану 176. став 1. речи: „Заводу за интелектуалну својину (у даљем тексту: Завод)” замењују се речима: „надлежном органу”.

Члан 41.

У члану 177. став 1. речи: „чл. 117. и 127.” замењују се речима: „члана 117. став 1. тач. 1), 2) и 3) и члана 127.”.

Члан 42.

У чл. 177. и 178. реч: „Завод” у одређеном падежу замењује се речима: „надлежни орган” у одговарајућем падежу.

Члан 43.

У члану 180. став 1. после речи: „свих” додају се речи: „домаћих и иностраних”.

Члан 44.

У члану 181. ставу 1. речи: „преко масовних медија и” бришу се.

Члан 45.

У члану 184. став 1. мења се и гласи:

„Организација је дужна да носиоцима ауторског, односно сродних права, који су са њом закључили уговор из члана 153. овог закона и носиоцима ауторског и сродних права из члана 180. став 4. овог закона, до 31. децембра текуће године, у складу са планом расподеле, расподели и исплати сав приход прикупљен од корисника за предмете заштите коришћене у току претходне календарске године, односно фактурисану и наплаћену накнаду од корисника, која је фактурисана у првој години од доношења измена и допуна Закона, изузев средстава одређених за покриће оправданих трошкова колективног остваривања ауторског и сродних права, под условом да скупштина организације не донесе другачију одлуку из оправданих и образложених разлога.”.

После става 1. додају се нови ст. 2. и 3. који гласе:

„Организација може да одобрава узимање кредита и зајмова, давање зајмова и осигурање зајмова, као и да одобрава куповину, продају или залагање некретнине у власништву организације, а све у складу са својим статутом.

Трошкови колективног остваривања су оправдани ако су разумни и ако су настали у интересу носилаца права о чему одлучује скупштина организације.”.

Досадашњи став 2. који постаје став 4. мења се и гласи:

„Изузетно, статутом организације може се изричито предвидети да се одређени део тих средстава издвоји у сврху развоја културе, као и за унапређење пензијског, здравственог или социјалног статуса чланова организације. Висина тако издвојених средстава не сме да буде већа од 10% нето прихода организације. Критеријуми за расподелу овако издвојених средстава се прописују планом расподеле, а одлуку о расподели ових средстава доноси скупштина организације.”.

После става 4. додају се нови ст. 5–8. који гласе:

„Ако у року из става 1. овог члана део прикупљених накнада не буде расподељен и исплаћен носиоцима права из објективних разлога за које организација није одговорна, скупштина организације ће донети одлуку о начину расподеле тих средстава до истека рока од пет година од дана завршетка године у којој су коришћени предмети заштите, под условом да је организација до тада предузела све неопходне и разумне мере да идентификује носиоце права и предмете заштите.

Објективним разлозима из става 5. овог члана сматрају се нарочито: неуредно, нетачно или непотпуно извештавање од стране корисника о искоришћавању ауторских дела или предмета сродних права, немогућност ступања у контакт са корисником због неодговарајућих података које је корисник био дужан да достави, немогућност идентификовања предмета заштите или носилаца права или постојање спора о праву на конкретном предмету заштите.

Ако у року из става 5. овог члана прикупљене накнаде не буду расподељене и исплаћене носиоцима права и под условом да је организација до тада предузела све неопходне и разумне мере да идентификује носиоце права и предмете заштите, одлуку о начину расподеле тих средстава донеће скупштина организације.

Разумне мере из става 5. овог члана подразумевају нарочито одговорну и детаљну проверу документације која се односи на носиоце права и предмете заштите, као и сачињавање листе свих дела и предмета заштите чији носиоци права нису идентификовани, а која мора да буде објављена на интернет страници организације и учињена доступном јавности.”.

Члан 46.

У члану 189. став 1. тачка 2) после речи: „реvizора” додају се речи: „о годишњем извештају о пословању, годишњем обрачуну накнада, посебном извештају о средствима издвојеним за културне намене и за унапређење пензијског, здравственог или социјалног статуса чланова организације и књиговодству”.

Члан 47.

Члан 190. мења се и гласи:

„Члан 190.

Годишњи извештај о пословању мора да садржи све одлучне чињенице о раду организације у протеклој години.

Годишњи извештај о пословању мора да садржи нарочито следеће податке:

- 1) биланс стања, биланс успеха и извештај о протоку готовине;
- 2) податке о активностима организације које су предузете у току финансијске године;
- 3) опис управљачке структуре организације;
- 4) податке о укупном износу накнаде за рад управног одбора и директора организације;
- 5) годишњи обрачун накнада;

б) посебан извештај о средствима издвојеним за културне намене и за унапређење пензијског, здравственог или социјалног статуса чланова организације.

Годишњи обрачун накнада мора да буде сачињен у складу са планом расподеле организације и да садржи све одлучне чињенице о расподели убраних накнада у претходној обрачунској години.

Годишњи обрачун накнада мора да садржи нарочито следеће податке:

- 1) финансијске податке о оствареним приходима организације у току финансијске године разврстане по врсти права и начину искоришћавања ауторског дела или предмета сродног права (приходи од јавног саопштавања, јавног извођења, емитовања, реемитовања, посебне накнаде и сл.);
- 2) финансијске податке о свим другим приходима које је организација остварила у току финансијске године, укључујући одобрене кредите и зајмове и приходе од кредита и зајмова у складу са статутом организације;
- 3) финансијске податке о трошковима организације насталим у току финансијске године уз обавезно навођење податка о уделу трошкова у приходима организације;
- 4) податке о сарадњи са другим организацијама за колективно остваривање ауторског и сродних права са детаљним описом нарочито следећих ставки: износ који је организација исплатила другим организацијама и износ који су друге организације исплатиле организацији; трошкови администрирања репертоара других организација; трошкови наплате накнада од других организација; износ опредељен носиоцима права из других организација разврстан по категорији права и по организацији за колективно остваривање ауторског и сродних права.

Посебан извештај о средствима издвојеним за културне намене и за унапређење пензијског, здравственог или социјалног статуса чланова организације мора да буде сачињен у складу са планом расподеле и да садржи нарочито следеће информације:

- 1) износ накнада издвојен за културне намене и за унапређење пензијског, здравственог или социјалног статуса чланова организације;
- 2) образложење у које сврхе ће издвојена средства бити потрошена уз навођење сваког појединачно опредељеног износа.

Годишњи обрачун накнада и посебан извештај о средствима издвојеним за културне намене и за унапређење пензијског, здравственог или социјалног статуса чланова организације морају да буду потписани од стране директора организације. Тако сачињени извештаји објављују се на интернет сајту организације у делу намењеном члановима организације и лицима чија права организација остварује, а који нису чланови организације и остају доступни тим лицима најмање пет година од дана објављивања.

Годишњи извештај о пословању, годишњи обрачун накнада, посебан извештај о средствима издвојеним за културне намене и за унапређење пензијског, здравственог

или социјалног статуса чланова организације и књиговодство организације морају да буду предмет ревизије.

Ревизију из става 7. овог члана може да обави само овлашћени ревизор, у складу са законом којим се уређује рачуноводство и ревизија.

На извештај ревизора сходно се примењују одредбе закона којим се уређује рачуноводство и ревизија.

О избору и разрешењу овлашћеног ревизора одлучује скупштина организације.”.

Члан 48.

У члану 201а речи: „Завод за интелектуалну својину” замењују се речима: „надлежни орган”.

Члан 49.

У члану 201б став 2. брише се.

Члан 50.

Члан 201в мења се и гласи:

„Члан 201в

Уз захтев за сагласност из члана 201а овог закона обавезно се подносе:

- 1) предлог тарифе накнада;
- 2) образложење предлога тарифе накнада, а нарочито: образложење критеријума за одређивање накнаде и предложене висине накнаде, оцену подносиоца захтева о томе да ли је предложена висина накнаде у сразмери са значајем који за приходе корисника има искоришћавање предмета заштите, образложење предложеног износа најниже накнаде за искоришћавање предмета заштите;
- 3) наводи о току и резултатима преговора, ако су се водили преговори, као и образложење зашто није постигнут споразум о тарифи накнада;
- 4) доказ о уплати прописане административне таксе, која је приход буџета Републике Србије.

Прилози из тач. 1)–3) овог члана се подносе у два примерка.”.

Члан 51.

Члан 201г мења се и гласи:

„Члан 201г

Ако утврди да предлог тарифе није у складу са одредбама овог закона, надлежни орган дописом позива организацију да у остављеном року уреди предлог тарифе у складу са примедбама изнетим у допису.

На образложени захтев организације, надлежни орган ће продужити рок за уређење предлога тарифе.

Уколико организација ни у остављеном накнадном року не уреди предлог тарифе према примедбама надлежног органа, надлежни орган ће донети тарифу.

На поступак за давање сагласности на тарифу сходно се примењују одредбе закона којим се уређује општи управни поступак, уколико овим законом није другачије прописано.”.

Члан 52.

У члану 201д став 1. речи: „Емитери радио и телевизијског програма дужни су да” замењују се речима: „Радиодифузне организације”, а после речи: „ауторских дела”, додају се речи: „и предмета сродних права”.

У ставу 2. речи: „Републичка радиодифузна агенција” замењују се речима: „Регулаторно тело за електронске медије”.

Члан 53.

После члана 204. додаје се члан 204а који гласи:

„Члан 204а

Тужбу због повреде ауторског или сродног права или постојања озбиљне претње да ће право бити повређено може да поднесе аутор, односно носилац ауторског права, интерпретатор, произвођач фонограма, произвођач видеограма, произвођач емисије, произвођач базе података, стицалац искључивих ауторских или сродноправних овлашћења, као и организација за колективно остваривање ауторског и сродних права.

Стицалац искључивих овлашћења на ауторско и сродна права може да поднесе тужбу због повреде ауторског или сродног права у обиму у коме је на основу закона или уговора стекао право на искоришћавање, уколико другачије није предвиђено уговором о уступању права.

Тужба из става 1. овог члана може да се поднесе против сваког лица које врши повреду права у смислу чл. 204. и 208. овог закона.”.

Члан 54.

У члану 205. став 1. мења се и гласи:

„У случају повреде ауторског или сродног права или озбиљне претње да ће право бити повређено тужилац може тужбом да захтева нарочито:

- 1) утврђење повреде права или озбиљне претње да ће право бити повређено;
- 2) забрану радњи којима се повређује право или радњи које представљају озбиљну претњу да ће право бити повређено, као и забрану понављања таквих или сличних радњи под претњом плаћања примереног новчаног износа тужиоцу;
- 3) накнаду имовинске и неимовинске штете;

4) искључење из промета, одузимање или уништење, или преиначење без било какве накнаде, предмета којима је извршена повреда права, укључујући и примерке предмета заштите, њихове амбалаже, матрице, негативе и слично;

5) забрану отуђења, одузимање или уништење, без било какве накнаде, материјала и предмета који су претежно употребљени у стварању или производњи предмета којима се повређује право;

6) објављивање пресуде о трошку туженог;

7) давање података о трећим лицима која су учествовала у повреди права.”.

Став 2. мења се и гласи:

„Ако суд утврди да је повреда права учињена, тужбом се против лица чије су услуге коришћене при повреди права (посредник) може захтевати забрана понављања радњи којима се право повређује или њима сличних радњи под претњом плаћања примереног новчаног износа тужиоцу.”.

У ставу 3. речи: „Одредба става 1. тачка 3)” замењују се речима: „Одредба става 1. тачка 4)”.

После става 3. додају се нови ст. 4. и 5. који гласе:

„При разматрању тужбених захтева из става 1. тач. 4) и 5) овог члана, суд узима у обзир сразмеру између озбиљности повреде права и тужбеног захтева, као и интересе трећих лица.

Суд ће, у границама тужбеног захтева из става 1. тачка б) овог члана, одлучити у ком средству јавног саопштавања ће бити објављена пресуда. Ако суд одлучи да се објави само део пресуде, одредиће да се објави изрека и према потреби онај део пресуде из ког је видљиво о каквој се повреди ради и ко је извршио повреду.”.

Досадашњи став 4. постаје став 6.

Члан 55.

Члан 206. мења се и гласи:

„Члан 206.

При одређивању висине накнаде штете ако је учинилац повреде знао или могао да зна да чини повреду права суд ће узети у обзир све околности конкретног случаја, као што су негативне економске последице које трпи оштећени, укључујући изгубљену добит, добит коју је штетник остварио повредом права и, у одговарајућим случајевима, околности које немају економски карактер, као што је неимовинска штета.

Суд може уместо накнаде штете из става 1. овог члана, када околности случаја то оправдавају, да досуди оштећеном паушалну накнаду која не може бити нижа од уобичајене накнаде коју би примио за конкретни облик коришћења предмета заштите, да је то коришћење било законито.”.

Члан 56.

У члану 208. став 1. тачка 3) мења се и гласи:

„3) производња, увоз, стављање у промет, продаја, закуп, рекламирање у сврху продаје и закупа, поседовање у комерцијалне сврхе уређаја, производа или компоненти, или пружање услуга које су промовисане, рекламиране или продаване са циљем уклањања или заобилажења било које ефикасне технолошке мере, односно које имају делимичну комерцијалну употребу или сврху али које се користе и за уклањање или заобилажење ефикасних технолошких мера, као и оних које су примарно дизајниране, произведене, прилагођене или приказане у циљу омогућавања или олакшавања уклањања или заобилажења ефикасних технолошких мера.”.

У ставу 2. реч: „другим” брише се, а после речи: „предметом заштите” додају се речи: „сродног права”.

Члан 57.

У члану 208а став 1. после речи: „на основу” додају се речи: „чл. 42, 44, 45, 50. и 54.”, а реч: „одредби” брише се.

Члан 58.

Члан 210. мења се и гласи:

„Члан 210.

На предлог лица које учини вероватним да је његово ауторско или сродно право повређено, или да ће бити повређено, суд може одредити привремену меру:

- 1) одузимања или искључења из промета предмета којим се повређује право;
- 2) одузимања или забране отуђења материјала и предмета претежно употребљених у стварању предмета којима се повређује право, односно претежно намењених стварању или производњи производа којима се повређује право;
- 3) забране предузимања радњи којима се врши повреда права или које представљају озбиљну претњу да ће право бити повређено.

Привремена мера из става 1. тачка 3) овог члана може под истим условима да се одреди и против посредника чије услуге је користило треће лице које вређа ауторско или сродно право.

На предлог лица које учини вероватним да је његово ауторско или сродно право повређено или да ће бити повређено на комерцијалној основи и које учини вероватним постојање околности које би угрозиле накнаде штете, суд може поред привремених мера из става 1. овог члана, одредити и привремену меру:

- 1) заплене покретне и непокретне имовине лица против кога се предлаже одређивање привремене мере;

2) забране исплате новчаних средстава са рачуна лица против кога се предлаже привремена мера.

Ради одређивања привремене мере из става 3. овог члана суд може да наложи достављање банкарских, финансијских, пословних или других битних докумената и података или да наложи да се омогући приступ тим документима и подацима.

Лице коме је издата забрана из става 1. тач. 2) и 3) и става 3. тачка 2) овог члана, као и налог из става 4. овог члана, а које не поступи по забрани, односно налогу, казниће се у складу са одговарајућим одредбама закона којим се уређује поступак извршења и обезбеђења.

Суд може да одреди привремену меру одмах по пријему предлога за одређивање привремене мере и без претходног изјашњења противне странке, а нарочито ако постоји опасност да због одлагања предлагач претрпи ненадокнадиву штету.

Решење којим је одређена привремена мера, у случају из става 6. овог члана, доставиће се странкама у поступку без одлагања, а најкасније по спровођењу мере.”.

Члан 59.

После члана 210. додају се нови чл. 210а и 210б који гласе:

„Члан 210а

Када је привремена мера одређена пре покретања парничног или другог поступка, тужба, односно предлог за покретање другог поступка ради оправдања привремене мере мора се поднети у року од 30 дана од дана доношења решења о одређивању привремене мере.

Ако тужба не буде поднета у року из става 1. овог члана, односно ако не буде покренут други поступак ради оправдања привремене мере, суд ће на предлог лица против кога је привремена мера одређена обуставити поступак и укинути спроведене радње.

Ако је привремена мера одређена без изјашњења противне странке у случају из члана 210. став 6. овог закона, суд ће у разумном року омогућити противној странци, на њен предлог, да се изјасни о привременој мери, након чега може обуставити поступак и укинути спроведене радње или изменити одређену меру.

Ако поступак буде обустављен и спроведене радње буду укинуте у складу са овим чланом или ако суд утврди да повреда права није учињена или да није постојала озбиљна претња да ће право бити повређено, лице против кога је одређена привремена мера има право на накнаду штете која му је нанета привременом мером.

Суд може условити одређивање привремене мере полагањем одговарајућег износа као средства обезбеђења у случају штете из става 4. овог члана.

Члан 210б

Када се једна странка у парничном поступку позива на доказ довољан да подржи њене наводе и тврдње, а који се налази у поседу друге странке, или под њеном контролом,

суд ће другу странку позвати да достави поменути доказ, под условом да поверљиве информације буду заштићене.

Под условима из става 1. овог члана, у случају да је право повређено на комерцијалној основи, суд ће, на предлог једне странке у поступку, позвати другу странку да достави банкарске, финансијске и пословне документе који се налазе у њеном поседу, или под њеном контролом, под условом да поверљиве информације буду заштићене.”.

Члан 60.

У члану 211. ст. 1. и 2. мењају се и гласе:

„На предлог лица које учини вероватним да је његово ауторско или сродно право повређено, или да ће бити повређено, суд може у току, као и пре покретања парнице, одредити обезбеђење доказа, под условом да поверљиве информације буду заштићене.

Обезбеђењем доказа у смислу овог закона сматра се:

- 1) узимање детаљног описа предмета којима се повређује право, са или без узимања узорака тих предмета;
- 2) одузимање предмета или дела предмета којима се повређује право, а ако је то оправдано, и одузимање средстава претежно употребљених у стварању или стављању у промет таквих предмета, као и докумената који се односе на наведено.”.

После става 2. додаје се нови став 3. који гласи:

„Када је обезбеђење доказа одређено пре покретања парничног поступка тужба се мора поднети у року од 30 дана од дана доношења решења о одређивању обезбеђења.”.

Досадашњи став 3. постаје став 4.

Члан 61.

Члан 212. мења се и гласи:

„Члан 212.

Суд може одредити обезбеђење доказа одмах по пријему предлога за обезбеђење доказа и без изјашњења противне странке, а нарочито ако постоји опасност да због одлагања предлагач претрпи ненадокнадиву штету, или ако постоји очигледан ризик да ће доказ бити уништен.

Решење којим је одређено обезбеђење доказа, у случају из става 1. овог члана, доставиће се странкама у поступку без одлагања, а најкасније по спровођењу мере обезбеђења доказа.

Ако тужба не буде поднета у року из члана 211. став 3. овог закона суд ће на предлог лица од кога се докази прибављају обуставити поступак и укинути спроведене радње.

Ако је обезбеђење доказа одређено без изјашњења противне странке суд ће у разумном року омогућити тој странци, на њен предлог, да се изјасни о решењу о обезбеђењу

доказа, након чега може обуставити поступак и укинути спроведене радње или изменити одређено обезбеђење доказа.

Ако поступак буде обустављен и спроведене радње буду укинуте, или ако суд утврди да повреда права није учињена, или да није постојала озбиљна претња да ће право бити повређено, противна странка има право на накнаду штете која јој је нанета обезбеђењем доказа.

Суд може условити одређивање обезбеђења доказа полагањем одговарајућег новчаног износа као средства обезбеђења у случају настанка штете из става 5. овог члана.

Ставови 1, 4. и 6. овог члана примењују се и на трећа лица од којих се докази прибављају.”.

Члан 62.

Члан 213. мења се и гласи:

„Члан 213.

Суд може, на оправдан и сразмеран захтев лица чије је право повређено, да нареди лицу које је извршило повреду ауторског или сродног права да пружи информације о трећим лицима која су учествовала у повреди ауторског или сродног права и о њиховим дистрибутивним каналима, или да преда документе који су у вези са повредом права.

Достављање информација из става 1. овог члана суд може наредити и другом лицу:

- 1) код кога је пронађена роба којом се повређује ауторско или сродно право на комерцијалној основи;
- 2) које на комерцијалној основи користи услуге којима се повређује ауторско или сродно право;
- 3) за које је утврђено да на комерцијалној основи пружа услуге које се користе у активностима којима се повређује ауторско или сродно право;
- 4) које је од стране лица из тач. 1), 2) или 3) овог става наведено као лице укључено у производњу или дистрибуцију роба или пружање услуга којима се повређује ауторско или сродно право.

Под информацијама из става 1. овог члана сматрају се нарочито:

- 1) подаци о произвођачима, дистрибутерима, добављачима и другим лицима која су претходно била укључена у производњу или дистрибуцију робе или пружање услуга, као и о продавцима којима је роба намењена;
- 2) подаци о количинама произведене, испоручене или наручене робе или услуга, као и о ценама оствареним за такву робу или услуге.

Ако лица из ст. 1. и 2. овог члана из неоправданих разлога не поступе по налогу суда и не доставе тражене информације одговараће за штету која на тај начин настане.

Одредбе овог члана не искључују:

- 1) право да се лицу чије је право повређено пружи потпуније информације;
- 2) коришћење у грађанским и кривичним поступцима информација достављених у складу са овим чланом;
- 3) право да се одбије давање информација из разлога из којих се према одредбама закона којим се уређује парнични поступак, може ускратити сведочење;
- 4) примену одредаба о одговорности за злоупотребу добијених информација и одредаба којима се уређује заштита података о личности.”.

Члан 63.

После члана 214. додају се чл. 214а и 214б који гласе:

„Члан 214а

На поступак по тужби, предлогу за одређивање привремене мере, правном леку и предлогу за обезбеђење доказа сходно се примењују одговарајуће одредбе закона којим се уређује парнични поступак и закона којим се уређује поступак извршења и обезбеђења.

На питања у вези са накнадом штете сходно се примењују одговарајуће одредбе закона којим се уређују облигациони односи.

Спорови из ауторског и сродних права не сматрају се споровима мале вредности.

Ревизија је увек дозвољена у споровима због повреде ауторског и сродних права када се не односе на имовинско-правни захтев.

Члан 214б

Одредбе овог закона којима се уређује заштита рачунарских програма не утичу на примену других прописа који уређују заштиту патента, жига, дизајна, топографије полупроводничких производа, пословне тајне, као и нелојалну конкуренцију.

Одредбе овог закона о заштити база података немају утицаја на ауторско право, сродна права или било које друго право или обавезу која постоји на подацима, делима, или другим материјалима који су садржани у базама података, нити утичу на патент, жиг, индустријски дизајн, заштиту националног блага, односно културних добара, законе о рестриктивној пракси и нелојалној конкуренцији, заштити података и приватности, приступу јавним документима и уговорном праву.”.

Члан 64.

У члану 215. став 1. тачка 3) мења се и гласи:

„3) произведе, увезе, стави у промет, прода, да у закуп, рекламира у сврху продаје и закупа, поседује у комерцијалне сврхе, уређаје, производе или компоненте или пружа услуге које су промовисане, рекламиране или продаване са циљем уклањања или заобилажења било које ефикасне технолошке мере, односно које имају делимичну

комерцијалну употребу или сврху али које се користе и за уклањање или заобилажење ефикасних технолошких мера, као и оних које су примарно дизајниране, произведене, прилагођене или приказане у циљу омогућавања или олакшавања уклањања или заобилажења ефикасних технолошких мера (члан 208. став 1. тачка 3);”.

После тачке 6) додаје се тачка ба) која гласи:

„ба) не води електронску евиденцију емитовања и реемитовања ауторских дела и предмета сродних права (члан 201д став 1);”.

После тачке 8) на крају текста тачка се замењује тачком и запетом и додаје се тачка 9) која гласи:

„9) не расподели носиоцима ауторског, односно сродних права, који су са њом закључили уговор из члана 153. овог закона и носиоцима ауторског и сродних права из члана 180. став 4. овог закона, до 31. децембра текуће године, у складу са планом расподеле, сав приход прикупљен од корисника за предмете заштите коришћене у току претходне календарске године, изузев средстава одређених за покриће оправданих трошкова колективног остваривања ауторског и сродних права (члан 184. став 1), с тим што се привредним преступом не може сматрати поступање организације у складу са чланом 184. ст. 4–7. Закона.”.

Члан 65.

У члану 217. став 1. на крају тачке 7) тачка се замењује тачком и запетом и додају се нове тач. 8) и 9) које гласе:

„8) не достави надлежном органу у прописаном року, годишњи извештај о пословању, годишњи обрачун накнада и извештај овлашћеног ревизора (члан 188. став 2. тачка 1);

9) не усвоји, односно не прибави у прописаном року, годишње извештаје органа управљања и надзорних органа о износу наплаћених накнада, њиховој расподели, пословању организације, извештај овлашћеног ревизора и предлог финансијског плана организације за наредну годину који укључује план трошкова пословања организације (чл. 189. став 1. тач. 1), 2) и 3).”.

Члан 66.

Одредбе члана 30. ст. 2. и 3. овог закона (члан 147. ст. 2. и 3. Закона) примењују се на фонограме и на њима снимљене интерпретације чије трајање права није истекло до дана ступања на снагу овог закона, као и на фонограме и на њима снимљене интерпретације који настану након ступања на снагу овог закона.

Члан 67.

Члан 18. овог закона (члан 102а Закона) примењује се на музичка дела са речима код којих право аутора текста или аутора композиције за музичко дело са речима није истекло на дан ступања на снагу овог закона као и на музичка дела са речима која су створена после тог датума.

Члан 20. овог закона (члан 117. став 1. тачка 1а) Закона) примењује се на интерпретације које су забележене на носач звука и слике код којих право интерпретатора није истекло до дана ступања на снагу овог закона, као и на интерпретације које настану након ступања на снагу овог закона.

Члан 68.

Члан 21. овог закона (чл. 122а, 122б и 122в Закона) примењују се на интерпретације које су забележене на фонограм, као и на фонограме код којих право интерпретатора, односно произвођача фонограма није истекло до дана ступања на снагу овог закона, као и на интерпретације и фонограме који настану након ступања на снагу овог закона.

Члан 69.

До ступања на снагу нових тарифа за јавно саопштавање које ће бити донете у поступку и на начин предвиђен овим законом важиће тарифа која буде важила у моменту ступања на снагу овог закона.

До доношења нових тарифа из става 1. овог члана, накнаду за јавно саопштавање музичких дела наплаћиваће организација која остварује права музичких стваралаца у износу од 50% од укупног износа накнаде утврђене тарифом која буде важила у моменту ступања на снагу овог закона, а накнаду за јавно саопштавање интерпретација и фонограма наплаћиваће организација из члана 127. став 3. Закона о ауторском и сродним правима („Службени гласник РС”, бр. 104/09, 99/11, 119/12 и 29/16 – УС), у износу од 50% од укупног износа накнаде утврђене тарифом која буде важила у тренутку ступања на снагу овог закона.

Члан 70.

Одредба члана 21. став 3. Закона о ауторском и сродним правима („Службени гласник РС”, бр. 104/09, 99/11, 119/12 и 29/16 – УС) примењиваће се и у случају да је власник примерка дела тај примерак легално прибавио у држави чланици Европске уније или Европског економског простора, од дана приступања Републике Србије Европској унији.

Одредба члана 27. овог закона (измењен члан 139. Закона), у делу који се односи на исцрпљење права произвођача базе података, примењиваће се и у случају да је власник примерка дела тај примерак легално прибавио у држави чланици Европске уније или Европског економског простора, од дана приступања Републике Србије Европској унији.

Члан 71.

Члан 171а Закона о ауторском и сродним правима („Службени гласник РС”, бр. 104/09, 99/11, 119/12 и 29/16 – УС) престаје да се примењује даном приступања Републике Србије Светској трговинској организацији.

Члан 72.

Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије”, осим одредбе члана 45. став 1. овог закона (члан 184. став 1. Закона) која се примењује од 1. јануара 2020. године.

На основу члана 112. став 1. тачка 2. Устава Републике Србије, доносим

УКАЗ

о проглашењу Закона о изменама и допунама Закона о заштити топографија полупроводничких производа

Проглашава се Закон о изменама и допунама Закона о заштити топографија полупроводничких производа, који је донела Народна скупштина Републике Србије на седници Шеснаестог ванредног заседања у Једанаестом сазиву, 17. септембра 2019. године.

ПР број 99

У Београду, 18. септембра 2019. године

Председник Републике,

Александар Вучић, с.р.

ЗАКОН

о изменама и допунама Закона о заштити топографија полупроводничких производа

Члан 1.

У Закону о заштити топографија полупроводничких производа („Службени гласник РС”, број 55/13) члан 3. мења се и гласи:

„Члан 3.

Предмет заштите у складу са овим законом може бити само топографија у обиму у коме је резултат интелектуалног напора ствараоца и у коме није општепозната у индустрији полупроводничких производа.

Топографија која се састоји од комбинације елемената који су општепознати у индустрији полупроводничких производа може бити предмет заштите само у обиму у коме комбинација тих елемената посматрана у целини испуњава услове из става 1. овог члана.”.

Члан 2.

Члан 7. мења се и гласи:

„Члан 7.

Ако право на заштиту не могу остварити лица из члана 5. ст. 1, 3. и 5. овог закона јер не испуњавају услове из члана 6. овог закона, онда право на заштиту имају лица која испуњавају услове из члана 6. став 2. овог закона, а која:

1) су прва комерцијално употребила, на територији Републике Србије, односно на територији неке од држава чланица СТО, топографију која још увек није била комерцијално употребљена било где у свету;

2) имају искључиво овлашћење да комерцијално употребљавају топографију на територији Републике Србије, односно на територији неке од држава чланица СТО, од носиоца права на тој топографији.

Право на заштиту имају и правни следбеници лица из става 1. овог члана.”.

Члан 3.

У члану 8. после става 1. додаје се став 2, који гласи:

„На Регистар заступника из става 1. овог члана сходно се примењују одредбе закона којим се уређују патенти, које се односе на Регистар заступника.”.

Члан 4.

Члан 9. мења се и гласи:

„Члан 9.

Носилац права из признате топографије (у даљем тексту: носилац права) има искључиво право да забрани сваком трећем лицу да без његовог овлашћења:

- 1) умножава топографију у обиму у коме она ужива заштиту из члана 3. овог закона;
- 2) комерцијално употребљава или увози топографију заштићену ради комерцијалне употребе или полупроводнички производ који садржи топографију заштићену ради комерцијалне употребе.”.

Члан 5.

Члан 18. мења се и гласи:

„Члан 18.

Надлежни орган води Регистар топографија.

Регистар топографија садржи: број и признати датум подношења пријаве за признање топографије; назив топографије; податке о подносиоцу пријаве, односно носиоцу права: лично име, адресу и држављанство, односно пословно име и седиште; податке о ствараоцу: лично име и адресу, односно податак о достављеној изјави ствараоца да не жели да подаци о њему буду објављени у службеном гласилу, односно наведени у Регистру топографија, као и у другим исправама прописаним законом; податке о заступнику: лично име и адресу, односно пословно име и седиште; датум настанка топографије, ако топографија није комерцијално употребљена, односно датум прве комерцијалне употребе и назив државе у којој је први пут комерцијално употребљена; регистарски број топографије; датум објаве података уписаних у Регистар топографија и број службеног гласила надлежног органа (у даљем тексту: службено гласило); промене (пренос права, лиценца, залога и др.); датум и основ престанка права и податке о току и начину окончања поступка по поднетој пријави.”.

Члан 6.

Члан 20. мења се и гласи:

„Члан 20.

Ради остваривања и важења искључивог права носиоца из члана 9. овог закона, пријава за признање топографије која садржи податке о подносиоцу пријаве и један од прилога којим се топографија идентификује мора се поднети надлежном органу у року од две године од датума прве комерцијалне употребе топографије било где у свету.

Ако топографија није комерцијално употребљена нигде у свету, пријава из става 1. овог члана не може се надлежном органу поднети након протекла 15 година од дана њеног настанка.”.

Члан 7.

Члан 21. мења се и гласи:

„Члан 21.

Пријава за признање топографије садржи:

- 1) захтев за признање топографије;
- 2) прилоге којима се топографија идентификује;
- 3) примерак полупроводничког производа који садржи топографију, ако је полупроводнички производ комерцијално употребљен;
- 4) изјаву где и када је топографија први пут комерцијално употребљена, ако је датум прве комерцијалне употребе ранији од датума подношења пријаве;
- 5) изјаву о правном основу стицања права на подношење пријаве, ако подносилац пријаве није стваралац топографије;
- 6) изјаву о датуму настанка топографије ако топографија није комерцијално употребљена;
- 7) податак о достављеној изјави ствараоца да не жели да подаци о њему буду објављени у службеном гласилу, односно наведени у Регистру топографија, као и у другим исправама прописаним законом;
- 8) изјаву о заједничком представнику, ако постоји више подносилаца пријаве или пуномоћје, ако се пријава подноси преко заступника;
- 9) доказ о уплати прописане таксе за подношење захтева за упис.

Захтев из става 1. тачка 1) овог члана садржи: изјаву подносиоца захтева да тражи признање топографије; податке о подносиоцу захтева; податке о ствараоцу, односно податак о достављеној изјави ствараоца да не жели да подаци о њему буду објављени у службеном гласилу, односно наведени у Регистру топографија, као и у другим исправама прописаним законом; податке о заступнику, ако се захтев подноси преко заступника; назив топографије; датум настанка топографије, ако топографија није комерцијално употребљена, односно датум и место прве комерцијалне употребе топографије било где у свету; потпис подносиоца захтева, односно заступника.

Надлежни орган прописује садржину прилога којима се топографија идентификује.”.

Члан 8.

Члан 25. мења се и гласи:

„Члан 25.

Признато право на топографију уписује се у Регистар топографија.

По извршеном упису у Регистар топографија носиоцу права се издаје исправа о признатој топографији која садржи: регистарски број топографије; податке о носиоцу права; податке о ствараоцу; назив топографије; датум до ког важи топографија и датум издавања исправе.

Опис и приказ топографије су саставни делови исправе из става 2. овог члана.

Подаци о признатој топографији уписани у Регистар топографија објављују се у службеном гласилу.”.

Члан 9.

У члану 26. после става 3. додаје се став 4, који гласи:

„Право на слободан приступ информацијама од јавног значаја садржаним у пријави за признање топографије остварује се у складу са законом којим се уређује слободан приступ информацијама од јавног значаја.”.

Члан 10.

У члану 27. став 3. брише се.

Члан 11.

После члана 27. додају се назив изнад члана и члан 27а, који гласе:

„Прикупљање, обрада и заштита података

Члан 27а

Надлежни орган приликом прикупљања и обраде података о личности поступа у складу са законом којим се уређује заштита података о личности.”.

Члан 12.

У члану 28. став 1. тачка 4) запета и речи: „односно ако није имао заступника у смислу члана 8. овог закона” бришу се.

Став 2. брише се.

Члан 13.

У члану 32. став 3. речи: „као и производа који садржи такав полупроводнички производ” бришу се.

У ставу 6. после речи: „заштићене топографије”, запета и речи: „или полупроводничког производа који садржи заштићену топографију, или производа који у себи садржи такав полупроводнички производ” бришу се.

Члан 14.

Регистар пријава топографија и Регистар топографија, установљени Законом о заштити топографија полупроводничких производа („Службени гласник РС”, број 55/13), настављају да се воде као Регистар топографија, у складу са овим законом.

Члан 15.

Подзаконски пропис из члана 7. овог закона донеће се у року од четири месеца од дана ступања на снагу овог закона.

До доношења подзаконског прописа из става 1. овог члана, примењују се одредбе подзаконског прописа донетог на основу члана 21. став 2. Закона о заштити топографија полупроводничких производа („Службени гласник РС”, број 55/13), ако нису у супротности са овим законом.

Члан 16.

Од дана приступања Републике Србије Европској унији, одредба члана 6. став 1. Закона о заштити топографија полупроводничких производа („Службени гласник РС”, број 55/13) примењиваће се на физичка лица која су држављани неке од држава чланица Европске уније или Европског економског простора, односно чланица СТО или која имају пребивалиште на територији неке од тих држава.

Од дана приступања Републике Србије Европској унији, одредба члана 6. став 2. Закона о заштити топографија полупроводничких производа („Службени гласник РС”, број 55/13) примењиваће се на:

- 1) физичка лица која су држављани неке од држава чланица Европске уније или Европског економског простора, односно чланица СТО или која имају пребивалиште на територији неке од тих држава;
- 2) правна лица која имају седиште на територији неке од држава чланица Европске уније или Европског економског простора, односно чланица СТО.

Од дана приступања Републике Србије Европској унији, одредбе члана 2. овог закона примењиваће се на лица из члана 6. став 2. Закона о заштити топографија полупроводничких производа („Службени гласник РС”, број 55/13), а која:

- 1) су прва комерцијално употребила топографију на територији неке од држава чланица Европске уније или Европског економског простора, односно чланица СТО, која још увек није била комерцијално употребљена било где у свету;
- 2) имају искључиво овлашћење да комерцијално употребљавају топографију на територији неке од држава чланица Европске уније или Европског економског простора, односно чланица СТО, од носиоца права на тој топографији.

Од дана приступања Републике Србије Европској унији, одредба члана 11. Закона о заштити топографија полупроводничких производа („Службени гласник РС”, број 55/13), примењиваће се и на топографију, односно полупроводнички производ који у себи садржи заштићену топографију, стављену у промет на територији неке од држава чланица Европске уније или Европског економског простора, односно чланица СТО, од стране носиоца права или другог лица које он овласти.

Члан 17.

Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије”.